

2001

PLATEBNÍ
BILANCE
2001

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

PLATEBNÍ
BILANCE
2001

OBSAH

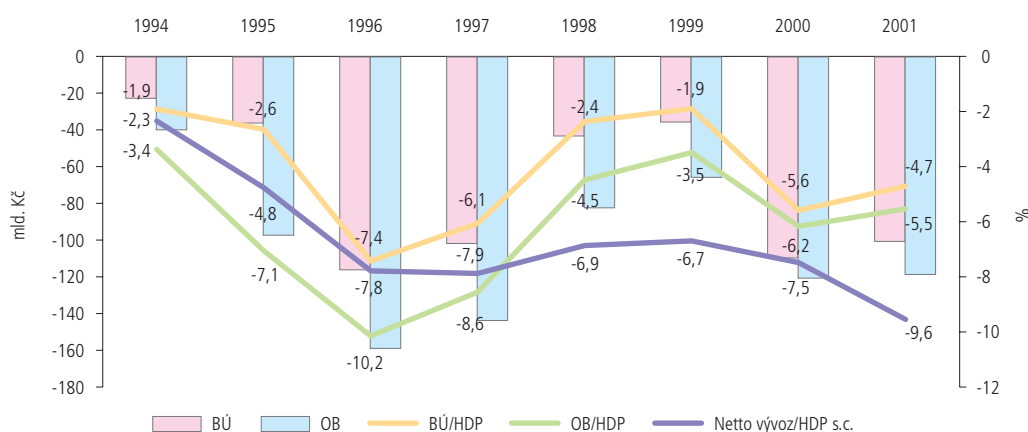
A. SOUHRNNÁ ČÁST	1
B. PODROBNÁ ČÁST	7
1. <i>BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE</i>	7
1.1. <i>OBCHODNÍ BILANCE</i>	7
1.1.1. Faktory ovlivňující výši deficitu obchodní bilance	9
1.1.2. Směnné relace	10
1.1.3. Vývoj teritoriální struktury zahraničního obchodu	12
1.1.4. Vývoj zbožové struktury	14
1.1.5. Obchod v rámci zušlechťovacího styku	17
1.1.6. Dovoz podle účelu užití a obchod high-tech	18
1.2. <i>BILANCE SLUŽEB</i>	19
1.3. <i>BILANCE VÝNOSŮ</i>	22
1.4. <i>BĚŽNÉ PŘEVODY</i>	24
2. <i>KAPITÁLOVÝ ÚČET</i>	24
3. <i>FINANČNÍ ÚČET</i>	25
3.1. <i>PŘÍMÉ INVESTICE</i>	25
3.1.1. České přímé investice v zahraničí	25
3.1.2. Zahraniční přímé investice v České republice	26
3.2. <i>PORTFOLIOVÉ INVESTICE</i>	27
3.3. <i>FINANČNÍ DERIVÁTY</i>	29
3.4. <i>OSTATNÍ INVESTICE</i>	29
4. <i>VÝVOJ DEVIZOVÝCH REZERV ČNB</i>	29
5. <i>INVESTIČNÍ POZICE, ZAHRANIČNÍ DLUH A DLUHOVÁ SLUŽBA</i>	30
5.1. <i>INVESTIČNÍ POZICE</i>	30
5.2. <i>ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST</i>	32
5.3. <i>DLUHOVÁ SLUŽBA</i>	33
C. PŘÍLOHY	
<i>PŘÍLOHA Č. 1 PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICE</i>	35
<i>PŘÍLOHA Č. 2 MEZIBANKOVNÍ DEVIZOVÝ TRH</i>	52
<i>PŘÍLOHA Č. 3 POMĚROVÉ UKAZATELE ZAHRANIČNÍHO DLUHU</i>	59
<i>PŘÍLOHA Č. 4 PLATEBNÍ BILANCE ZA LEDEN AŽ PROSINEC 2001</i>	62
<i>PŘÍLOHA Č. 5 PLATEBNÍ BILANCE ZA LEDEN AŽ PROSINEC 2001</i>	63
<i>PŘÍLOHA Č. 6 INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ</i>	65
<i>PŘÍLOHA Č. 7 ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST</i>	68
<i>PŘÍLOHA Č. 8 DLUHOVÁ SLUŽBA VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH</i>	71
<i>PŘÍLOHA Č. 9 PŘÍMÉ INVESTICE</i>	72
<i>PŘÍLOHA Č. 10 PORTFOLIOVÉ INVESTICE NEREZIDENTŮ DO KORUNOVÝCH INSTRUMENTŮ</i>	76

A. SOUHRNNÁ ČÁST

HLAVNÍ VÝVOJOVÉ TRENDY

Platební bilance České republiky skončila na běžném účtu schodkem ve výši 101,0 mld. Kč (3,0 mld. EUR). Na finančním účtu byl zaznamenán čistý příliv zahraničního kapitálu 153,3 mld. Kč. Navýšení devizových rezerv ČNB (bez vlivu kurzových rozdílů) o 67,2 mld. Kč (2 mld. EUR) bylo vedle výnosů spojeno s intervencemi ČNB na devizovém trhu a zvýšením devizových úložek vlády na účtech u ČNB. Deficit běžného účtu vyjádřený v poměru k HDP se v běžných cenách zmenšil na 4,7 %, ale záporné saldo čistého vývozu ve stálých cenách r. 1995 vzrostlo na 9,6 %.

VÝVOJ BĚŽNÉHO ÚČTU A OBCHODNÍ BILANCE

Poznámka: ukazatel netto vývoz/HDP ve stálých cenách r.1995

BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE

Vnější nerovnováha vyjádřená schodkem běžného účtu a obchodní bilance se v meziročním porovnání snížila. Uvedený vývoj je důsledkem poklesu schodku obchodní bilance především vlivem cenových faktorů, růstu přebytku v bilanci služeb a v bilanci transferů. Zastavil se růst schodku bilance výnosů.

Vývoj obchodní bilance byl charakteristický snižováním deficitu v důsledku udržení vyššího tempa růstu vývozu před dynamikou dovozu. V běžných cenách vzrostl vývoz o 13,1 %, dovoz pouze o 11,7 %. V průběhu roku došlo ke zřetelnému poklesu dynamiky obchodního obratu (v prosinci poklesl obchodní obrat pod úroveň skutečnosti m. r.).

Zvýšil se podíl obchodních operací uskutečňovaných na bázi rozvoje kooperačních vazeb tuzemských výrobců se zahraničními partnery. Obrat obchodních operací v rámci zušlechťovacího styku se meziročně zvýšil o 12 % při dosažení přebytku ve výši 105 mld. Kč (téměř na stejné úrovni jako v předchozím roce). V celkovém obratu zahraničního obchodu tvoří operace zušlechťovacího styku více než jednu čtvrtinu.

V porovnání s předchozím rokem došlo v roce 2001 k výraznému navýšení přebytku obchodní bilance ve vztahu k zemím Evropské unie. Významný pokles aktiva zahraničního obchodu vůči Německu, kde ekonomický růst významně zpomalil, převážila dosažená zlepšení obchodní bilance zejména s Velkou Británií, Belgií, Nizozemskem a Rakouskem. Podíl zemí Evropské unie na celkovém obratu zahraničního obchodu se

zvýšil na 65,2 %. Snižování deficitu obchodní bilance je možné sledovat ve vztahu k evropským zemím s přechodovou ekonomikou. Výrazně se zvýšil přebytek obchodní bilance se Slovenskem. V důsledku cenových vlivů při dovozu energetických surovin se snížil deficit obchodu s Ruskou federací. Prohlubování nerovnováhy obchodní výměny je zřejmé ve vztahu k mimoevropským tranzitivním a rozvojovým ekonomikám. Největší propad obchodní bilance byl dosažen ve vztahu k Číně, současně došlo ke zhoršení salda s nově industrializovanými asijskými ekonomikami – Malajsií a Singapurem. Výše schodku obchodní bilance s ostatními vyspělými zeměmi stagnovala a byla způsobena především pasívem s Japonskem a USA.

V komoditní struktuře zahraničního obchodu byl vykázán největší schodek obchodní bilance, stejně jako v předchozích letech, ve skupinách paliv a chemikálií, přičemž u chemikálií pokračovala tendence zhoršování salda. K výraznému vylepšení aktiva došlo v obchodě se stroji a přepravními zařízeními, ve kterém se odrazila expanze českých strojírenských exportérů na zahraničních trzích (silniční vozidla, telekomunikační zařízení, kancelářské stroje, čerpadla). Zastoupení strojírenských výrobků se zvýšilo na 47,3 % celkového vývozu, obdobně u dovozu vzrostl podíl strojů na 42,2 %. V růstu obchodního obratu se strojírenskou produkcí se odrazily zahraniční investice vložené především do automobilového, elektronického a elektrotechnického průmyslu doprovázené zvyšováním dovozní náročnosti těchto odvětví. K růstu aktiva dále došlo ve skupinách průmyslového zboží a tržních výrobků (kovové výrobky, hutní materiál, výrobky ze skla, papíru a dřeva).

Ve struktuře dovozu členěného podle konečného užití nejvyšší měrou rostly dovozy pro investice (index 113,7), které představovaly 29 % celkového dovozu. Jen mírný růst dovozů (index 111,5) pro výrobní spotřebu (podíl 51,4 % z celkového dovozu) byl ovlivněn ve značné míře cenovými vlivy (ropa a ropné produkty). Dovozy pro osobní spotřebu se zvýšily nejméně (index 109,5) a byly reakcí na poptávku po vybraných druzích potravin, farmaceutických výrobcích, automobilech a dalším spotřebním zbožím. Podíl dovozů pro osobní spotřebu na celkovém dovozu činil cca jednu pětinu.

V meziročním porovnání byl vývoj cen zahraničního obchodu v roce 2001 příznivý. Pokles dynamiky dovozních cen a mírný nárůst vývozních cen se promítl ve zlepšení směnné relace o 2 %, což příznivě ovlivnilo výši salda obchodní bilance v běžných cenách. Snížení dovozních cen souviselo především s poklesem cen energetických i neenergetických surovin. Pozitivní směnné relace byly dosaženy při obchodu objemově významných skupin – stroje a přepravní zařízení (index 100,8), průmyslové zboží (index 101) a tržní výrobky (index 104,1), což naznačuje zachování cenové konkurenceschopnosti na zahraničních trzích. Ve vývoji vývozních a dovozních cen je patrný pokles indexů v závěru roku pod úroveň předchozího roku, kde pokles cen na světovém trhu byl pro domácí subjekty ještě zesílen apreciací kurzu koruny.

Bilance služeb skončila v roce 2001 přebytkem ve výši 54 mld. Kč (meziroční nárůst o 2,9 mld. Kč). Zlepšení bilance služeb souviselo s poklesem poptávky tuzemských podniků po nákupu ostatních služeb a mírným růstem aktiva v dopravních službách vlivem vyššího růstu příjmů než výdajů. V oblasti cestovního ruchu byl meziročně patrný růst příjmů i výdajů při mírném poklesu přebytku. V aktivním cestovním ruchu se zvyšoval v prvních třech čtvrtletích počet osob, které přicestovaly do ČR letecky. Po teroristických útocích na USA výrazně poklesl počet návštěvníků ČR využívajících letecké přepravy, ale současně vzrostl počet zahraničních návštěvníků využívajících jiných forem dopravy. Ubytovací kapacity byly vytíženy ve vyšší míře (zejména hotely vyšší kategorie), což vedlo k meziročnímu navýšení příjmů ze zahraniční turistiky

o cca 2 %. Při poklesu zájmu českých občanů o cesty do zahraničí (zejména výjezdy do Polska) pokračovala poptávka po cestách do vzdálenějších teritorií při vyšším využívání letecké dopravy (meziroční nárůst o 26,7 %). Patrný byl také růst výjezdů do Německa a v závěru roku i do Rakouska m. j. v souvislosti s utrácením národních měn před zavedením hotovostního eura a příznivým kurzem koruny. Výdaje českých občanů na zahraniční cesty se meziročně zvýšily o 7 %.

Pokles na straně výdajů v bilanci ostatních služeb je důsledkem nižší poptávky po dovozu stavebně montážních prací, nákupu finančních služeb a služeb spojených s realizací zboží a technických služeb rezidenty. Pokles na straně příjmů byl v porovnání s výdaji méně výrazný, ale snížení zahraniční poptávky je patrné u širšího spektra prodávaných služeb.

V *bilanci výnosů* vznikl schodek 48,4 mld. Kč. Meziročně došlo k zastavení růstu pasiva v souvislosti s nárůstem výnosů ze zahraničních cenných papírů v držení tuzemských subjektů a dále navýšení výnosů z devizových rezerv ČNB. V dynamice výdajů se promítly vyšší platby úroků a dividend z tuzemských cenných papírů vyplacených nerezidentům a růst příjmů cizinců pracujících v ČR.

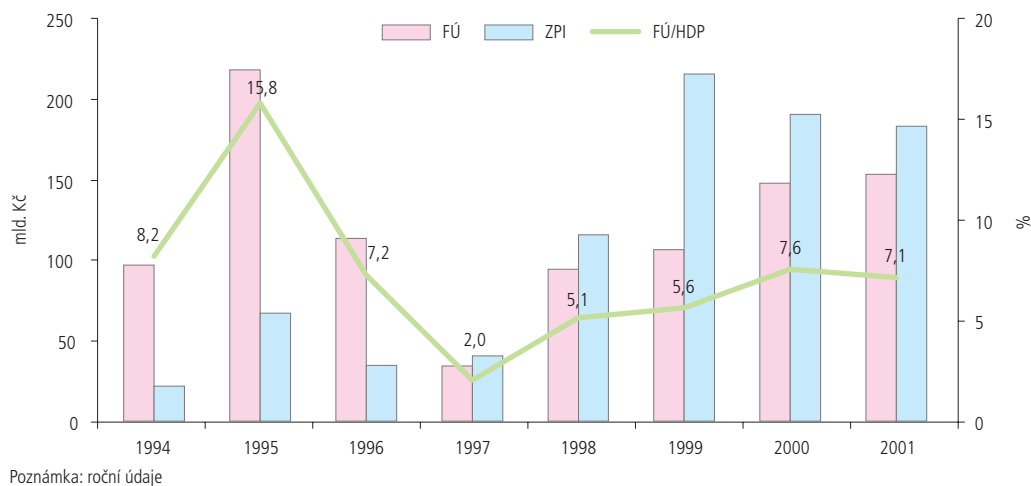
V bilanci *běžných převodů* dosáhl výsledný přebytek 12,5 mld. Kč. Jeho meziroční zvýšení je důsledkem rychlejšího poklesu soukromých převodů do zahraničí (dary, různé druhy výpomocí) než inkasovaných příjmů. Jednorázově se v bilanci převodů příznivě promítly v průběhu roku uskutečněné převody do fondů pro výplaty odškodnění českých občanů vězněných nebo nuceně nasazených během 2. světové války.

KAPITÁLOVÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE

Kapitálový účet platební bilance skončil za rok 2001 mírným deficitem. Na rozdíl od předchozího roku nebyl nárůst plateb doprovázen souběžným navýšením příjmů. Přínos kapitálového účtu k formování salda platební bilance zůstává nevýznamný. V této položce se sledují transakce s nefinančními aktivy (patenty, licence, ochranné známky) a převody migrantů.

FINANČNÍ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE

Finanční účet zaznamenal čistý příliv zahraničních zdrojů ve výši 153,3 mld. Kč (4,5 mld. EUR). Stejně jako v předchozích letech zaujímaly dominantní úlohu v kapitálových tocích zahraniční přímé investice. U ostatních forem kapitálových toků přetrvávala tendence k odlivu kapitálu. Příliv zahraničních zdrojů v poměru k HDP se pohyboval na stabilní úrovni cca 7 %.

Poznámka: roční údaje

V oblasti přímých zahraničních investic v roce 2001 došlo k čistému přílivu zdrojů v rozsahu 183,3 mld. Kč. Do České republiky připlynuly zahraniční přímé investice ve výši 187 mld. Kč. Investice do kmenového jmění vč. reinvestovaného zisku se meziročně zvýšily o 12 mld. Kč v důsledku vyšších příjmů z privatizace státních majetkových účastí (příjmy FNM a Konsolidační agentury se na celkovém objemu přímých investic podílely zhruba 30 %). Naproti tomu u podniků došlo k poklesu přílivu kapitálu ve srovnání s předchozími dvěma lety. Nižší bylo čisté čerpání finančních úvěrů od mateřských společností.

Rozhodující objem zahraničních přímých investic připlynul do České republiky ze zemí Evropské unie (87,7 %), zejména z SRN, Francie a Nizozemí. V sektorovém průřezu hlavní objem přímých investic směřoval do služeb. Investice do rozvoje výrobních kapacit se na celkovém objemu přímých investic podílely téměř 30 %.

Přestože se investiční aktivita českých přímých investorů v roce 2001 více než zdvojnásobila, její rozsah je v porovnání k přílivu nevýznamný (3,7 mld. Kč). Investice směřovaly do okolních zemí s přechodovou ekonomikou (Slovenska a Polska), USA a daňových rájů (britské Panenské ostrovy). V řadě případů byly spojeny s činností podniku se zahraniční majetkovou účastí v České republice. Výrazně poklesl význam investic do výrobní sféry a více než 80 % investic směřovalo do sféry služeb.

Čistý příliv *portfoliových investic* za rok 2001 činil 34,9 mld. Kč. V předchozím roce portfoliové investice z důvodu investiční aktivity tuzemských subjektů ze zemí odplývaly.

Příliv zahraničních zdrojů byl především důsledkem změny investičního rozhodování bank a poklesu držby dlouhodobých zahraničních obligací v jejich portfoliích. Příznivý cenový vývoj zahraničních akcií vedl k odprodeji a realizaci zisků i tuzemskými nebankovními investory a růstu jejich investic do nákupu zahraničních dlouhodobých obligací (všeobecný pokles cen dluhopisů na zahraničních trzích).

Na tuzemském kapitálovém trhu byla určující stabilní poptávka zahraničních investorů po vybraných druzích akcií podniků v peněžnictví, dopravě a spojích a energetice. Po přechodném ochabnutí zájmu v závěru 3. čtvrtletí investiční aktivita zahraničních

investorů koncem roku významně narostla. V případě tuzemských dluhopisů zahraniční investoři pod vlivem úrokového a kurzového vývoje ve 4. čtvrtletí redukovali držbu dlouhodobých i krátkodobých dluhopisů.

U *finančních derivátů* vzniklo aktivum ve výši 3,2 mld. Kč. V meziročním srovnání se při mírném navýšení výsledného aktiva obrát aktivních a pasivních operací více než zdvojnásobil.

V položce *ostatních investic* dosáhl čistý odliv zdrojů do zahraničí 61,7 mld. Kč. Tendence k odlivu finančních zdrojů tuzemských subjektů do zahraničí se projevovala v průběhu celého roku a ve 4. čtvrtletí zesílila. Výrazně se urychlilo splácení krátkodobých závazků obchodních bank při současném růstu jejich krátkodobých i dlouhodobých investic v zahraničí (především ve formě devizových a korunových úložek v zahraničních bankách).

Ve vývoji úvěrových vztahů podnikové sféry vůči zahraničí došlo k přílivu zahraničních zdrojů ve formě čerpání finančních převážně dlouhodobých úvěrů ze zahraničí a úvěrových vztahů z obchodní výměny. Ve 4. čtvrtletí se zrychlilo čerpání krátkodobých finančních zdrojů ze zahraničí.

Ve výsledku bilance vládní pozice převažovala inkasa ze splátek a provedených deblokací vládních pohledávek z období centrálně řízené ekonomiky. V menším rozsahu byl čerpán úvěr na podporu regionálního rozvoje.

DEVIZOVÉ REZERVY ČNB A ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

Ve zvýšení devizových rezerv ČNB bez kurzových vlivů o 67,2 mld. Kč (2 mld. EUR) se promítly dosažené výnosy z investovaných aktiv, zálohová úhrada soukromého subjektu na vládní účet u ČNB v návaznosti na smlouvu o převodu vládní pohledávky za Ruskou federací na tento subjekt a výnosy FNM z privatizace a devizové intervence.

Pokračoval trend poklesu zahraničního dluhu České republiky. Ke konci roku 2001 se zahraniční dluh snížil na 786,7 mld. Kč (24,6 mld. EUR), což představuje v poměru k HDP 37 %. Příznivě se vyvíjela i časová struktura dluhu, ve které se snížilo zastoupení krátkodobé složky dluhu na 41,4 % z celkového objemu. Splátky dluhové služby ze střednědobých a dlouhodobých úvěrů meziročně poklesly na 132,2 mld. Kč (z toho 98,8 mld. Kč splátky jistiny a 33,4 mld. Kč úroky). Uvedená výše splátek zahraničního dluhu odpovídala 8,6 % ročního vývozu zboží a služeb.

Pokračující příliv zahraničních přímých investic se promítl do prohloubení schodku investiční pozice vůči nerezidentům (saldo finančních aktiv a pasiv vůči nerezidentům) o 55,9 mld. Kč na výsledný deficit 247,8 mld. Kč. Poměr schodku investiční pozice k HDP činí 11,5 %.

Vývoj indikátorů vnější stability zaznamenal v roce 2001 meziroční zlepšení zejména ve vývoji dluhových charakteristik (snížení nominálního zadlužení pod senzitivní hranici 40 %, vyšší míra krytí dluhu a dluhové služby exportem, příznivý vývoj krátkodobého zadlužení ve vztahu k devizovým rezervám). Rozsah vnější nerovnováhy, zejména v obchodní bilanci lze vzhledem k možnostem jeho financování přílivem zahraničního kapitálu považovat za přiměřený.

B. PODROBNÁ ČÁST

1. BĚŽNÝ ÚČET PLATEBNÍ BILANCE

1.1. OBCHODNÍ BILANCE

Saldo obchodní bilance za rok 2001 skončilo pasivem ve výši 119,0 mld. Kč (3,5 mld. EUR, t.j. 5,5 % HDP oproti 6,2 % HDP v roce 2000). Schodek zahraničního obchodu byl o 1,8 mld. Kč nižší než v roce 2000. Výsledek obchodní bilance ovlivnil v průběhu roku zejména příznivý vývoj směnných relací a zpomalování zahraniční poptávky. Významný dopad měl pokles cen energetických surovin na světovém trhu s promítnutím do cen dovozu. Přes snižování ekonomické aktivity v zemích EU byl vytvořen přebytek obchodní bilance v této oblasti, i když teritoriálně odlišný od předchozího roku. Zhoršení salda s SRN bylo kompenzováno růstem přebytku vůči jiným zemím EU. Významně se zhoršilo saldo obchodní výměny s rozvojovými zeměmi a rovněž s mimoevropskými zeměmi s tranzitivní a státní ekonomikou. V komoditní struktuře pokračovaly trendy z minulých let. K největšímu zlepšení salda došlo ve skupině strojů a přepravních zařízení, nejhlubší propad se koncentroval do skupiny chemikálie. Přímé zahraniční investice uskutečněné v předchozích letech působily na posílení podílu produkce strojírenského průmyslu na celkovém vývozu i dovozu. Růst objemu zpracovatelských operací se promítl v saldu zahraničního obchodu aktivem ve výši 105,3 mld. Kč.

7

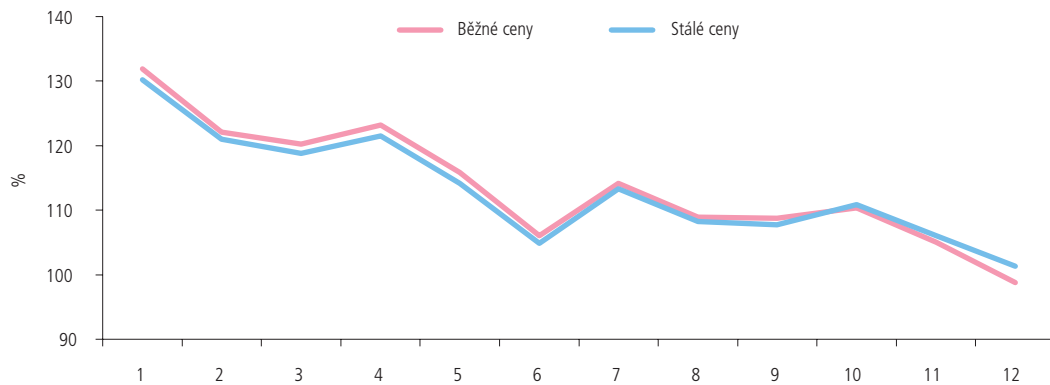
ČLENĚNÍ ZBOŽÍ PODLE METODIKY MMF PRO SESTAVOVÁNÍ PLATEBNÍ BILANCE				v mld. Kč
		2000	2001	MEZIROČNÍ ZMĚNA
Vývoz	celkem	1 121,1	1 268,5	147,4
	všeobecné zboží	759,9	870,3	110,4
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	360,3	397,0	36,7
	neměnové zlato	0,9	1,2	0,3
Dovoz	celkem	1 241,9	1 387,5	145,6
	všeobecné zboží	987,7	1 095,5	107,8
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	253,9	291,7	37,8
	neměnové zlato	0,3	0,3	0,0
Bilance	celkem	-120,8	-119,0	1,8
	všeobecné zboží	-227,8	-225,2	2,6
	zboží v rámci zušlechťovacího styku	106,4	105,3	-1,1
	neměnové zlato	0,6	0,9	0,3

Poznámky: 1) údaje vývozu a dovozu vychází z nové metodiky statistiky zahraničního obchodu platné od 1. 7. 2000. Údaje o zušlechtění nezahrnují vlastní hodnotu letadel a lodí, pouze přidanou hodnotu po zušlechtění, nezapočítává se dočasný vývoz a zpětný dovoz zboží (např. vývoz exponátů a jejich dovoz) a je vyloučen obchod s měnovým zlatem.

2) zboží zakoupené v přístavech je vykazováno ve všeobecném zboží, opravy zboží jsou vykazovány v rámci zušlechťovacího styku.

Vývoz v běžných cenách se zvýšil o 13,1 %. Růst fyzického objemu vývozu představoval 12,6 % a cenové zvýšení 0,5 %. Fyzický objem vývozu vzrostl u všech komoditních skupin, nejvíce u strojů a přepravních zařízení.

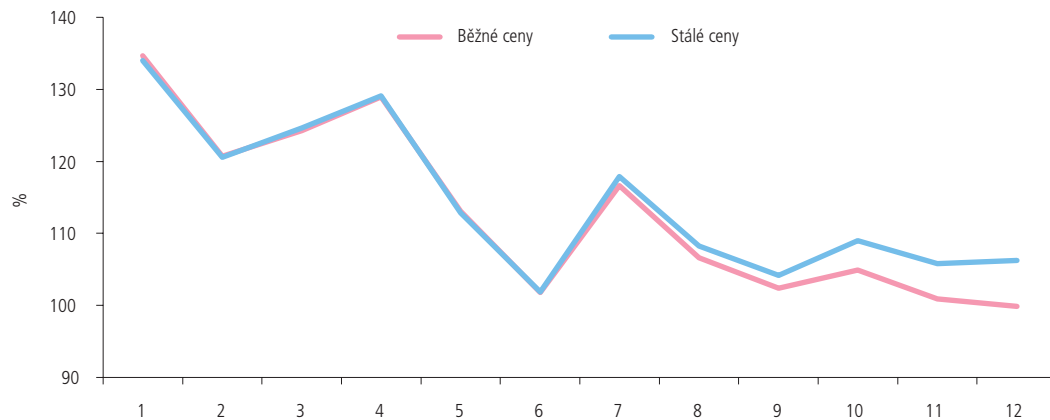
MEZIROČNÍ INDEXY VÝVOZU V ROCE 2001

Poznámka: propočet ČNB (měsíční indexy vývozu ve s.c. jsou deflované základním indexem cen ČSÚ se základem r.2000)

Dovoz v běžných cenách vzrostl o 11,7 %, při poklesu dovozních cen o 1,5 %. Zvýšení fyzického objemu o 13,4 % se projevilo především ve skupinách strojů a přepravních zařízení, chemikálií a tržních výrobků.

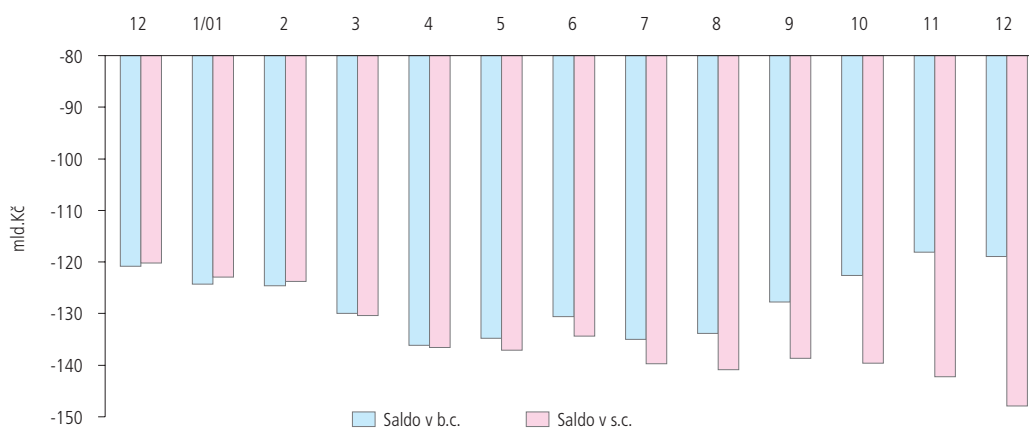
MEZIROČNÍ INDEXY DOVOZU V ROCE 2001

Poznámka: propočet ČNB (měsíční indexy dovozu ve s.c. jsou deflované základním indexem cen ČSÚ se základem r.2000)

V průběhu roku docházelo ke zpomalování dynamiky růstu exportu i importu. U dovozu se začala ve druhém pololetí výrazněji snižovat dynamika v běžných cenách proti dynamice ve fyzickém objemu, u exportu byl vývoj z obou pohledů velmi podobný. Tomu odpovídal vývoj salda obchodní bilance: mírné zlepšení v běžných cenách a zhoršení ve stálých cenách. Směnné relace tedy byly příznivé.

SALDO ZAHRAŇIČNÍHO OBCHODU - ÚHRN ZA POSLEDNÍCH 12 MĚSÍCŮ

Poznámka: propočet ČNB

1.1.1. Faktory ovlivňující výši deficitu obchodní bilance

Na růstu vývozu se podílely:

- proexportní kapacity vybudované podniky se zahraniční účastí, nově rozšířené o nabíhající výroby v sektoru výpočetní techniky a telekomunikačních zařízení;
- růst objemu zpracovatelských operací (vývoz po aktivním zušlechtění vzrostl o 10,5 %).

K exportní aktivitě vývozců přispívala státní podpora vývozu zaměřená na úvěrové a pojišťovací produkty. Ke zlepšení necenové konkurenceschopnosti vývozců napomáhaly obě proexportní státní instituce – Česká exportní banka (ČEB) a Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP). ČEB za rok 2001 podepsala smlouvy o poskytnutí úvěrů a vystavení záruk za 27,7 mld. Kč (2,3 % z vývozu oproti 1,7 % v roce 2000) s růstem o více než 44 %. Nárůst byl ovlivněn uzavřením smlouvy o financování dodávek čínské tepelné elektrárny Šen-tchou v závěru loňského roku. EGAP podle předběžných výsledků pojistila v roce 2001 úvěry v hodnotě 85 mld. Kč, z toho cca 34 mld. Kč úvěrů bylo pojištěno se státní podporou a cca 51 mld. Kč představoval objem komerčního pojištění (v souhrnu jde o meziroční zvýšení o 19,3 %). Podíl pojištění EGAP na celkovém ročním vývozu vzrostl z 6,3 % na 6,7 %.

Na zpomalení vývozu působila oslabená zahraniční poptávka, zejména zpomalení tempa hospodářského vývoje u největšího obchodního partnera SRN. Dynamika vývozu do SRN klesla meziročně z 19 % na cca 7 %. Na zpomalení růstu vývozu v nominálním vyjádření se podílela i meziroční apreciacie kurzu koruny vůči EUR.

Na zvýšení dovozu působilo:

- nárůst dovozu k aktivnímu zušlechtění o 16,1 %;
- růst průmyslové produkce o 6,8 % podmíněný tuzemskou poptávkou po dovezech;
- zpevnování kurzu koruny.

K nominálnímu snížení dovozů přispěl ve 2. pololetí meziroční pokles cen ropy.

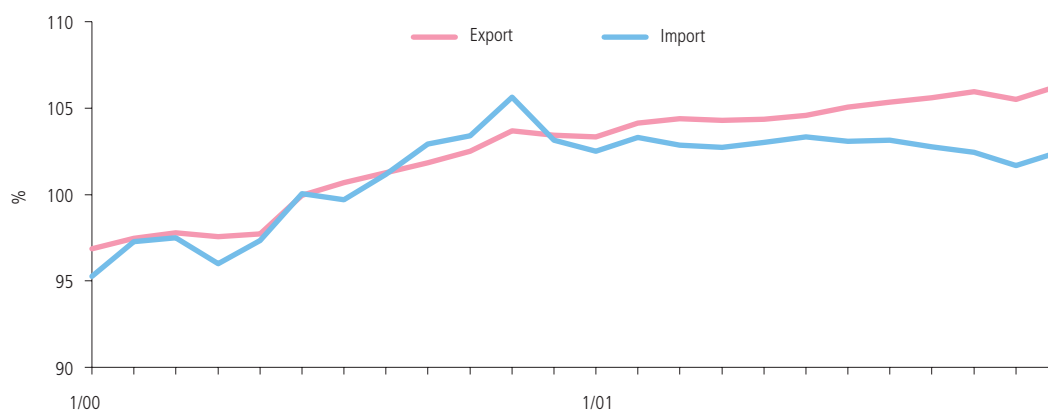
1.1.2. Směnné relace

Cenový vývoj v roce 2001 měl příznivý vliv na saldo zahraničního obchodu v běžných cenách, neboť ceny dovozu poklesly v průměru o 1,5 % a ceny vývozu vzrostly o 0,5 %. Směnné relace dosáhly meziroční úrovně 102,0 procentních bodů. Promítl se do nich vývoj cen na světových trzích a nominálního kurzu koruny. Vývoj směnných relací byl nejpříznivější ve skupině paliv, dále též ve skupinách potravin, tržních, průmyslových a strojírenských výrobků. Pokles dovozních cen započatý v I.čtvrtletí pokračoval téměř u všech zbožových skupin až do prosince. Měsíční ceny vývozu se až do září pohybovaly nad cenovou úrovní předchozího roku, ve 4. čtvrtletí se meziročně ceny snížily.

Po vyloučení vlivu kurzu však vývozní ceny dosahované v zahraniční rostly nejen v roce 2001, ale i v roce předcházejícím, a to cca o 5 % ročně. Tento vývoj naznačuje zlepšující se konkurenceschopnost českých vývozců.

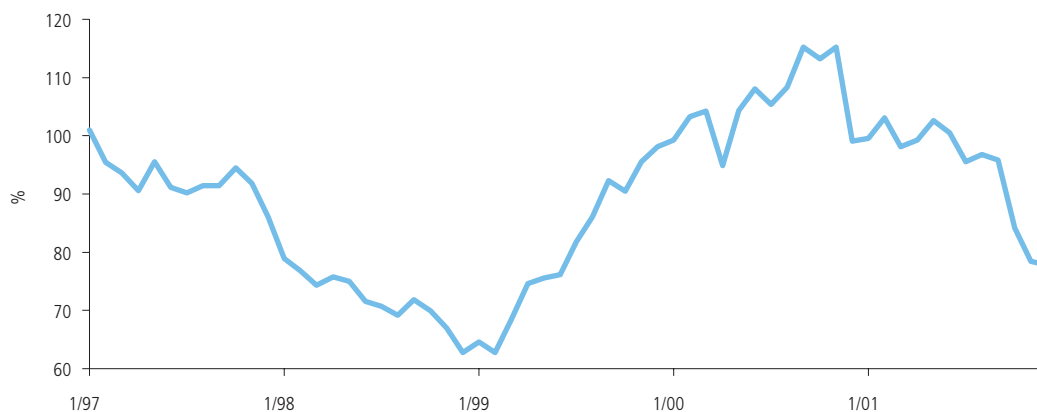
CENY V ZAHRANIČNÍM OBCHODĚ - OČIŠTĚNO O VLIV KURZU

průměr 2000 = 100 %

Poznámka: propočít ČNB

Vývoj cen na světovém trhu podle indexu HWWA dosáhl 94,3 % (k úrovni roku 1990). V porovnání s rokem 2000 se průměrný index HWWA snížil o 10,9 procentních bodů. Meziroční pokles indexu byl zaznamenán ve vývoji všech tří skupin – u cen potravin (91,5), cen průmyslových surovin (90,7) a palivoenergetických surovin (88,3).

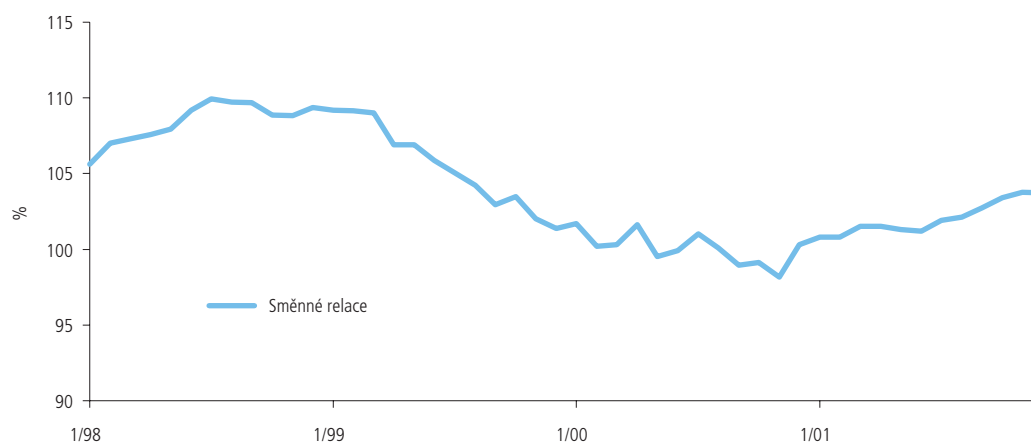
Pramen: Wirtschaftsdienst

Cena ropy odrážela sníženou poptávku, ovlivněnou přetrvávající nedůvěrou trhů ve schopnost producentských zemí dospět k dohodě o výši kvót a jejímu dodržování a současně svůj význam měla i poměrně vysoká úroveň pohotových zásob ropných produktů. V průběhu celého roku byl patrný trend poklesu energetických i neenergetických komodit na světových trzích, promítající se do dovozních cen, zesílený apreciací kurzu koruny. Cena uralské ropy poklesla v roce 2001 na 23,05 USD za barel (o 14,3 %). Cena zemního plynu dosáhla maxima v březnu, od té doby postupně klesala. Průměrná cena plynu za rok 2001 ve výši 118,1 USD za 1000 m³ však byla o 13,4 % vyšší než v roce 2000.

SMĚNNÉ RELACE PODLE INDEXŮ CEN ČSÚ (PRŮMĚR ROKU 2000 = 100)

Skupiny SITC	INDEXY CEN VÝVOZU V ROCE 2001				INDEXY CEN DOVOZU V ROCE 2001				SMĚNNÉ RELACE V ROCE 2001			
	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.	I.	II.	III.	IV.
0 Potraviny	104,0	105,7	105,0	102,3	101,5	101,3	101,1	99,6	102,4	104,3	103,9	102,7
1 Nápoje, tabák	99,4	99,4	98,6	96,0	99,1	101,7	100,7	99,7	100,3	97,8	97,9	96,3
2 Suroviny	101,0	95,6	93,7	92,1	100,6	99,2	95,6	91,4	100,4	96,3	98,0	100,8
3 Paliva	100,0	108,2	104,8	98,0	100,3	104,7	97,4	82,1	99,7	103,4	107,6	119,4
4 Tuhy	97,2	99,0	98,1	99,8	99,8	98,6	97,9	102,0	97,4	100,4	100,1	97,8
5 Chemikálie	102,2	99,4	95,7	91,5	99,2	98,8	96,9	94,8	103,0	100,6	98,8	96,5
6 Tržní výrobky	102,4	102,3	102,1	100,8	99,8	98,7	97,6	95,4	102,6	103,6	104,7	105,7
7 Stroje a přepr. zařízení	98,8	99,5	99,5	97,6	99,1	98,6	98,4	96,5	99,7	100,9	101,2	101,1
8 Průmyslové výrobky	100,1	100,3	100,3	99,0	99,4	98,8	99,1	98,3	100,7	101,5	101,2	100,7
Celkem	101,1	101,3	100,8	98,7	100,1	100,0	98,6	95,2	101,0	101,3	102,2	103,7

Trend zhoršování směnných relací patrný od roku 1998 se zastavil koncem roku 2000 a v loňském roce došlo ke zlepšení. Nejpříznivější vývoj směnných relací byl zřejmý ve 4. čtvrtletí zejména u paliv, tržních výrobků, potravin a strojírenských položek.

Poznámka: propočít ČNB

12

1.1.3. Vývoj teritoriální struktury zahraničního obchodu

V teritoriálním zaměření zahraničního obchodu dominovala skupina zemí s vyspělou tržní ekonomikou. Stagnace deficitu obchodní bilance však byla doprovázena změnou struktury. Meziroční zlepšení salda se zeměmi s vyspělou tržní ekonomikou i zeměmi tranzitivními bylo téměř eliminováno nárůstem deficitu v obchodě s rozvojovými zeměmi.

TERITORIÁLNÍ STRUKTURA ZAHRAIČNÍHO OBCHODU

SKUPINY ZEMÍ	PODÍL NA VÝVOZU V %		PODÍL NA DOVOZU V %		OBCHODNÍ BILANCE V MLD. KČ	
	2000	2001	2000	2001	2000	2001
Země s tranzitivní a stát.ekon.	21,4	21,5	23,5	23,2	-52,4	-47,2
- země SEDVO (CEFTA)	16,9	17,0	12,8	12,6	30,3	41,6
Vysp. tržní ekonomiky	74,8	75,1	71,8	71,5	-53,6	-38,9
- státy EU	68,6	68,9	62,0	61,8	-1,7	16,3
- státy ESVO	1,8	1,8	2,5	2,6	-11,5	-12,9
- ostatní st.s vysp. tržní ekon.	4,4	4,4	7,3	7,1	-40,4	-42,3
Rozvojové země	3,8	3,4	4,7	5,3	-14,8	-32,9
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	-120,8	-119,0

Převážná část obchodní výměny ČR (51,5 %) se uskutečnila se čtyřmi sousedními státy, s nimiž byla dosažena přebytková bilance.

Meziroční vývoj salda u vybraných zemí znázorňuje následující tabulka.

PODÍL VYBRANÝCH ZEMÍ NA OBRATU A SALDU ZAHRANIČNÍHO OBCHODU ČR				
	PODÍL NA OBRATU ČR v %		OBCHODNÍ BILANCE V MLD. KČ	
	2000	2001	2000	2001
SRN	36,1	35,4	53,0	26,5
Slovensko	6,8	6,6	11,5	27,4
Rakousko	5,4	5,1	5,6	9,6
Itálie	4,5	4,7	-21,8	-21,4
Velká Británie	4,2	4,7	-3,2	13,9
Francie	4,5	4,6	-16,6	-12,3
Polsko	4,5	4,4	16,6	13,7
Rusko	4,0	3,6	-65,3	-57,4
USA	3,6	3,5	-21,0	-17,3
Čína	1,2	1,6	-24,3	-37,6
Švýcarsko	1,4	1,5	-4,3	-4,4
Japonsko	1,2	1,1	-19,3	-21,0
Malajsie	0,3	0,5	-5,0	-10,8
Singapur	0,4	0,3	1,5	-2,3
Azerbajdžán	0,0	0,2	0,3	-3,6
ostatní země	21,9	22,2	-28,5	-22,0
Celkem	100,0	100,0	-120,8	-119,0

13

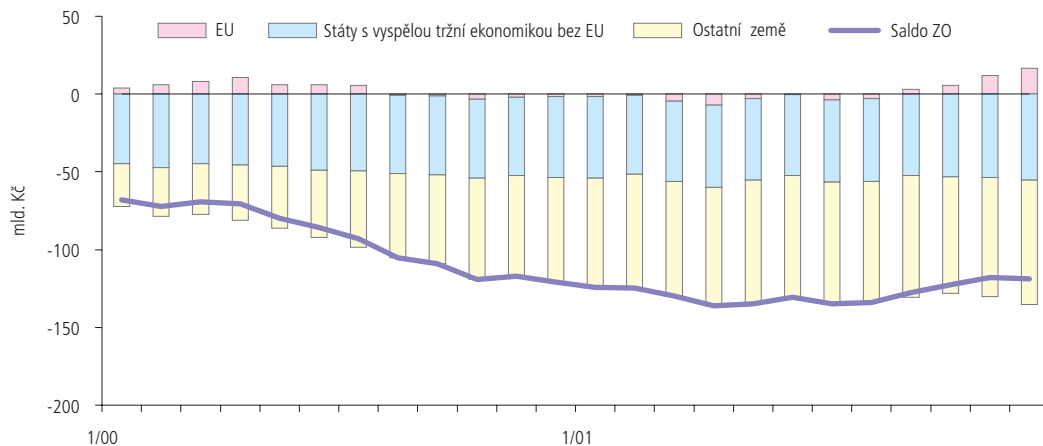
Zlepšení obchodní bilance se zeměmi s vyspělou tržní ekonomikou bylo ovlivněno příznivým vývojem meziročního aktiva se státy Evropské unie (zlepšení o cca 18 mld. Kč), a to i přes výrazný pokles aktiva se SRN (o 26,5 mld. Kč) v důsledku snížení její dovozní poptávky. Tento výpadek byl kompenzován přebytkem obchodu zejména s Velkou Británií, Belgií, Nizozemím a Rakouskem. Nejvyšší dynamiky dosáhl vývoz do Belgie (index 154,5) a Velké Británie (index 144,2), naopak nejnižší tempo vývozu v rámci zemí Evropské unie bylo zaznamenáno vůči SRN (index 106,6). Vývoz do rozvojových zemí stagnoval (index 99,2). Příznivý vývoj zaznamenal odbyt do evropských i mimoevropských zemí s tranzitivní a státní ekonomikou.

U evropských zemí s tranzitivní ekonomikou se meziročně zlepšilo obchodní saldo o 18,4 mld. Kč. Rozhodující vliv zde měl růst aktiva se zeměmi CEFTA (se Slovenskem o 15,9 mld. Kč v souvislosti s růstem vývozu a stagnací dovozu) a snížení deficitu s Ruskem o 7,9 mld. Kč. Vývoj pasíva s Ruskem byl nejen důsledkem poklesu dovozních cen energetických surovin, ale také vlivem vysokého růstu strojírenských exportů (index 143,2), zejména osobních automobilů. Meziroční růst deficitu byl zaznamenán v obchodě s mimoevropskými zeměmi s tranzitivní a státní ekonomikou, především s Čínou (zhoršení o 13,3 mld. Kč) v důsledku zrychlování tempa dovozu (index 151,5), zejména u výpočetní techniky, dále u telekomunikačních zařízení a spotřebního zboží (textilů, obuvi, hraček apod.).

Poměrně vysokou dynamikou se vyznačoval dovoz z rozvojových zemí (index 130,8). Nejvýraznější růst meziročního deficitu obchodní bilance byl patrný vůči Malajsii (o 5,8 mld. Kč), Singapuru (o 3,8 mld. Kč) vlivem zvýšených dovozů výpočetní techniky a elektrických zařízení a Ázerbajdžánu (o 3,9 mld. Kč) v souvislosti s růstem dovozu ropy.

Vývoj obchodního salda vybraných teritoriálních seskupení na bázi ročních úhrnů za období posledních 2 let dokumentuje zhoršování obchodní bilance u teritorií mimo EU a ostatní země s vyspělou tržní ekonomikou.

TERITORIÁLNÍ STRUKTURA SALDA OBCHODNÍ BILANCE

Poznámka: salda OB na roční bázi

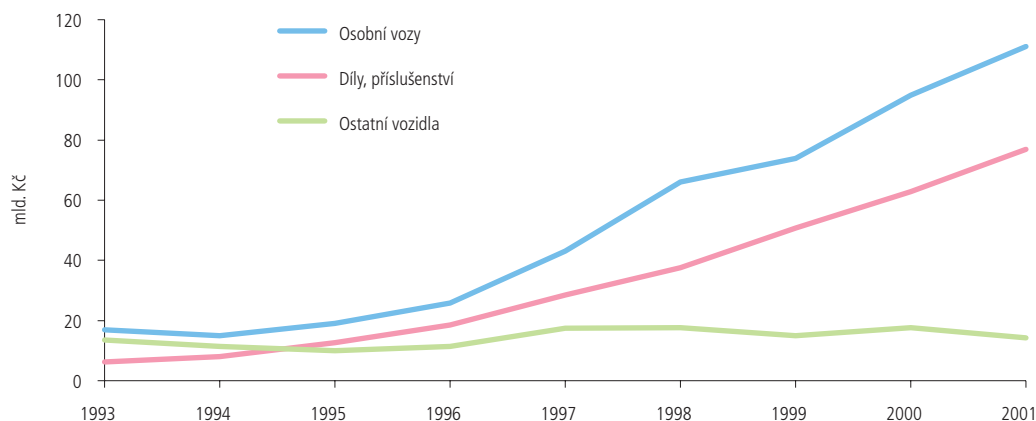
1.1.4. Vývoj zbožové struktury

Ve vývoji komoditní struktury vývozu zboží byl zachován trend minulých let ve zvyšování podílu strojů a přepravních zařízení.

KOMODITNÍ STRUKTURA VÝVOZU

SKUPINY SITC	VÝVOZ V MLD. KČ		INDEX V % 2001/2000	PODÍL NA CELKU V %		ROZDÍL V MLD. KČ 2001/2000
	2000	2001		2000	2001	
0 Potraviny	33,0	34,4	104,4	2,9	2,7	1,4
1 Nápoje, tabák	8,4	8,8	104,2	0,7	0,7	0,4
2 Suroviny	39,6	38,4	97,0	3,5	3,0	-1,2
3 Paliva	34,2	38,2	111,5	3,1	3,0	4,0
4 Tuky, oleje	1,3	1,4	114,2	0,1	0,1	0,2
5 Chemikálie	79,6	81,7	102,6	7,1	6,4	2,1
6 Tržní výrobky	285,1	309,2	108,5	25,4	24,4	24,1
7 Stroje a přepr. zařízení	498,4	600,1	120,4	44,5	47,3	101,7
8 Průmyslové výrobky	140,5	155,0	110,3	12,5	12,2	14,5
9 Nezařazené	1,0	1,3	124,2	0,1	0,1	0,2
Celkem	1 121,1	1 268,5	113,1	100,0	100,0	147,4

Podíl strojírenských vývozů vzrostl meziročně o 2,8 bodu na 47,3 %. V přírůstcích vývozních položek se promítly zahraniční investice vložené do automobilového, elektronického a elektrotechnického průmyslu spojené současně i s vyšší dovozní náročností. Vzrostly zejména váhově významné vývozy silničních vozidel včetně dílů a komponentů (přírůstek 27,0 mld. Kč). Podíl vývozu osobních vozidel a jejich komponentů na exportu dosáhl 14,8 %. Dynamicky rostl vývoz telekomunikačních zařízení zahrnující především barevné televizní přijímače (přírůstek 23,1 mld. Kč) a telefonní přístroje. Meziročně vzrostl i vývoz kancelářských strojů a strojů na zpracování dat (o 19,7 mld. Kč), strojů používaných všeobecně v průmyslu, zejména čerpadel a dopravníků na kapaliny, celkem o 15,4 mld. Kč. Rovněž vzrostl vývoz letecké techniky (o 3 mld. Kč).

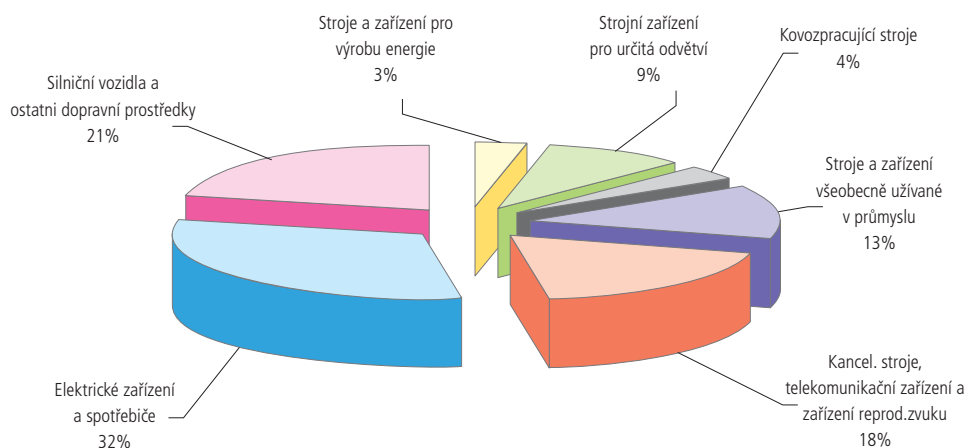
Zbývající komoditní skupiny pokrývající 52,7 % vývozu mírně snížily svůj podíl na celkovém vývozu oproti roku 2000 včetně dvou významných skupin – tržních výrobků a průmyslových výrobků. I přes zpomalení meziročního tempa u mnoha vývozních položek byly dosaženy meziroční přírůstky exportu u kovových výrobků, produkce hutnického, papírenského, textilního i sklářského průmyslu. Ve skupině potravin došlo k podstatnému meziročnímu snížení vývozu pšenice, a naopak k navýšení exportu masa, masných výrobků, cukru a cukrovinek.

V komoditní struktuře dovozu se obdobně jako u vývozu projevila nejvyšší dynamika ve skupině strojů a přepravních zařízení při zvýšení jejich podílu o 2,2 procentního bodu na 42,2 %.

KOMODITNÍ STRUKTURA DOVOZU

SKUPINY SITC	VÝVOZ V MLD. KČ		INDEX V %	PODÍL NA CELKU V %		ROZDÍL V MLD. KČ
	2000	2001	2001/2000	2000	2001	2001/2000
0 Potraviny	50,2	53,7	106,9	4,0	3,9	3,5
1 Nápoje, tabák	7,4	7,3	98,6	0,6	0,5	-0,1
2 Suroviny	39,4	40,0	101,7	3,2	2,9	0,7
3 Paliva	119,9	125,8	104,9	9,7	9,1	5,8
4 Tuky, oleje	2,6	3,1	119,2	0,2	0,2	0,5
5 Chemikálie	139,1	151,2	108,7	11,2	10,9	12,1
6 Tržní výrobky	257,9	280,4	108,7	20,8	20,2	22,5
7 Stroje a přepr. zařízení	496,7	585,6	117,9	40,0	42,2	88,9
8 Průmyslové výrobky	128,3	140,1	109,2	10,3	10,1	11,8
9 Nezařazené	0,4	0,3	86,5	0,0	0,0	-0,1
Celkem	1 241,9	1 387,5	111,7	100,0	100,0	145,6

V oblasti strojírenství nejvíce rostly dovozy kompletačních a náhradních dílů a investičních zařízení (nárůst podílu na celkovém dovozu z 12,5 na 13,3 %). Rostoucí závislost tuzemské výroby na dovozech (jak u zpracovatelských operací, tak i u ostatní výroby) se projevuje zejména v podskupinách elektrických zařízení, silničních vozidel a kancelářských strojů. Přírůstky dovozu strojů a přepravních zařízení v jednotlivých podskupinách znázorňuje následující graf.

16

Meziroční přírůstky dovozu byly zaznamenány u většiny strojírenských podskupin:

- přírůstek dovozu elektrických zařízení, přístrojů a spotřebičů dosáhl 27,6 mld. Kč; uvedený dovoz zaměřený převážně na výrobní spotřebu zahrnuje z větší části díly (elektronky, mikrosoustavy, akumulátory, televizní obrazovky, diody, tranzistory atd.) určené ke kompletacím výrobků i pro exportní účely;
- dovozy kancelářských strojů a zařízení k automatickému zpracování dat vzrostly o 20,0 mld. Kč. Výpočetní technika, zahrnující digitální procesorové a paměťové jednotky, včetně náhradních dílů tvořila větší část z meziročního zvýšení;
- přírůstek dovozu silničních vozidel činil 19,8 mld. Kč, jejich komponenty se podílely na přírůstku 65 %;
- zvýšení dovozu strojů a zařízení pro průmyslová odvětví (o 23,0 mld. Kč) tvořily přes 60 % dovozy mající spíše obslužný charakter (kovoobráběcí stroje, čerpadla, kompresory, armatury, ventilátory a pod.). Zbývající část směřovala již do určitých odvětví průmyslu, zejména potravinářského, papírenského, stavebního, další pak do zemědělství.

Dovoz telekomunikačních zařízení se meziročně snížil o 3,9 mld. Kč, což naznačuje dosažení uspokojení poptávky v této oblasti.

Na další vzestup dovozní náročnosti ekonomiky, zejména v oblasti strojírenství působily:

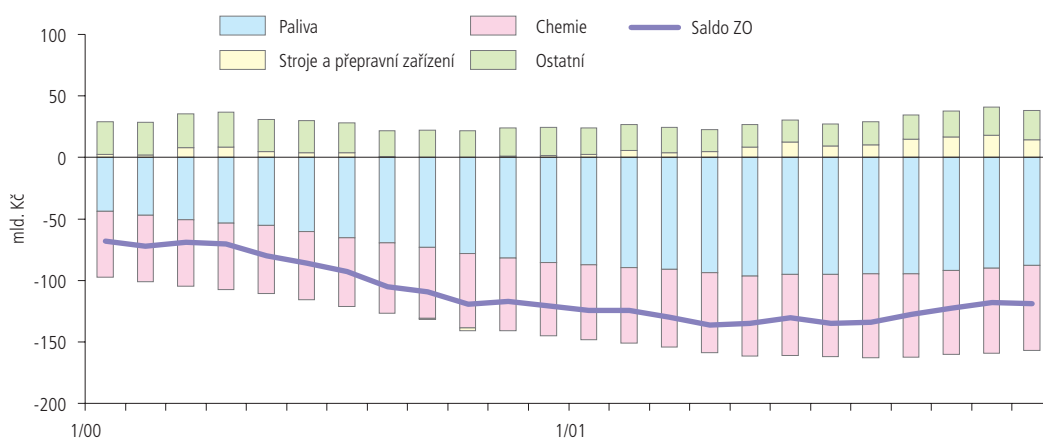
- zahraniční investice podporující rozvoj průmyslových zón a technologických parků;
- modernizace a rekonstrukce provozů a potřeba zavádění moderních technologií;
- růst kompletačních a zušlechťovacích aktivit v exportujících odvětvích;
- náznaky preference dovozů dílů ze zahraničí.

V ostatních dovozních skupinách byl mimo skupiny nápojů a tabáku zaznamenán meziroční růst. Z jednotlivých podpoložek komoditních skupin vynikly přírůstky zejména u kovových výrobků (o 7,6 mld. Kč) zemního plynu (o 6,4 mld. Kč), léčiv a farmaceutických výrobků (o 4,8 mld. Kč) a plastů a plastických hmot (o 3,3 mld. Kč).

OBCHODNÍ BILANCE KOMODITNÍ STRUKTURY			v mld. Kč
SKUPINY SITC	OBCHODNÍ BILANCE		ZMĚNA SALDA
	2000	2001	+ -
0 Potraviny	-17,2	-19,2	-2,0
1 Nápoje, tabák	1,0	1,5	0,5
2 Suroviny	0,2	-1,7	-1,9
3 Paliva	-85,7	-87,6	-1,9
4 Tuky, oleje	-1,4	-1,7	-0,3
5 Chemikálie	-59,5	-69,5	-10,0
6 Tržní výrobky	27,3	28,8	1,6
7 Stroje a přepr. zařízení	1,7	14,6	12,9
8 Průmyslové výrobky	12,2	15,0	2,8
9 Nezařazené	0,6	0,9	0,3
Celkem	-120,8	-119,0	1,8

Výsledné saldo obchodní bilance, při jeho meziročním zlepšení o 1,8 mld. Kč, bylo příznivě ovlivněno vývojem přebytku ve skupině strojů a přepravních zařízení (zlepšení o 12,9 mld. Kč) a dále pak mírným zvýšením aktiva ve skupinách průmyslových a tržních výrobků a nápojů. V neprospěch obchodní bilance pokračoval vývoj v ostatních skupinách zboží, zejména chemikálií, dále pak potravin, paliv a surovin. Pasivum obchodní bilance nejvíce ovlivnil schodek bilance paliv a trvale se prohlubující deficit bilance chemických výrobků.

KOMODITNÍ STRUKTURA SALDA OBCHODNÍ BILANCE

Poznámka: salda OB na roční bázi

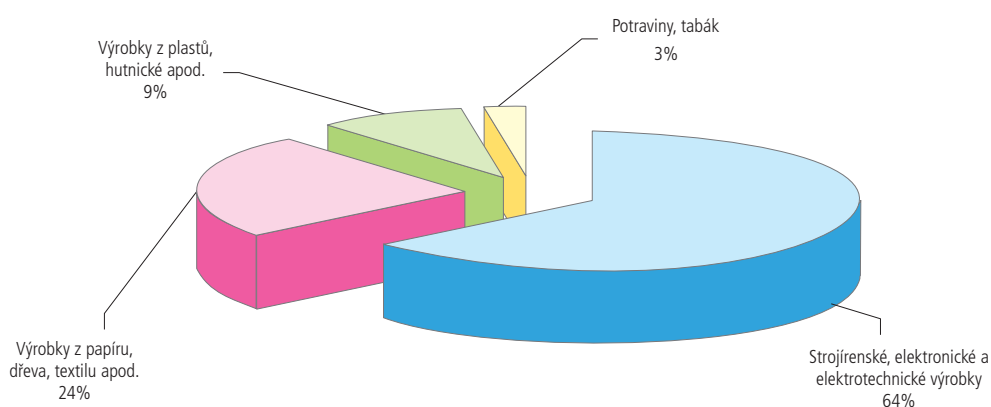
1.1.5. Obchod v rámci zušlechťovacího styku

Rostoucí hospodářská aktivita podniků se zahraniční majetkovou účastí i dalších subjektů napojených na kooperaci se zahraničím se projevila v pokračujícím růstu obrátu zpracovatelské činnosti s výsledným přebytkem bilance. Aktivum zpracovatelských operací dosáhlo 105,3 mld. Kč a oproti roku 2000 se snížilo o 1,1 mld. Kč. Zušlechťovací operace se na celkovém vývozu v roce 2001 podílely 31,3 % (v roce

2000 to bylo 32,1 %) a na celkovém dovozu 21,0 % (oproti 20,4 % v roce 2000). Podíl aktivní činnosti po tuzemském zpracování ve výši 98 % na celkovém vývozu zušlechťovacího styku se meziročně téměř nezměnil. Přidaná hodnota tvořila cca 1/3 hodnoty vývozu po aktivním zušlechtění.

Strojírenská produkce představovala rozhodující část zušlechťovacích operací. Z váhově významnějších položek se nejvyšší dynamikou vyznačovaly výrobky elektronické a elektrotechnické (zejména kancelářské stroje, počítače a televizní přijímače).

VÝVOZ PO AKTIVNÍM ZUŠLECHTĚNÍ V ROCE 2001

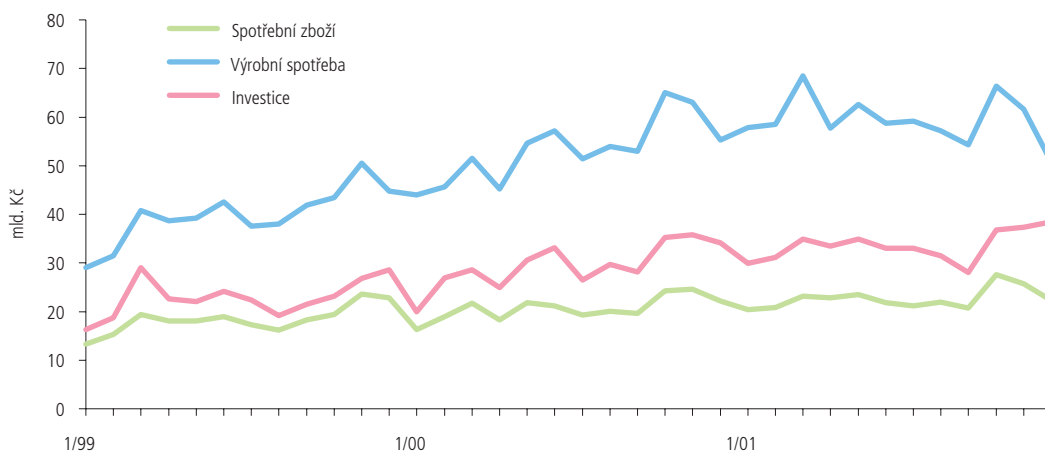
Poznámka: propočít ČNB

1.1.6. Dovoz podle účelu užití a obchod HIGH-TECH

K meziročnímu zpomalení dynamiky dovozu došlo u všech skupin. Dovozy pro výrobní spotřebu vzrostly jen o 11,5 %. V nižší dynamice se projevil nízké ceny ropy a ropných výrobků, opačným směrem působil nárůst cen zemního plynu. K rostoucím položkám dovozu patřily i další suroviny a kompletační dovozy včetně subdodávek pro tuzemskou výrobu.

Dovozy pro investiční účely (index 113,7) směřovaly do různých průmyslových odvětví i nevýrobní sféry. Řada z nich byla spojena s přímými investicemi zaměřenými na výrobu kancelářských, radiových, televizních i výpočetních přístrojů, další byly spojené se stavbou a rekonstrukcí provozních hal a výrobních linek s navazujícím technologickým zařízením. Rozvoj průmyslových zón a technologických parků (např. u Kolína, Hranic na Moravě, Liberce, v Praze-Běchovicích, brněnské Černovické terasy a další) rovněž naznačuje propojení s dovozy pro investiční záměry.

V dovozech pro osobní spotřebu (index 109,5) je patrné oživení zájmu zejména o vybrané druhy potravin (čerstvá zelenina a ovoce), dále o léčiva a farmaceutické výrobky, osobní automobily, oděvní výrobky a doplňky, obuv, nábytek a tiskoviny.

Poznámka: propočít ČNB a MPO ČR

V oblasti technologicky náročných výrobků (High Technology Products – HTP) došlo ke zvýšení podílu této produkce na celkovém vývozu ze 7,8 % v roce 2000 na 9,1 % v roce 2001 (vliv kompletace výrobků). Vývozní dynamika (index 131,5) vzrostla především u rozhodujících skupin letecké a výpočetní techniky (indexy nad 200), dále u elektroniky a vědeckých přístrojů.

Rovněž tempo dovozu HTP (index 118,8) bylo rychlejší než u dovozu jako celku. Jeho podíl na celkovém dovozu meziročně vzrostl ze 14,1 % na 15,0 %. Nejvyšší dovozní dynamika těchto výrobků se projevila u výpočetní techniky, elektroniky a telekomunikací.

Obchodní bilance HTP se meziročně zhoršila o 5,4 mld. Kč. Zhoršení souvisí především s meziročním poklesem aktivního salda u elektrotechniky (o 8,0 mld. Kč) v důsledku poklesu vývozu (index 59,8). Rovněž se zhoršilo saldo chemie a farmacie. Příznivý vývoj meziroční bilance je patrný u letecké techniky, elektroniky, telekomunikací a neelektrických strojů. Zvyšování podílu technologicky náročných výrobků ze strany tuzemských výrobců ve vývozu naznačuje, že tato produkce je konkurenceschopná na mezinárodních trzích. V rostoucích dovozech HTP se promítá poptávka domácích výrobců po technologicky dokonalejších produktech podporujících inovace a vyšší produktivitu práce.

1.2. BILANCE SLUŽEB

Aktivní saldo bilance služeb za rok 2001 dosáhlo 54,0 mld. Kč (1,6 mld. EUR), což znamená meziroční zvýšení o 2,9 mld. Kč. Inkasa za služby poskytnuté do zahraničí vzrostla o 4,4 mld. Kč a současně se zvýšily úhrady za dovoz služeb o 1,5 mld. Kč.

Na zvýšeném přebytku bilance služeb ve srovnání s předchozím rokem se částkou 3,1 mld. Kč podílely ostatní služby. Aktivum dopravy vzrostlo o 0,7 mld. Kč. Naopak u zahraničního cestovního ruchu předčil nárůst výdajů o 0,9 mld. Kč přírůstek příjmů.

v mld. Kč

	2000	2001
Bilance služeb	51,1	54,0
z toho		
Příjmy	260,5	264,9
Doprava	53,8	57,5
Cestovní ruch	110,7	113,3
Ostatní služby	96,0	94,1
Výdaje	209,4	210,9
Doprava	27,6	30,6
Cestovní ruch	48,5	52,0
Ostatní služby	133,3	128,3

20

Za služby v mezinárodní přepravě zboží a osob bylo v průběhu roku 2001 inkasováno 57,5 mld. Kč, tj. o 3,7 mld. Kč více než v předchozím roce. Výdaje se zvýšily o 3,0 mld. Kč na 30,6 mld. Kč.

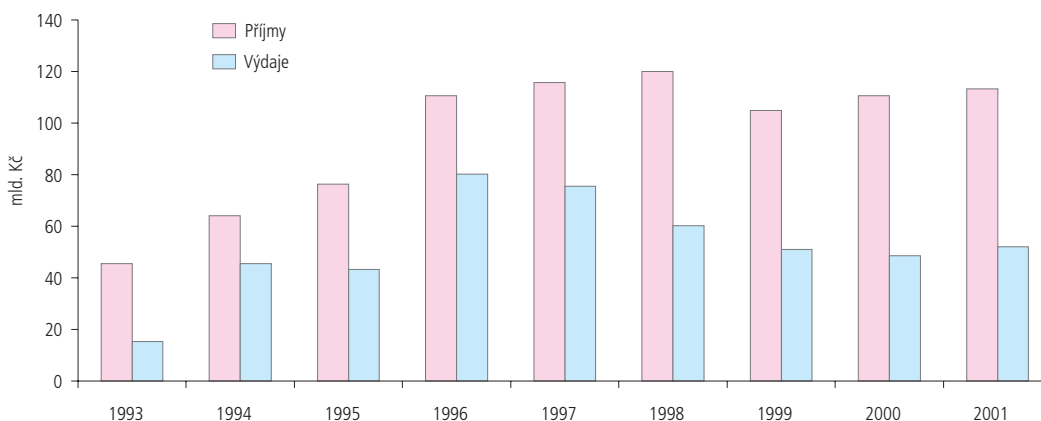
Celkové náklady na dopravu tuzemského zboží k zahraničním odběratelům, kdy je přeprava zajišťována vývozci a vyúčtována v ceně vyváženého zboží (včetně pojištění, skladovacích aj. poplatků), činily 24,1 mld. Kč. Meziroční nárůst vývozu se v těchto nákladech projevil pozitivně částkou 2,8 mld. Kč.

Proti předchozímu roku se prohloubilo pasivum u služeb v automobilové, železniční a říční dopravě a u ostatních služeb souvisejících s nákladní a osobní dopravou o 1,6 mld. Kč. Čistý výnos z mezinárodní letecké přepravy (reprezentované ČSA) se snížil o 0,2 mld. Kč.

Příjmy z přepravy zemního plynu do zemí západní Evropy poklesly proti roku 2000 v důsledku snížení tranzitního poplatku o 0,3 mld. Kč (celkem činily 9,1 mld. Kč); z toho dodávky zemního plynu z Ruska jako protihodnota tranzitního poplatku byly nižší o 0,2 mld. Kč a úhrady od odběratelů ze SRN poklesly o 0,1 mld. Kč. Za přepravu ropy a plynu přes Slovensko a za využívání ropovodu z Ingolstadtu byla zaplácena stejná částka jako v roce předchozím (3,9 mld. Kč).

Vývoj zahraničního cestovního ruchu České republiky v roce 2001 byl ovlivněn řadou událostí. Veterinární opatření přijatá v Evropě během jarních a letních měsíců ovlivnila zejména příhraniční turistiku. Teroristický útok na USA měl v celosvětovém měřítku za následek změny v turistických destinacích ve IV. čtvrtletí a nepřímo se odrazil i v příjezdové turistice ČR. Vzdůstající příliv návštěvníků České republiky využívající leteckou dopravu se zastavil ve třetím čtvrtletí a ve čtvrtém čtvrtletí došlo k meziročnímu poklesu. Tento úbytek byl kompenzován zvýšenými příjezdy návštěvníků do hromadných ubytovacích zařízení využívajících jiné formy dopravy.

Příjmy ze zahraničního cestovního ruchu v meziročním srovnání vzrostly o 2,3 % a dosáhly 113,3 mld. Kč. Výdaje občanů ČR na zahraniční cestovní ruch v porovnání s rokem 2000 vzrostly o 7,2 % a dosáhly 52 mld. Kč.

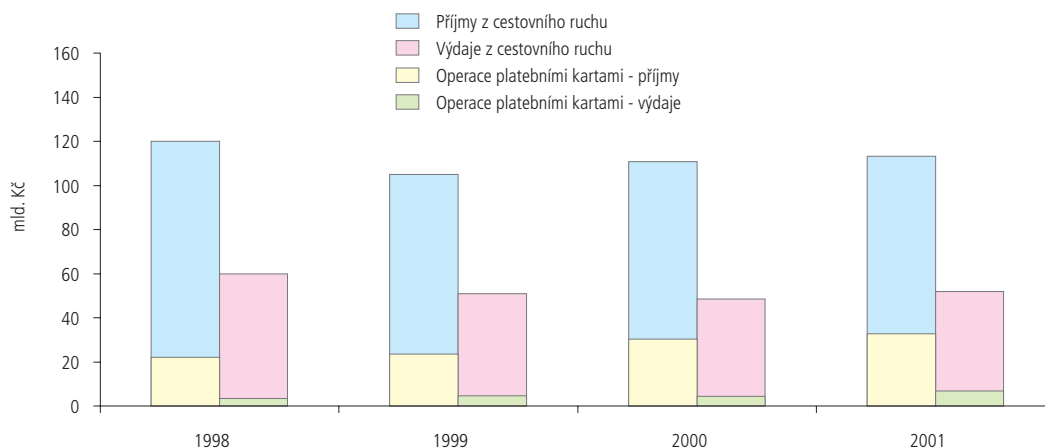

Podle údajů ČSÚ do ČR v průběhu roku přicestovalo celkem přes 103 miliónů zahraničních návštěvníků, což bylo o 1,1 % méně než v roce předchozím. Meziročně poklesly příjezdy návštěvníků ze sousedních států a ze států bez vízové povinnosti. Naopak značný nárůst (o 51,7 %) se projevil ze států s vízovou povinností. Meziroční nárůst o 10,4 % byl zaznamenán u zahraničních návštěvníků (zámořské a bonitní kontinentální klientely), kteří pro přicestování do ČR využili leteckou dopravu. Návštěvnost zahraničních hostů v hromadných ubytovacích zařízeních v roce 2001 stoupla o 9,7 %. Zvýšený zájem o ubytování měly tříhvězdičkové hotely (nárůst o 58,2 %), pětihvězdičkové hotely (nárůst o 5,8 %) a ostatní ubytovací zařízení (nárůst o 2,5 %). Počet přenocování zahraničních hostů ve srovnání s rokem 2000 se zvýšil o 1,6 %. Větší zájem o návštěvu ČR (v meziročním srovnání) projevili hosté hromadných ubytovacích zařízení z evropských i mimoevropských zemí (např. Slovensko, Chorvatsko, Rusko, Finsko, Itálie, Austrálie a Nový Zéland), kteří pokryli pokles příjezdů hostů např. z USA, Jižní Ameriky a Izraele.

Nárůst počtu zahraničních návštěvníků v ubytovacích zařízeních byl tradičně ovlivněn stále cenově příznivou nabídkou poskytovaných služeb, ale i zvýšeným zájmem o ubytování v lázeňských zařízeních a dobrými podmínkami pro zimní rekreaci v tomto roce.

Podle údajů ČSÚ počet výjezdů do zahraničí našich občanů činil přes 36 miliónů, což je o 5,1 % méně než v předchozím roce. Největší úbytek výjezdů (o 8,6 %) se projevil na přechodech s Polskem, které se pro naše občany stalo zřejmě méně atraktivním zejména v oblasti výhodných nákupů spotřebního zboží a pohonných hmot. Výrazný nárůst vycestování našich občanů do zahraničí, o 26,7 %, se projevil na letištích. Uvedené navýšení odpovídá preferencím našich občanů utráct za dovolenou v zahraničí za komfortnější pobytové a poznávací zájezdy. Zvýšení výdajů našich občanů v zahraničí mohlo být rovněž ovlivněno vývojem kurzu koruny a zřejmě i většími nákupy v závěru roku za národní měny v zemích, které od začátku roku 2002 přešly na hotovostní euro. To se projevilo meziročním zvýšením výjezdů českých občanů přes hranice s Rakouskem (zejména ve 4. čtvrtletí) a Německem.

V České republice dochází každoročně k navyšování objemu transakcí uskutečněných prostřednictvím platebních karet. V roce 2001 příjmy z cestovního ruchu zrealizované platebními kartami dosáhly 32,8 mld. Kč a na celkových příjmech se podílely 28,9 %. Výdaje našich občanů v zahraničí zrealizované platebními kartami dosáhly 6,7 mld. Kč a na celkových výdajích se podílely 12,8 %.

U ostatních obchodních a neobchodních služeb se podle údajů bankovní statistiky příjmy proti roku 2000 snížily o 1,9 mld. Kč na 94,1 mld. Kč. Zároveň poklesly výdaje, a to o 5,0 mld. Kč na částku 128,3 mld. Kč.

Nejvýraznější pokles příjmů byl zaznamenán u finančních služeb, kde se v menší míře snížily i výdaje; schodek finančních služeb se meziročně zdvojnásobil. Významněji se snížila inkasa za pronájem filmů, zvukových a obrazových záznamů, autorské honoráře a licenční poplatky a za reklamní a propagační služby. O čtvrtinu nižší částka byla poukázána pro provozní potřeby zahraničních diplomatických a konzulárních zastoupení. Naproti tomu se zvýšily příjmy za služby poskytnuté v oblasti telekomunikací, výpočetní techniky a informací i u služeb právních, auditorských a poradenských. U těchto položek bylo zvýšení inkas doprovázeno současným růstem úhrad za služby v zahraničí nakoupené. Na straně plateb byl největší nárůst vykázán u služeb v oblasti základního a aplikovaného výzkumu a vývoje; byl však do značné míry eliminován souběžným zvýšením inkas. Meziročně se zvýšila nejen částka provizí vyplacených za zprostředkování obchodů, ale i náklady spojené s reexportními operacemi. Při obdobných příjmech jako v roce 2000 bylo zaznamenáno absolutně největší snížení výdajů u platebního titulu „ostatní obchodní služby“ (o téměř 7,9 mld. Kč), což v rozhodující míře ovlivnilo výsledné zlepšení salda ostatních služeb.

1.3. BILANCE VÝNOSŮ

Bilance výnosů skončila za rok 2001 deficitem ve výši 48,4 mld. Kč (1,4 mld. EUR), který je o 3,0 mld. Kč nižší než schodek vykázáný v roce 2000.

v mld. Kč

	2000	2001
Bilance výnosů	-51,4	-48,4
z toho		
Výnosy	68,4	82,1
Příjmy z práce v zahraničí	4,3	9,4
Investiční výnosy	64,1	72,7
dividendy	0,5	0,7
reinvestovaný zisk	-0,7	
úroky	64,3	72,0
Náklady	119,8	130,5
Náklady na práci cizinců v ČR	14,7	16,2
Investiční výnosy	105,1	114,3
dividendy	11,2	19,5
reinvestovaný zisk	36,9	32,0
úroky	57,0	62,8

23

Výnosy z rezervních aktiv ČNB se proti roku 2000 zvýšily o 0,3 mld. Kč na 26,6 mld. Kč. Úrokové náklady spojené s půjčkou od Evropské investiční banky a se zástavními operacemi činily 0,5 mld. Kč, tj. meziroční snížení o 1,2 mld. Kč.

Významnější částky úroků z úvěrů poskytnutých v minulosti na základě mezivládních dohod splácí v současné době pouze Alžírsko; v minulém roce uhradilo 0,1 mld. Kč. Úroky placené do zahraničí z titulu úvěrů přijatých od Světové banky a vlád zemí G 24 se postupně snižují; loni činily 0,4 mld. Kč.

Vývoj úrokových sazeb na finančních trzích v zahraničí i v tuzemsku se odrazil v úrokové bilanci obchodních bank. Celková suma inkasovaných úroků z vkladů v zahraničních bankách a poskytnutých úvěrů se snížila a zároveň poklesly i náklady spojené s čerpáním úvěrů a přijímáním depozit od nerezidentů. Čistý úrokový výnos obchodních bank se zvýšil o 0,6 mld. Kč.

Zatímco úroky z obchodních úvěrů zůstaly u podnikové sféry v podstatě vyrovnané, pokračující čerpání finančních úvěrů od zahraničních bank (příp. mateřských firem u podniků se zahraniční účastí) na provozní a investiční potřeby zvýšilo celkové pasívum úrokové bilance tuzemských podniků na 18,2 mld. Kč.

Investice do zahraničních cenných papírů vynesly v uplynulém roce tuzemským investorům (podle propočtů založených na informacích od obchodníků s cennými papíry a dalších institucí s oprávněním obchodovat s cennými papíry) mnohonásobně vyšší zisk než v předchozích letech. Dividendy činily 0,7 mld. Kč a výnos z držby obligací přesáhl 7,5 mld. Kč.

Zahraniční investoři získali podle údajů od obchodníků s cennými papíry investováním do tuzemských vládních, bankovních a podnikových dluhopisů téměř 14,2 mld. Kč, což je o 6,4 mld. Kč více než v roce 2000. Dividendy pro akcionáře ze zahraničí činily 19,5 mld. Kč, z toho 16,5 mld. Kč získali přímí investoři, jak vyplývá ze šetření u podniků se zahraniční majetkovou účastí. Zisk vytvořený v průběhu roku 2001 a reinvestovaný zahraničními investory do rozvoje tuzemských podniků dosahuje podle odhadu 32,0 mld. Kč. Podle zmíněného šetření činily reinvestice zisku za rok 2000 (tj. zisku vytvořeného v roce 2000 a nerozděleného zisku z předchozích let po odečtení ztrát a dividend) 36,9 mld. Kč.

Ke konci roku 2001 bylo v České republice podle údajů Ministerstva práce a sociálních věcí zaměstnáno 103,7 tisíc cizinců, tj. přibližně stejný počet jako v závěru roku

2000. Po zahrnutí nelegálně zaměstnaných do celkového počtu cizinců působících na trhu práce se příjmy zahraničních pracovníků (očištěné o náklady pobytu) odhadují na částku 16,2 mld. Kč, tj. meziroční nárůst 1,5 mld. Kč. Vzhledem k rostoucímu počtu českých občanů zaměstnaných v zahraničí představuje odhad jejich odměn ve srovnání s předchozími lety částku podstatně vyšší (9,4 mld. Kč).

1.4. BĚŽNÉ PŘEVODY

Za rok 2001 se přebytek bilance běžných převodů proti předchozímu roku zvýšil o 1,0 mld. Kč na 12,5 mld. Kč (0,4 mld. EUR).

	v mld. Kč	
	2000	2001
Běžné převody (jednostranné)	11,5	12,5
z toho		
Příjmy	27,9	26,2
Výdaje	16,4	13,7

Příspěvky mezinárodním organizacím a vyplacené penze na jedné straně (čisté převody do zahraničí dosáhly 2,9 mld. Kč) a na straně druhé zahraniční pomoc (čistý příliv prostředků ve výši 1,8 mld. Kč po odečtení poskytnuté rozvojové pomoci) se rozhodující mírou podílely na výsledném pasivu vládních transferů, které činilo 1,1 mld. Kč.

Stejně jako v předchozím roce se technická pomoc poskytnutá na dvoustranném základě omezila na pomoc od SRN. Darem její vlády bylo zařízení pro čistírny odpadních vod v hodnotě necelých 20,0 mil. Kč.

V rámci programu Phare se od roku 2000 soustřeďují prostředky poukázané Evropskou komisí v Národním fondu (MF); v průběhu roku 2000 do něho připlynuly 3,0 mld. Kč. Největší část prostředků je určena na podporu podnikatelské infrastruktury a budování průmyslových zón zejména v oblastech s vysokou nezaměstnaností (severní Morava a severozápadní Čechy). Průběžně jsou financovány projekty zaměřené na zlepšení životního prostředí, přeshraniční spolupráci, rozvoj infrastruktury, na podporu vzdělávání a vytváření příležitostí na trhu práce.

U soukromých převodů (v rozhodující míře převodů obyvatelstva) se aktivum zvýšilo o 2,7 mld. Kč na celkových 13,6 mld. Kč. Na odškodnění obětí nacismu a do Česko-německého fondu budoucnosti byly v průběhu roku poukázány prostředky v celkové výši 3,5 mld. Kč.

2. KAPITÁLOVÝ ÚČET

Kapitálový účet platební bilance skončil za rok 2001 mírným deficitem 0,3 mld. Kč. Na rozdíl od předchozího roku nebyl nárůst plateb doprovázen souběžným navýšením příjmů. Vliv kapitálového účtu na vývoj salda platební bilance zůstává nevýznamný. V této položce se sledují nákupy a prodeje patentů, licencí, ochranných známek, autorských práv a dále převody migrantů.

v mil. Kč

	2000	2001
Kapitálový účet	-198	-331

3. FINANČNÍ ÚČET

Finanční účet za rok 2001 zaznamenal čistý příliv zahraničních zdrojů ve výši 153,3 mld. Kč (4,5 mld. EUR), což v meziročním srovnání znamená nárůst o 5,2 mld. Kč. Toto poměrně vysoké aktivum bylo dosaženo zejména během 4. čtvrtletí (66,7 mld. Kč), především v důsledku vysokého přílivu přímých a portfoliových zahraničních investic. U ostatních forem kapitálových toků přetrvávala tendence k odlivu kapitálu. V průběhu roku zůstával příliv zahraničních zdrojů v poměru k HDP na stabilní úrovni cca 7 %.

VÝVOJ FINANČNÍHO ÚČTU V LETECH 2000 - 2001

v mld. Kč

	2000	2001
Finanční účet	148,0	153,3
Přímé investice	190,8	183,3
- české v zahraničí	-1,6	-3,7
- zahraniční v ČR	192,4	187,0
Portfoliové investice	-68,2	34,9
- české v zahraničí	-86,6	4,4
- zahraniční v ČR	18,4	30,5
Finanční deriváty	-1,4	-3,2
- aktiva	-4,5	-9,4
- pasíva	3,1	6,2
Ostatní investice	26,8	-61,7
1. Dlouhodobé investice	-4,9	3,2
- úvěry poskytnuté do zahraničí	21,3	1,3
- úvěry přijaté ze zahraničí	-26,2	1,9
2. Krátkodobé investice	31,7	-64,9

3.1. PŘÍMÉ INVESTICE

U přímých zahraničních investic došlo v roce 2001 k čistému přílivu zdrojů do ekonomiky v rozsahu 183,3 mld. Kč.

3.1.1. České přímé investice v zahraničí

České přímé investice v zahraničí zaznamenaly určité oživení oproti předcházejícím rokům, meziročně se tuzemské investice v zahraničí zvýšily více než dvakrát. Dosáhly (podle předběžných údajů) 3,7 mld. Kč (107,3 mil. EUR), z toho do základního jmění bylo investováno 3,5 mld. Kč a saldo úvěrů spojených s přímou investicí dosáhlo 0,2 mld. Kč. V rámci roku byl odliv kapitálu formou přímých investic v zahraničí patrný především v 1. až 3. čtvrtletí.

Z teritoriálního pohledu byl největší podíl přímých investic směřován na Slovensko (26,3 %), na britské Panenské ostrovy (21,6 %), do USA (19,9 %) a do Polska (14,2 %). Do ostatních zemí byly přímé investice méně významné (Německo 4,9 %, Maďarsko 3,6 %, Indie 2,1 %, Slovinsko 1,4 % atd.).

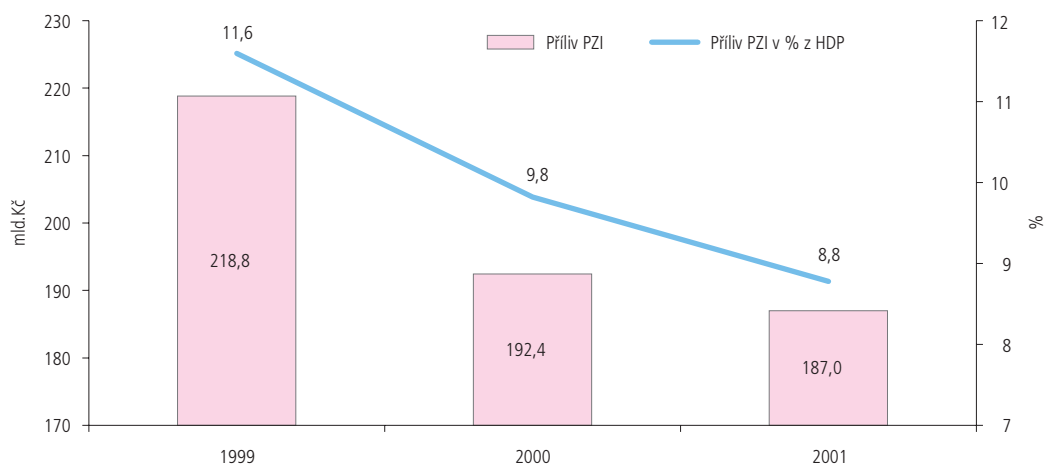
Z hlediska sektorového členění převažovaly stejně jako v předcházejícím roce investice do sféry služeb, které se na celkovém objemu podílely 80,3 %. Do výrobní sféry bylo investováno 19,7 % celkových investic. Oproti roku 2000 výrazně poklesl podíl přímých investic do výrobní sféry a naopak zesílil do oblasti služeb.

Odvětvové členění přímých investic se oproti roku 2000 změnilo. Zatímco v roce 2000 směřovalo nejvíce investic do odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, do výroby potravin a nápojů a do odvětví výroby strojů a zařízení, v roce 2001 byly zaznamenány největší objemy přímých investic do odvětví obchodu a oprav (39,3 %), dále do nemovitostí a služeb pro podniky (19,6 %), do ostatních služeb (10,5 %), do peněžnictví a pojišťovnictví (8,5 %), do výroby dopravních zařízení (8,1 %), do rafinérského a chemického průmyslu (5,1 %) a do výroby motorových vozidel (2,1 %).

3.1.2. Přímé zahraniční investice v České republice

Příliv kapitálu formou přímých investic ze zahraničí byl i v roce 2001 dominantní položkou finančního účtu platební bilance.

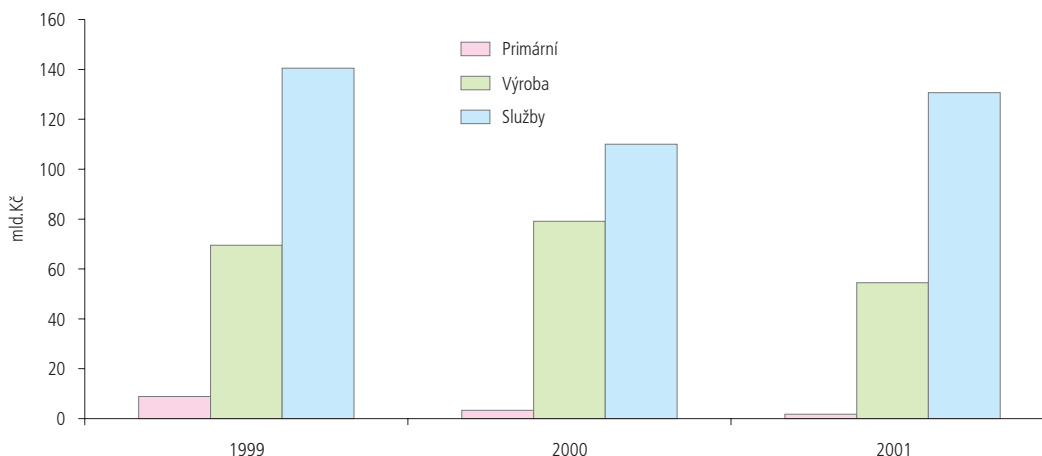
PŘÍLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC V POROVNÁNÍ K HDP V BĚŽNÝCH CENÁCH

V roce 2001 pokračoval velmi silný příliv přímých zahraničních investic, i když proti předchozím dvěma letům byl mírně nižší. Celkově dosáhly přímé zahraniční investice v tomto roce 187,0 mld. Kč (5,5 mld. EUR). Z toho do základního jmění připlýnulo 151,8 mld. Kč, reinvestovaný zisk činil předběžně 32 mld. Kč a 3,2 mld. Kč představoval příliv kapitálu formou úvěrů. Objem přímých investic byl nadále vysoký v důsledku privatizace státního majetku do rukou zahraničních investorů. Příjmy z prodeje státních účastí se podílely na celkovém přílivu cca 30 %, tj. 56,5 mld. Kč. Výnosy z privatizace do rukou zahraničních investorů směřovaly do FNM nebo do Konsolidační banky (České konsolidační agentury). Při celkovém poklesu přílivu PZI tak investice do již soukromých subjektů poklesly výrazněji (téměř o 20 %).

K největším investičním akcím patřil prodej akcií Komerční banky, prodej Radiomobilu, investice firmy Philips Display Components ČR v Hranicích na Moravě, prodej Vodovodů a kanalizací a.s. Praha a vstup zahraničního investora do Chemických závodů Sokolov. Investice se realizovaly formou přímých prodeje podniků, investicemi na zelené louce i navyšováním základního jmění.

Z hlediska sektorového členění směřovaly nadále největší objemy investic do oblasti služeb, které se podílely na celkových investicích 69,9 % a meziročně se zvýšily. Naopak investice do výrobních odvětví činily 29,2 % a meziročně poklesly. Podíl sektoru zemědělství, lesnictví a dobývání nerostů zůstal i nadále nízký (1,0 %).

Podle odvětvové klasifikace ekonomických činností se na celkovém přílivu přímých zahraničních investic podílelo nejvíce odvětví peněžnictví a pojišťovnictví (27,5 %), doprava a telekomunikace (17,2 %), dále odvětví obchodu a oprav (11,9 %), oblast nemovitostí a služeb pro podniky (6,4 %), odvětví elektřiny, plynu a vody (5,3 %), výroba kancelářských strojů a počítačů, radiových, televizních a spojových zařízení (4,5 %), rafinérské zpracování ropy a výroba chemických výrobků (3,7 %) a výroba motorových vozidel (3,2 %).

V teritoriálním členění patřily i nadále k největším investorům do České republiky země Evropské unie – Německo, jehož podíl na celkovém objemu dosáhl 28 %, dále Francie 27,9 %, Nizozemí 16,6 % a Rakousko 6,0 %. Z ostatních zemí měly významnější podíly USA (4,9 %), Dánsko (4,7 %) a Švýcarsko (2,8 %). Podíl ostatních zemí se pohyboval do 1 %. V teritoriálním členění jsou země uvedeny podle adresy zapsané v obchodním registru. Firmy z USA, Japonska a některé firmy ze zemí EU investují v ČR i přes dceřiné společnosti založené v Nizozemí.

3.2. PORTFOLIOVÉ INVESTICE

V oblasti portfoliových investic došlo za rok 2001 k čistému přílivu zdrojů ve výši 34,9 mld. Kč (1 mld. EUR), přičemž v předchozím roce byl v této oblasti v důsledku investiční aktivity rezidentů zaznamenán odliv zdrojů do zahraničí ve výši 68,2 mld. Kč. Zahraniční investoři během roku 2001 v saldu investovali do českých cenných papírů 30,5 mld. Kč, zatímco u domácích investorů převažovaly splátky a odprodeje zahraničních cenných papírů nad nákupy (o 4,4 mld. Kč).

Čistý příliv zdrojů z portfoliových investic byl realizován v průběhu celého roku, avšak nejvíce se koncentroval do 4. čtvrtletí (15,8 mld. Kč). Naopak nejnižší příliv byl vykázan za třetí čtvrtletí (0,2 mld. Kč), kdy byly po teroristických útocích v USA na světových kapitálových trzích zaznamenány hluboké propady cen cenných papírů.

Na tuzemském kapitálovém trhu se zejména během 4. čtvrtletí zvýšila vzhledem k příznivému cenovému vývoji a očekávané a realizované privatizaci poptávka zahraničních investorů po nákupu akcií lukrativních domácích podniků (saldo 14,1 mld. Kč). Naopak vzhledem k úrokovému a kursovému vývoji ve 4. čtvrtletí zahraniční investoři redukovali držbu dlouhodobých i krátkodobých dluhopisů (8,2 mld. Kč).

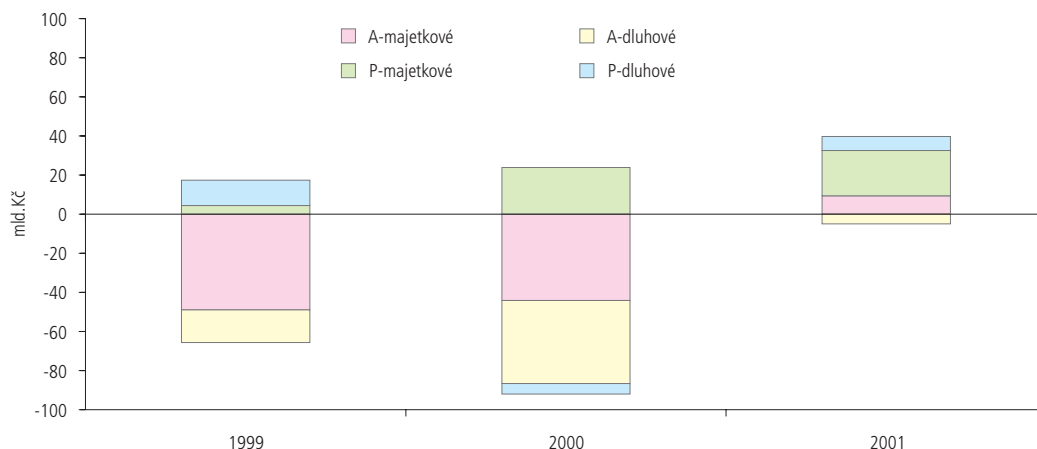
Za celý rok zahraniční investoři v saldu investovali do domácích majetkových cenných papírů 23,2 mld. Kč a do dluhových cenných papírů 7,2 mld. Kč. Celkový obrat obchodů nerezidentů s tuzemskými cennými papíry činil 1154 mld. Kč. Stav zahraničních investic do tuzemských korunových cenných papírů dosáhl 153,7 mld. Kč ke konci roku 2001, což ve srovnání s předchozím rokem představuje nárůst zahraničních portfoliových investic o 17,9 mld. Kč. Nerezidenti v roce 2001 investovali své zdroje zejména do cenných papírů odvětví peněžnictví (49 %), dopravy a spojů (20 %), energetiky (9 %) a veřejné správy (9 %). Nejvíce investic pocházelo z Nizozemí (18 %), Rakouska (18 %), Velké Británie (16 %), další pak z USA (13 %), SRN (12 %) a Lucemburska (9 %).

Přliv zahraničních zdrojů ve 4. čtvrtletí na straně domácích investorů (9,9 mld. Kč) byl způsoben především změnou investičního rozhodování bank, u nichž došlo k poklesu držby dlouhodobých zahraničních obligací v jejich portfoliích. Současně příznivý cenový vývoj akcií v posledním čtvrtletí roku na zahraničních kapitálových trzích vedl zejména nebankovní subjekty k odprodeji majetkových cenných papírů. Realizované zisky z těchto odprodejů nebankovní subjekty investovaly především do nákupu zahraničních dlouhodobých obligací v očekávání vyšších výnosů.

Čistá inkasa rezidentů z prodeje zahraničních majetkových cenných papírů za celý rok dosáhla 9,5 mld. Kč, čímž o 4,4 mld. Kč přesáhla čisté platby za nákup dluhových zahraničních cenných papírů (5 mld. Kč). Celkový obrat obchodů rezidentů se zahraničními cennými papíry činil cca 650 mld. Kč, což ve srovnání s loňským rekordním obratem (1 948 mld. Kč) představovalo pouze třetinovou úroveň těchto obchodů. V meziročním srovnání k největšímu poklesu investiční aktivity došlo u některých velkých bank, které v loňském roce zaznamenaly velké ztráty z obchodů se zahraničními cennými papíry.

V důsledku vývoje úrokového diferenciálu mezi českou korunou a hlavními světovými měnami ztratily domácí podniky zájem o získávání finančních zdrojů ze zahraničí formou emise tuzemských obligací na mezinárodních kapitálových trzích. V průběhu roku byla realizována pouze jedna nová emise dlouhodobých obligací v hodnotě 2 mld. Kč. Současně však v průběhu druhého pololetí byly splatné dvě předešlé emise v celkové výši 2,5 mld. Kč. Stav zahraničních investic do českých obligací emitovaných na mezinárodních kapitálových trzích v cizích měnách tak ke konci roku činil 26,6 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 2000 představuje pokles o 2,2 mld. Kč.

VÝVOJ SALDA TOKŮ PODLE DRUHU PORTFOLIOVÝCH INVESTIC

3.3. FINANČNÍ DERIVÁTY

Čistý odliv kapitálu ve výši 3,2 mld. Kč (0,1 mld. EUR) byl během roku vykázán u položky finančních derivátů, což v meziročním srovnání představuje nárůst o 1,8 mld. Kč. Na tomto výsledku se podílel zejména převažující růst objemu aktivních operací obchodních bank nad dynamikou pasivních operací během třetího a čtvrtého čtvrtletí.

3.4. OSTATNÍ INVESTICE

V položce ostatních investic dosáhl během roku čistý odliv zdrojů do zahraničí 61,7 mld. Kč (1,8 mld. EUR). Naopak v předcházejícím roce byl v této oblasti vykázán příliv zdrojů ve výši 26,9 mld. Kč. Tendence k odlivu finančních zdrojů tuzemských subjektů do zahraničí se projevovala v průběhu celého roku 2001 a ve 4. čtvrtletí se opět zesílila.

Bankovní sektor se na celoročním saldu podílel čistým odlivem zdrojů ve výši 92,5 mld. Kč. Obchodní banky zejména ve čtvrtém čtvrtletí výrazně urychlily splácení svých krátkodobých závazků při současném růstu jejich krátkodobých i dlouhodobých investic v zahraničí (především ve formě devizových a korunových úložek v zahraničních bankách). U obchodních bank převažovalo splácení dříve přijatých finančních úvěrů nad čerpáním nových půjček, což vedlo ke snížení závazků vůči zahraničí.

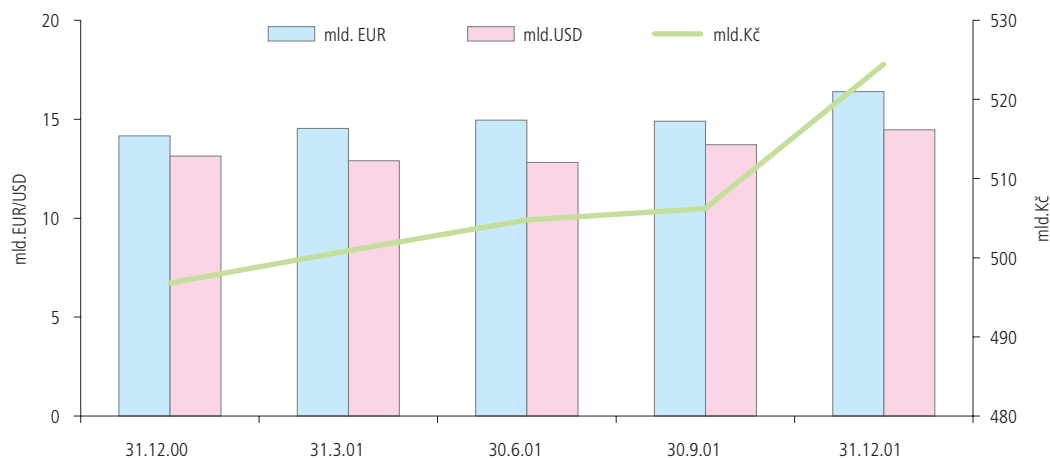
Pokračoval příliv zdrojů do podnikové sféry ve výši 29 mld. Kč ve formě čerpání dlouhodobých a krátkodobých finančních úvěrů ze zahraničí a růstem dovozních závazků.

Rovněž ve vládním sektoru byl zaznamenán čistý příliv zdrojů ve výši 1,8 mld. Kč, a to v důsledku převahy inkas ze splátek vládních pohledávek z období centrálně řízené ekonomiky. V menším rozsahu byl čerpán úvěr na podporu regionálního rozvoje.

4. VÝVOJ DEVIZOVÝCH REZERV ČNB

Vysoké aktivní saldo finančního účtu za rok 2001, které vzniklo hlavně během 4. čtvrtletí, převýšilo schodek běžného účtu o cca 52 mld. Kč. Devizové rezervy ČNB se po vyloučení kurzových vlivů zvýšily o 67,2 mld. Kč (2 mld. EUR). V navýšení devizových rezerv se promítl růst devizových úložek vlády na účtech u ČNB, devizové intervence a připsání výnosů z devizových rezerv. Operace ČNB na mezibankovním devizovém trhu a spolupráce s vládou směřovaly k eliminování apreciačních tlaků na kurz koruny, který byl patrný po celý rok 2001 vlivem pokračujícího přílivu kapitálu ze zahraničí.

VÝVOJ DEVIZOVÝCH REZERV ČNB

Devizové rezervy ke konci roku 2001 dosáhly 524,5 mld. Kč (16,4 mld. EUR) a postačovaly ke krytí 3,9 měsíčního dovozu zboží a služeb. Z porovnání stavů devizových rezerv ČNB, zahrnující také kurzové rozdíly, vyplývá, že meziročně se devizové rezervy zvýšily o 27,7 mld. Kč (2,2 mld. EUR).

	2000	2001
Devizové rezervy ČNB v mld. Kč	496,8	524,5
Krytí dovozu zboží a služeb v měsících	4,1	3,9

5. INVESTIČNÍ POZICE, ZAHRANIČNÍ DLUH A DLUHOVÁ SLUŽBA

5.1. INVESTIČNÍ POZICE

Saldo investiční pozice ČR vůči zahraničí ke konci roku vykazovalo pasivum ve výši 247,8 mld. Kč (7,7 mld. EUR). Ve srovnání s předešlým rokem došlo k navýšení dlužnické pozice státu o 55,9 mld. Kč způsobené vyšším přílivem kapitálu (růst pasiv o 144,2 mld. Kč), zejména v oblasti přímých zahraničních investic. Na růstu aktiv (88,3 mld. Kč) se podílely obchodní banky, u nichž došlo ke zvýšení jejich věřitelské pozice vůči nerezidentům a dále růst devizových rezerv ČNB.

INVESTIČNÍ POZICE		v mld. Kč	
	31.12.2000	31.12.2001	ZMĚNA
Aktiva	1 448,4	1 536,7	88,3
Pasiva	1 640,3	1 784,5	-144,2
Saldo investiční pozice celkem	-191,9	-247,8	-55,9

Poznámka: V pasivech jsou na rozdíl od hrubé zadluženosti v přímých investicích kromě úvěrových operací zahrnuty i majetkové podíly a v portfoliových investicích kromě dluhových cenných papírů i majetkové cenné papíry.

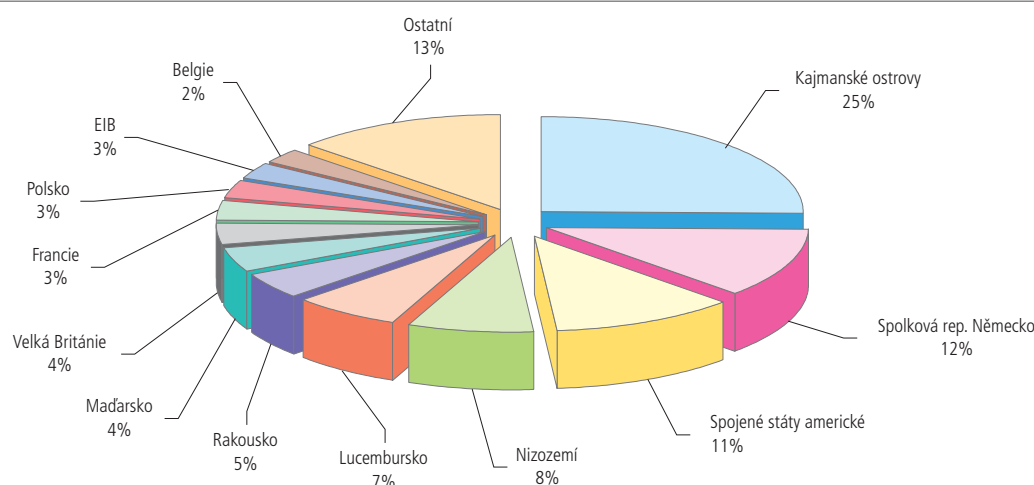
Z hlediska struktury bylo pasivní saldo celkové investiční pozice ovlivněno zejména přílivem přímých zahraničních investic, jejichž stav (940,3 mld. Kč) se ve srovnání s minulým rokem zvýšil o 149,8 mld. Kč.

Naopak v oblastech portfoliových investic i finančních derivátů došlo ke konci roku k čistému odlivu zdrojů do zahraničí. Čisté aktivní saldo operací s finančními deriváty bylo 4,3 mld. Kč, což ve srovnání s rokem 2000 představuje zvýšení věřitelské pozice

ce v této položce o 3,3 mld. Kč. V oblasti portfoliových investic bylo rovněž dosaženo aktivního salda ve výši 4,8 mld. Kč, ale ve srovnání s rokem 2000 došlo u této položky k poklesu čisté aktivní investiční pozice o 11 mld. Kč. Na tomto vývoji se podílely jednak dopady zářijových teroristických útoků v USA na mezinárodní kapitálové trhy a dále negativní zkušenosti a vysoké ztráty některých bank a nebankovních subjektů z obchodů s nestandardními zahraničními cennými papíry.

Domácí investoři ukládali své volné zdroje zejména do dlouhodobých cenných papírů (59 %), do majetkových cenných papírů (37 %) a nejmenší podíl zaznamenaly investice do krátkodobých dluhopisů (4 %). Z teritoriálního hlediska jsou nejvíce (40 %) zastoupeny investice do cenných papírů emitovaných zeměmi Evropské unie, čtvrtina domácích (především bankovních) investic je alokována na Kajmanské ostrovy a 11 % portfoliových investic bylo realizováno do cenných papírů USA. Domácí investoři rovněž investovali cca 7 % svých zdrojů do cenných papírů emitovaných v zemích transitivních (Polsko, Maďarsko) a dále do obligací emitovaných EIB (3 %).

ZAHRAŇIČNÍ CENNÉ PAPIRY V DRŽENÍ REZIDENTŮ V TERITORIÁLNÍM ČLENĚNÍ

Největší příliv zdrojů ze zahraničí směřoval stejně jako v minulých letech do podnikového sektoru, jehož dlužnická pozice dosáhla ke konci roku 2001 částky 217,6 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2000 podniky v saldu čerpaly o 22,4 mld. Kč více zahraničních zdrojů, a to zejména ve formě finančních úvěrů.

ČNB měla nejvyšší věřitelskou pozici vůči zahraničí (524,6 mld. Kč), při nárůstu o 27,7 mld. Kč. Rovněž věřitelská pozice obchodních bank vůči zahraničí (175,1 mld. Kč) zaznamenala meziroční nárůst o 96,2 mld. Kč. Výsledná pozice obchodních bank byla na jedné straně ovlivněna poklesem jejich krátkodobých i dlouhodobých závazků (pasiv) vůči zahraničí (46,6 mld. Kč) a současně nárůstem jejich aktiv (49,6 mld. Kč). Odliv zdrojů bankovního sektoru směřoval zejména do krátkodobých devizových vkladů u zahraničních bank.

Dalším významným věřitelem vůči zahraničí je vládní sektor, jehož čistá věřitelská pozice (201,3 mld. Kč) meziročně stagnovala.

SALDO INVESTIČNÍ POZICE ČR			v mld. Kč
	31.12.2000	31.12.2001	ZMĚNA
Přímé investice	-790,5	-940,3	-149,8
Portfoliové investice	15,8	4,8	-11
Finanční deriváty	1,0	4,3	3,3
ČNB	497,0	524,6	27,6
Obchodní banky	78,9	175,1	96,2
Vláda	201,1	201,3	0,2
Podniky	-195,2	-217,6	-22,4
Souhrnná invest. pozice celkem	-191,9	-247,8	-55,9

5.2. ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

Celková zadluženost České republiky vůči zahraničí ke konci roku 2001 v korunovém vyjádření poklesla z 817,1 mld. Kč (25,6 mld. EUR) na 786,7 mld. Kč (24,6 mld. EUR), tj. o 30,4 mld. Kč (0,9 mld. EUR). Na tomto vývoji se podílel zejména pokles krátkodobé zadluženosti o 18,3 mld. Kč, ale i dlouhodobá zadluženost poklesla o 12,1 mld. Kč, a to zejména v nesměnitelných měnách (ve výši cca 9 mld. Kč byl splacen dluh vůči bývalé NDR). V důsledku rychlejšího poklesu krátkodobého dluhu došlo meziročně k poklesu podílu krátkodobé zadluženosti na celkové zadluženosti z 42 % na 41 %.

VÝVOJ ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOSTI V LETECH 2000 - 2001			v mld. Kč
	31.12.2000	31.12.2001	ZMĚNA
Zahraniční zadluženost celkem	817,1	786,7	-30,4
- krátkodobá	343,8	325,5	-18,3
- dlouhodobá	473,3	461,2	-12,1
Podíl krátkodobé zadluženosti	42 %	41 %	-1 %

Největší pokles dlouhodobé zadluženosti ve směnitelných měnách byl zaznamenán v bankovním sektoru (7,3 mld. Kč), a to v důsledku převahy splátek nad čerpáním nově přijatých zahraničních úvěrů. Bankovní sektor se tak ke konci roku podílel na dlouhodobé zadluženosti 19 %. Naopak nárůst dlouhodobých závazků (zejména finančních úvěrů) pokračoval v podnikové sféře (o 3,2 mld. Kč). Meziročně došlo u tohoto sektoru ke zvýšení jeho podílu na dlouhodobé zadluženosti ze 72 % na 74 %. Rovněž vládní sektor, zejména města a obce zvýšily své dlouhodobé závazky vůči zahraničí (o 1,1 mld. Kč). Ke konci roku činil podíl vlády na celkové dlouhodobé zadluženosti cca 7 %.

V oblasti krátkodobých závazků vůči zahraničí (325,5 mld. Kč) byl největší pokles meziročně realizován u komerčních bank (33,8 mld. Kč). Obchodní banky se i přes pokles pasiv podílely na celkové krátkodobé zadluženosti ke konci roku 2001 59 %, což ve srovnání s předchozím rokem znamená snížení jejich podílu o 6 %. Pokles krátkodobých závazků vůči zahraničí ve výši 1,6 mld. Kč nastal i u vládního sektoru. Po tomto snížení vykazuje krátkodobá dlužnická pozice vlády necelých 0,5 mld. Kč. Ve srovnání s rokem 2000 byl nárůst krátkodobých závazků vůči zahraničí zaznamenán pouze u podnikové sféry (17,1 mld. Kč). Krátkodobé závazky podniků se podílejí na celkové krátkodobé zadluženosti 40 %.

Podíl celkové zahraniční zadluženosti na HDP se oproti konci roku 2000 snížil ze 41,7 % na 36,7 %, čímž se ČR dostala pod úroveň 40 % mezinárodně uznávané hranice citlivosti.

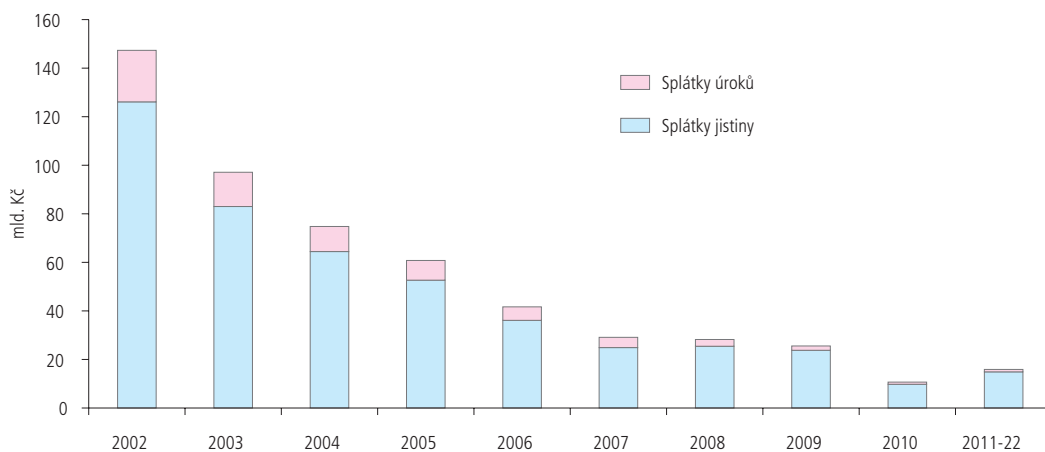
5.3. DLUHOVÁ SLUŽBA

Dluhová služba z dlouhodobých závazků ve směnitelných měnách za rok 2001 činila 132,2 mld. Kč (3,9 mld. EUR). Na jistinách bylo zaplaceno 98,8 mld. Kč (2,9 mld. EUR) a na úrocích 33,4 mld. Kč (1 mld. EUR). Náklady na dluhovou službu byly ve srovnání s rokem 2000 nižší o 5,5 mld. Kč.

Největší objem splátek jistin (67,2 mld. Kč) uhradila podniková sféra, která splácela peněžní úvěry přijaté přímo od zahraničních subjektů a dále dovozní závazky. V této částce je započtena ve výši 6,6 mld. Kč i emise podnikových dluhopisů, jejichž splatnost nastala v roce 2001. Bankovní sektor celkově na jistinách splatil 25 mld. Kč svých dlouhodobých závazků vyplývajících z finančních i účelových úvěrů přijatých od zahraničních bank. Výše splátek připadající na vládní sektor, včetně obcí a měst, činí 6,2 mld. Kč.

Financování dluhové služby představovalo 8,6 % z vývozu zboží a služeb za rok 2001. Ve srovnání s minulým rokem to je méně o 3,6 procentního bodu. Tento pokles podílu byl ovlivněn jak nižším objemem splátek bankovních úvěrů, tak zvýšeným tempem růstu vývozu.

VÝVOJ DLUHOVÉ SLUŽBY

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICĚ

Příliv přímých zahraničních investic do České republiky sehrával v 90. letech významnou úlohu v procesu restrukturalizace ekonomiky. Hospodářská politika směřovala, i když s různým důrazem v jednotlivých fázích privatizačního procesu, k podpoře přímých zahraničních investic. Příliv zahraničního kapitálu formou přímých zahraničních investic je v ČR plně liberalizován.

1. INSTITUCIONÁLNÍ A PRÁVNÍ PROSTŘEDÍ

1.1. PRÁVNÍ RÁMEC PRO PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE

Investování formou přímých zahraničních investic není upraveno žádným zvláštním zákonem. Podnikání zahraničních osob v České republice se řídí obchodním zákoníkem, který stanoví, že zahraniční osoby mohou podnikat na území ČR za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako české osoby, tzn. je uplatňován princip národního zacházení. Oprávnění zahraniční osoby podnikat na území ČR vzniká ke dni jejího zápisu do obchodního rejstříku. V souladu s normami EU se však povinnost zápisu do obchodního rejstříku nevztahuje na fyzické osoby s bydlištěm v některém z členských států EU nebo jiném státě evropského hospodářského prostoru (úprava platná od 1. 2. 2001). Nákup nemovitostí zahraničními osobami není sice zcela liberalizován, je však umožněno volné nabývání nemovitostí v případě, kdy zahraniční osoby založí v tuzemsku právnickou osobu nebo kdy se majetkově účastní na podnikání české právnické osoby, a dále v případě, kdy zahraniční právnické osoby podnikají na území ČR v souladu s požadavky obchodního zákoníku, tedy i formou pobočky či umístěním podniku.

Pojem přímé zahraniční investice je definován devizovým zákonem č. 219/1995 Sb. Podle §1 písmeno j) tohoto zákona se rozumí:

„přímou investicí při plnění oznamovací povinnosti takové vynaložení peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových práv a jiných majetkových hodnot, jehož účelem je založení, nabytí nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího tuzemce nebo tuzemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v zahraničí nebo investujícího cizozemce nebo cizozemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v tuzemsku, a to zejména některou z těchto forem:

1. vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření,
2. účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním kapitálu obchodní společnosti nebo družstva nebo nejméně 10 % podílu na vlastním kapitálu společnosti nebo nejméně 10 % hlasovacích práv nebo jiný podíl na podnikání společnosti přesahující 10 %,
3. další poskytnutí nebo přijetí finančních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot nebo práv v rámci ekonomických vztahů založených přímou investicí,
4. finanční úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku nebo s výkonem účinného vlivu na řízení podniku,

5. užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku)“

Definice přímé investice podle devizového zákona je v souladu s definicí přímé zahraniční investice uváděné OECD, IMF a EUROSTATem, stanovící, že:

„Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a podstatný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.“ Podnik – přímá investice je dále definován jako „Podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku.“

Přímá investice zahrnuje jak přímo, tak i nepřímo vlastněné afilace, které se podle procenta podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na **dceřiné společnosti** (více než 50% podíl), **přidružené společnosti** (10 – 50% podíl) a **pobočky** (100% vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora; pozemky a stavby přímo vlastněné nerezidentem; mobilní zařízení operující v ekonomice alespoň 1 rok).

Za součást přímé zahraniční investice je považován kromě podílu na základním jmění také reinvestovaný zisk a ostatní kapitál, zahrnující úvěrové vztahy s přímým investorem.

1.2. PODMÍNKY PRO PODNIKÁNÍ VE VYBRANÝCH SEKTORECH

Ve vybraných sektorech ekonomiky jsou upraveny podmínky pro podnikání jak pro tuzemské, tak pro zahraniční subjekty. Vůči zahraničním firmám je uplatňován princip národního zacházení v případě, že se zajímají o vstup do tohoto sektoru ekonomiky.

Bankovníctví

Zahraníční banky, a to pobočky i dceřiné společnosti, musí získat bankovní licenci od České národní banky, která si vyžádá stanovisko ministerstva financí. Pro zastoupení zahraničních bank, což jsou často reprezentační kanceláře, je vyžadována pouze jejich registrace.

Pořízení akcií domácích bank nerezidenty podléhá stejným pravidlům jako v případě rezidentů. V souladu se zákonem o bankách „právnická nebo fyzická osoba, která má v úmyslu nabýt přímý nebo nepřímý podíl na bance, který představuje nejméně 10 %, 20 %, 33 % nebo 50 % hlasovacích práv, nebo zvýšit svůj přímý nebo nepřímý podíl tak, že dosáhne nebo překročí tyto limity, je povinna požádat o předchozí souhlas ČNB. Stejnou povinnost mají i osoby jednající ve shodě.“ Osoba, která snížila svůj podíl na bance pod tyto stanovené limity, je povinna tuto skutečnost nahlásit ČNB.

Pozn.: Obdobná je i úprava v zákoně o cenných papírech. Nabývání kvalifikované účasti na obchodníkovi s cennými papíry podléhá předchozímu souhlasu Komise pro cenné papíry.

Burza cenných papírů

Zahraniční investoři mohou nakupovat akcie Burzy cenných papírů Praha (společnosti jako takové) bez jakýchkoli zvláštních omezení. Akcie Burzy jsou registrovány na jméno a jsou převoditelné na jiné osoby pouze se souhlasem Burzovní komory. Členové burzy však nemusí být jejími akcionáři.

Obchodovat s cennými papíry prostřednictvím burzy mohou pouze osoby s licencí udělenou Komisí pro cenné papíry. Jsou to buď akcionáři burzy nebo osoby s licencí Burzovní komory. Kromě toho mohou investoři nakupovat cenné papíry bez licence v RM Systému nebo prostřednictvím přímých obchodů.

Pojišťovnictví

O vydání povolení rozhoduje Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijní připojištění na ministerstvu financí na základě žádostí subjektů, které chtějí provozovat pojišťovací činnost.

Rozvoj v oblasti pojišťovnictví podnítilo přijetí zákona 168/1999 Sb., kdy skončil monopol České pojišťovny na pojištění za škodu způsobenou provozem vozidla. V současné době nabízí tento druh pojištění 12 společností. Monopol na povinné pojištění letecké dopravy byl zrušen v roce 1997 Zákonem o civilním letectví.

V České republice působí 43 pojišťoven. Sedm z nich je pobočkami zahraničních ústavů, dvacet je pod zahraniční kontrolou. Čtyři z celkového počtu pojišťoven se specializují na životní pojištění, dvacet tři se zabývá majetkovým pojištěním a dalších šestnáct poskytuje komplexní služby. Dvě pojišťovny poskytují zajišťovací služby, pro něž je třeba zvláštní autorizace podle zákona 363/1999 Sb., o pojišťovnictví.

Většina pojišťoven působících v ČR má formu akciové společnosti. Od října 2001, kdy stát odprodal svůj většinový podíl v České pojišťovně, fungují všechny pojišťovny bez přímého podílu státu. Zvláštní postavení má Exportní garanční a pojišťovací společnost (EGAP), jež poskytuje pojištění na exportní úvěry.

Penzijní fondy

O vydání povolení rozhoduje Úřad státního dozoru v pojišťovnictví a penzijní připojištění na ministerstvu financí na základě žádostí subjektů.

V současné době působí v ČR 20 penzijních fondů. Všechny z nich mají formu soukromých akciových společností bez účasti státu. Čtyři penzijní fondy byly založeny zahraničními investory. Vztahují se na ně stejné požadavky pro udělení licence a fungování jako na domácí vlastníky.

Pokud jde o investování českých penzijních fondů v zahraničí, mohou podle platné legislativy umísťovat svá aktiva pouze do cenných papírů vydaných vládami členských států OECD nebo centrálními bankami členů OECD.

Investiční společnosti a investiční fondy

Založení investičního fondu nebo investiční společnosti je regulováno zákonem č. 248/1992 Sb. o investičních společnostech a investičních fondech. Zahraniční investor může být jediným i společným zakladatelem investičního fondu nebo může

vstoupit do již existující české společnosti. Investoři mohou též získat podíly v investičních fondech prostřednictvím trhu s cennými papíry. Zahraniční investoři nejsou omezeni žádným limitem při získání podílu v investičních společnostech a fondech.

Novelou zákona č. 248/1992 Sb., provedenou zákonem č. 124/1998 Sb., který vstoupil v platnost 8. června 1998, jsou investiční fondy povinny se transformovat v otevřené fondy. Tento proces by měl být dokončen do konce r. 2002.

Dohled nad kapitálovými trhy vykonávalo do r. 1998 Ministerstvo financí. V roce 1998 převzala funkci orgánu zodpovědného za dohled a ochranu kapitálových trhů nezávislá Komise pro cenné papíry.

Auditorské služby

Z přidruženého členství v EU vyplynul pro ČR závazek odstranit restriktce platné pro zahraniční účast v auditorských společnostech (zahraniční účast v auditorských společnostech nesměla přesáhnout 40 % základního kapitálu, zahraniční osoby se nemohly stát auditory ve smyslu české legislativy). Tato omezení byla odstraněna zákonem č. 254/2000 Sb., o auditorech, účinným od 1. 1. 2001. Česká komora auditorů je oprávněna zapsat do seznamu auditorů nový subjekt, který splňuje požadavky stanovené zákonem.

Letecká doprava

Zahraniční operátoři, kteří hodlají provozovat obchodní leteckou dopravu prostřednictvím společnosti registrované v ČR, musí v souladu s obchodním zákoníkem předložit žádost o registraci. Podle zákona č. 49/1997 Sb., o civilním letectví „tuzemským leteckým dopravcem pro obchodní leteckou dopravu provozovanou na základě licence je právnická osoba se sídlem v České republice, ve které náleží nejméně 51 % podílu na základním jmění a nejméně 51 % hlasovacích práv tuzemským osobám nebo České republice a v níž mají tuzemské osoby nebo Česká republika rozhodující vliv na řízení a plnou kontrolu nad její činností; nebo státní podnik založený státem k tomuto účelu“.

Požadavek rozhodujícího vlivu tuzemských osob platí též v případě provozování vnitrostátních linek. Pro provozování letecké taxislužby je však pouze nutné být rezidentem ČR.

Sektoru letecké dopravy v ČR dominují České aerolinie, které jsou po ukončení majetkové účasti Air France na začátku devadesátých let majoritně vlastněné státem prostřednictvím FNM. V roce 2000 byl vládou schválen vstup ČSA do aliance Sky Team (aliance Air France, Delta, Air Lines, Alitalia, AeroMexico a Korean Air) a privatizace státního podílu by měla probíhat v souladu s touto dohodou.

1.3. MONOPOLY A KONCESE

Energetický průmysl

Energetická společnost ČEZ soustředí 70 % výroby elektrické energie v ČR. Fond národního majetku vlastní 67% podíl na ČEZu, 33 % akcií ČEZu vlastní soukromí investoři a s těmito akciemi se obchoduje na sekundárním trhu. Zahraniční i domácí investoři mají na trh rovný přístup. Fond národního majetku vlastní také 46-58 % akcií v osmi regionálních distribučních podnicích. V rámci kupónové privatizace bylo

prodáno 15 % akcií, 34 % bylo převedeno na města a malá část byla zprivatizována formou restitucí.

Plynárenství

V lednu 2002 byla uzavřena dohoda o prodeji státní plynárenské společnosti Transgas a osmi regionálních distributorů. Německá společnost RWE by měla za celý balík zaplatit 133 mld. Kč, což je doposud největší objem jedné investiční akce v historii přílivu přímých investic.

Poštovní služby

Monopol státu na poštovní služby je regulován plně v souladu se směrnicemi Evropské unie. Poštovní licenci se jejímu držiteli ve veřejném zájmu uděluje oprávnění provozovat poštovní služby, tj. dodání poštovních zásilek, jejichž hmotnost je nižší než 350 g a jejichž obsahem jsou písemné zprávy, za cenu nižší, než je částka, kterou stanoví vláda nařízením. Držitelé licence se zároveň ukládá povinnost poskytovat základní služby a povinnost zajistit všeobecnou dostupnost základních služeb, na které se vztahuje poštovní závazek, na celém území ČR.

Telekomunikační služby

Telekomunikační služby v ČR s výjimkou meziměstských a mezinárodních hovorů jsou poskytovány na základě licence v plně konkurenčním prostředí na principu národního přístupu. Výhradní právo vytvářet a provozovat veřejné telefonní sítě a meziměstské a telefonní služby bylo uděleno v r. 1995 SPT Telecomu (dnes Český Telecom). V současné době drží stát v Českém Telecomu prostřednictvím FNM 51 % akcií, strategickému partnerovi, konsorciu TelSource, bylo odprodáno 27 % akcií.

V ČR je 7 držitelů licence na poskytování místních hovorů, dohromady však obhospodařují pouze cca 1 % účastníků telefonní sítě. Tito majitelé licencí musí být české právnické osoby s maximálně 34procentním přímým nebo nepřímým podílem zahraničního investora. Tři licence byly uděleny operátorům mobilních telefonních sítí.

Monopol Českého Telecomu na provozování pevných telefonních linek má skončit v druhé polovině roku 2002.

Dopravní služby

S výjimkou letecké dopravy neexistují žádná omezení pro vstup zahraničních investorů do odvětví dopravních služeb. V oblasti železniční dopravy působí státní podnik České dráhy, který prochází dlouhodobou restrukturalizací. V únoru 2002 byl přijat Zákon o transformaci Českých drah. Ten stanoví, že k 1. 1. 2003 se České dráhy, státní organizace transformují na dva nové subjekty: České dráhy, a. s. a Správu železniční dopravní cesty, státní organizace. Licenci na provozování železniční dopravy mohou získat i soukromí investoři. Gestorem je Ministerstvo dopravy.

Zemědělství

Monopoly státu v sektoru zemědělství a výroby potravin byly postupně rušeny – v r. 1993 monopol na výrobu tabáku, v r. 1997 na výrobu lihovin a v r. 1999 na výrobu soli, kde však stát drží ještě tzv. zlatou akcii. Česká zemědělská produkce a odbytky je vystavena konkurenci levnějšího zboží z EU, jehož výrobci pobírají dotace. České

zemědělství má v současné době jedny z nejnižších dotací v Evropě měřeno k objemu tržeb sektoru. Podíl dotací na celkových příjmech sektoru zemědělství v ČR činí 9 %, v Maďarsku 7 %, v Polsku 22 % a v EU 38 %.

Těžba uhlí

Těžba uhlí je soustředěna v pěti společnostech. Dvě z nich, Severočeské doly, a. s. a Sokolovská uhelná, a.s. většinou vlastní stát prostřednictvím FNM. Stát je akcionářem také v OKD, a. s. Do těžebního průmyslu mají přístup domácí i zahraniční investoři.

Rafinérie

V procesu privatizace státních rafinérií uzavřela vláda v roce 1995 smlouvu s konsorciem tří zahraničních společností (Shell, Conoco, AGIP). Konsorcium následně v roce 1996 odkoupilo 49% podíl v České rafinérské a.s.

1.4. PODPORA INVESTIC A INVESTIČNÍ POBÍDKY

Investiční pobídky hrají významnou roli v úsilí států o získání maximálního podílu z mezinárodní nabídky investičního kapitálu. V České republice byl program investičních pobídek zahájen v dubnu 1998, kdy bylo přijato první vládní usnesení legislativně upravující tuto oblast. V průběhu let 1998 a 1999 následovalo několik upřesňujících usnesení, provázejících přípravu zákona.

Po zavedení základních pobídek v roce 1998 (daňové úlevy, umístění v bezcelní zóně, bezcelní dovoz vespělé techniky, granty na zaškolení nebo rekvalifikaci pracovníků, na vytvoření nových pracovních míst a výstavbu inženýrských sítí) byly v roce 1999 zvýšeny granty na vytváření nových pracovních míst a minimální výše investice potřebná pro udělení pobídky byla snížena z 25 mil. USD na 10 mil. USD. V oblastech s vysokou mírou nezaměstnanosti byla tato částka redukována až na ekvivalent 5 mil. USD. Údaje mapující výsledky programu investičních pobídek od dubna 1998 do konce roku 2000 dokládají, že podporu svých investičních programů získalo téměř 50 společností, jež by měly proinvestovat 2,1 mld. USD a vytvořit téměř 16 000 pracovních míst. Mezi nejznámější z nich patří Škoda Volkswagen, Schoeller, Continental, Glaverbel, Matsushita, Philips.

Dne 1. května 2000 nabyl účinnosti **zákon o investičních pobídkách** (č. 72/2000 Sb., ve znění zákona č. 453/2001 Sb.), který završil proces tvorby legislativní báze pro poskytování zvýhodnění pro investory. Zákon umožňuje využití investičních pobídek za stejných podmínek jak zahraničním, tak i domácím investorům.

Investičními pobídkami jsou:

- Sleva na dani z příjmů na 10 let (u nově vytvořeného podnikatelského subjektu) nebo částečná sleva na dani na 5 let (již existující podnikatelský subjekt).
- Dotace obcím na technické vybavení území, na němž má být umístěna výroba, a převod pozemků ve vlastnictví České republiky pro stavby, jichž se investiční pobídky týkají.
- Hmotná podpora vytváření nových pracovních míst.
- Hmotná podpora rekvalifikace zaměstnanců.

Pro udělení investičních pobídek musí být splněna následující kritéria:

- Jedná se o pořízení nového výrobního závodu nebo rozšíření či modernizaci stávajícího výrobního závodu, za účelem zavedení nové výroby, rozšíření či modernizace stávající výroby. K pořízení může dojít i koupí či nájmem.
- Přímá investice musí směřovat buď do zpracovatelského průmyslu taxativně vymezených oborů (letectví, kosmonautika, dopravní prostředky a zařízení, počítače, informační technologie, elektronika, radiokomunikace, telekomunikace, farmaceutika) nebo do dalších oborů zpracovatelského průmyslu za podmínky, že 50 % celkové pořizovací ceny linky tvoří strojní zařízení vysoké technologické úrovně, stanovené příslušným nařízením vlády.
- Alespoň 40 % celkové hodnoty pořízeného hmotného a nehmotného investičního majetku musí představovat pořizovací cena strojního zařízení.
- Navrhovaná výroba musí splňovat všechny ekologické normy České republiky.
- Minimální hodnota investice je stanovena na 350 mil. Kč, přičemž alespoň 145 mil. Kč musí být kryto vlastním kapitálem. Pokud má být investice realizována v okrese s mírou nezaměstnanosti přesahující o 50 % celostátní průměr, požadovaný limit investice se snižuje na 100 mil. Kč, přičemž vlastním kapitálem musí být kryta polovina této částky.
- Prostředky musí být proinvestovány a zaplacený do 3 let od vydání příslibu udělení investičních pobídek.

41

Rozvoj průmyslových zón

Příliv přímých zahraničních investic vyvolal růst poptávky po investičně připravených průmyslových pozemcích. V roce 1999 byl ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu a agentury CzechInvest vytvořen program podpory rozvoje průmyslových zón. Program je určen nejen na přípravu území již pro konkrétního investora, ale také pro přípravu území v předstihu a zahrnuje dotace na infrastrukturu a na výkup pozemků, případně převod pozemků ve vlastnictví státu na obce. Zatímco v roce 1999 celková výše prostředků vyčleněných pro 19 projektů průmyslových zón o ploše 381 ha činila 158,5 mil. Kč, v roce 2000 byly schváleny dotace ve výši 400,5 mil. Kč, a to pro 34 projektů o celkové výměře 819 ha. Pro rok 2001 bylo v rozpočtu vyhrazeno na průmyslové zóny 500 mil. Kč.

Pobídky pro sektor strategických služeb

Systém investičních pobídek podle zákona č. 72/2000 Sb. je dosud určen pouze pro obory zpracovatelského průmyslu, avšak v roce 2000 byl zahájen nový program podpory tzv. strategických služeb. Jedná se o vybrané typy obchodních služeb pro podniky, které umožňují rozvoj informačních technologií a lidského kapitálu.

Usnesením vlády č. 1259/2000 bylo odsouhlaseno předkládání návrhů na udělení investičních pobídek společnostem v oblasti strategických služeb formou pilotních projektů ke schválení vládě České republiky. Podpora se týká především projektů center zákaznických služeb, center sdílených služeb, center pro vývoj softwaru, expertních řešitelských center a high-tech opravárenských center.

Investiční pobídky pro sektor strategických služeb tvoří:

- daňová pobídka;
- pobídka na rekvalifikaci;
- pobídka na vytvořená pracovní místa;
- podpora spolupráce investora s universitou.

V roce 2001 bylo uskutečněno individuální posuzování pilotních projektů. Získané zkušenosti budou využity při tvorbě komplexního systému investičních pobídek

42

2. PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE A JEJICH VLIV NA ČESKOU EKONOMIKU

2.1. CELKOVÁ STRUKTURA

Počátkem roku 1993 činil stav přímých investic v české ekonomice 83,5 mld. Kč a roční přírůstky v následujících letech dosahovaly poměrně nízkých objemů. V sektorovém členění mírně převažoval příliv do odvětví zpracovatelského průmyslu nad sektorem služeb. Primární sektor zemědělství a dobývání nerostů se na celkovém přílivu investic podílel pouze okrajově a investice do těchto odvětví tvořily i v následujícím období maximálně 1 % celkového objemu PZI.

V roce 1995 došlo k výjimečnému zvýšení v objemu zahraničních přímých investic (o 68 mld. Kč) vlivem vstupu zahraničního investora do telekomunikací. V následujících dvou letech dosahoval příliv pouze cca 60 % tohoto objemu. Rok 1995 však znamenal obrat ve směřování investic podle ekonomických sektorů. Od tohoto roku začal příliv investic do sektoru služeb trvale převyšovat investice do zpracovatelského průmyslu.

V letech 1998 – 2001 se hladina ročního přílivu zahraničních investic podstatně zvýšila, a to především díky pokračující privatizaci státních podílů v podnicích a v peněžních institucích. Zároveň však docházelo k výraznému navyšování kapitálu nebo vzniku nových provozních jednotek u společností s dlouhodobou zahraniční majetkovou účastí. Došlo též k nárůstu investic na zelené louce, a to zejména díky realizaci systému investičních pobídek. O úrovni objemů prostředků investovaných ze zahraničí svědčí fakt, že pouze investice do výrobních odvětví, podílející se v tomto období na celkových ročních přílivech cca 30 – 40 %, převyšovaly celkové roční přírůstky investic až do roku 1997 (s výjimkou roku 1995). V rámci výrobního sektoru se zájem investorů soustředil na technická odvětví, především na elektrotechnický a automobilový průmysl. Investice v oblasti služeb v letech 1998 – 2000 byly soustředěny zejména do obchodu, peněžnictví a pojišťovnictví a činností v oblasti nemovitostí. Maximálního ročního přírůstku PZI bylo dosaženo v r. 1999, kdy celkový příliv dosáhl 218,8 mld. Kč. Příliv zahraničního kapitálu v následujících letech (192,4 mld. Kč za rok 2000; 187,0 mld. Kč za rok 2001) dokládá stabilní tempo přílivu PZI do domácí ekonomiky. Stav přímých zahraničních investic podle předběžných propočtů k 31. 12. 2001 dosáhl 970 mld. Kč.

STAV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC V ČESKÉ REPUBLICE

	1.1.1993	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ^{x)}
mil. CZK	83 488,7	102 539,1	127 533,5	195 526,3	234 301,1	319 820,3	429 167,8	631 505,3	818 411,6	970 450,9
mil. USD	2 889,0	3 423,1	4 546,8	7 350,0	8 572,4	9 233,8	14 375,0	17 552,1	21 643,7	26 764,4
mil. EUR	2 391,4	3 053,7	3 732,3	5 741,0	6 909,9	8 367,4	12 254,6	17 478,7	23 323,2	30 345,5

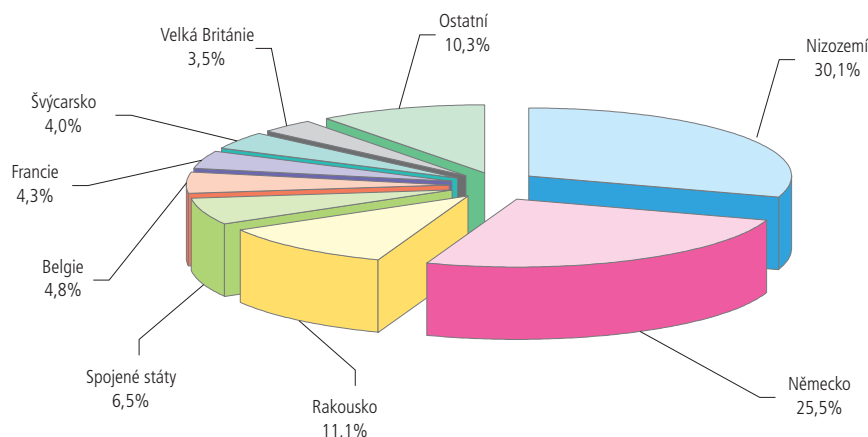
x) předběžné údaje

Celkový stav PZI v české ekonomice podle výsledků ročního šetření ČNB v podnicích se zahraniční účastí k 31. 12. 2000 dosáhl 818,4 mld. Kč (21,6 mld. USD; 23,3 mld. EUR). Více než 84 procent tohoto objemu pochází ze zemí EU. Členské země OECD se podílejí na přílivu investic více než 96 %. Do skupiny největších investorských zemí patří trvale Nizozemí, Německo, Rakousko, USA, Belgie, Francie, Švýcarsko a Velká Británie. V jednotlivých letech se mění pouze jejich pořadí, jednak díky realizaci nových investičních akcí, jednak kvůli přesunům sídla investorských subjektů v rámci EU. Tato praxe je velmi častá zejména u nadnárodních společností, které flexibilním přesunem kapitálu mezi zeměmi optimalizují své náklady. Největší podíl na celkovém objemu přímých investic v ČR zauímají trvale Nizozemí a Německo, jejichž podíl na stavu investic se pohybuje mezi 20-30 % (k 31. 12. 2000 Nizozemí 30,1 %, Německo 25,5 %). Podniky původem z USA, Japonska a někdy i firmy ze zemí EU svoji expanzi v ČR realizují přes dceřiné společnosti založené v Nizozemí.

43

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICE K 31.12.2000

- teritoriální struktura

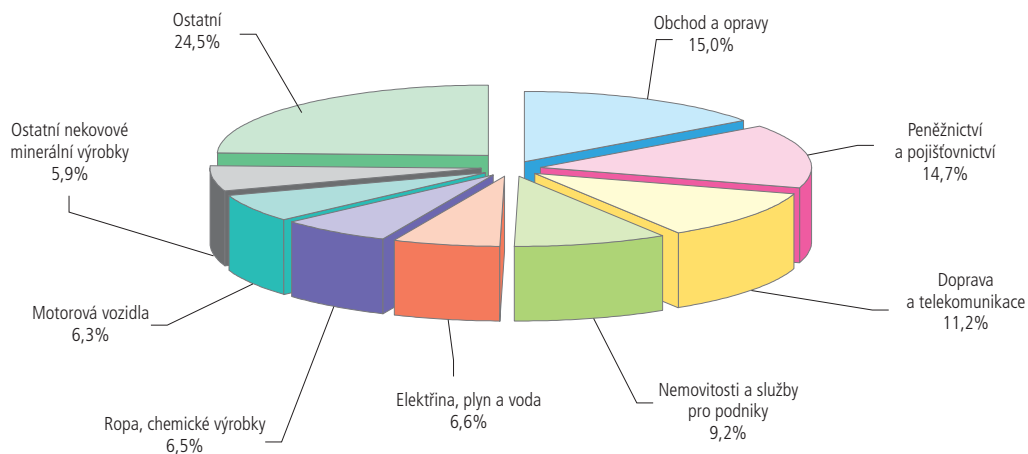

Z hlediska rozdělení celkového objemu PZI do sektorů ekonomiky je největším příjemcem zahraničních investic sektor služeb, který absorboval téměř 60 % investovaného zahraničního kapitálu. V rámci terciárního sektoru převažují investice do odvětví obchodu, finančního zprostředkování a telekomunikací. Objemy prostředků investovaných do těchto odvětví reflektují privatizaci bankovní soustavy, rozvoj obchodních řetězců a dynamický vývoj telekomunikací. Do sektoru výroby, v něm především do skupiny odvětví výroby ropných a ostatních minerálních výrobků a do výroby motorových vozidel, je koncentrováno cca 38 % z objemu zahraničních investic. Zbývající 2 % celkového objemu byla investována v primárním sektoru, převážně v odvětvích dobývání nerostů.

V rámci odvětvové klasifikace byl největší podíl PZI představující 15 % alokován v odvětvích obchodu a oprav. Druhý největší podíl zauímá peněžnictví a pojišťovnictví s 14,7 %, následuje doprava a telekomunikace s 11,2 %. Mezi odvětví soustřeďující podstatné objemy zahraničních investic patří dále nemovitosti a služby pro podniky, výroba elektřiny, plynu a vody, zpracování ropy a chemických výrobků a výroba motorových vozidel.

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V ČESKÉ REPUBLICE K 31.12.2000

- odvětvová struktura

44

Téměř polovina celkového stavu zahraničních investic pochází od cca 120 největších investorů. Zahraniční majetková účast má však mnohem širší základnu tvořenou stabilně přibližně 3 400 jednotkami. Tato skupina zahrnuje všechny zahraniční investory na území ČR s výjimkou statisticky nevýznamných drobných podnikatelů se živnostenským listem. Téměř třetina celkového počtu zahraničních investorů pochází z Německa, o polovinu méně pak z Rakouska. Průměrný objem investic z těchto zemí však nepřevyšuje 200 mil. Kč na investora. Mezi státy s nejvyšším průměrným objemem investic na jednotku patří Nizozemí, Belgie, Velká Británie a USA.

Z celkového počtu podniků se zahraniční majetkovou účastí je 64 % stoprocentně vlastněno zahraničním investorem, 25 % vykazuje více než padesátiprocentní zahraniční podíl na základním kapitálu a zbývajících 11% má mezi 10 až 50 procenty zahraničního kapitálu.

Působení zahraničních investic v ekonomice lze posoudit na základě ukazatelů jako jsou tržby, přidaná hodnota, export, import a počet pracovníků zahraničních afiliací. Z porovnání těchto ukazatelů, vykázaných českými podniky se zahraniční majetkovou účastí v letech 1999 a 2000, vyplývá, že celkové tržby těchto podniků vzrostly o 7,2 %, export zboží a služeb se meziročně zvýšil o 36,8 %, import vzrostl o 42,5 %. Deficit bilance zboží a služeb u podniků se zahraniční účastí se tak prohloubil z 8 mld. Kč v r. 1999 na 34 mld. Kč v r. 2000. Deficit generoval především sektor služeb, v něm zvláště odvětví obchodu a telekomunikací. Sektor výroby naproti tomu zaznamenal v oblasti vnějších vztahů přebytek. Vykázaný počet pracovníků meziročně vzrostl o 22 %.

VYBRANÉ UKAZATELE PODNIKU SE ZAHRANIČNÍ MAJETKOVOU ÚČASTÍ V ROCE 2000

v mld. Kč

	TRŽBY	VÝVOZ ZBOŽÍ A SLUŽEB	DOVOZ ZBOŽÍ A SLUŽEB	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA	POČET ZAMĚSTNANCŮ
Podniky se zahraniční účastí	1 730	535	570	397	574 000
Podíl na celku	•	38 %	39 %	23 %	18 %
Podniky pod zahraniční kontrolou	1 262	460	479	265	437 000
Podíl podniků pod zahraniční kontrolou	•	33 %	33 %	15 %	14 %

Poznámka: V podnicích pod zahraniční kontrolou činí podíl nerezidenta na základním kapitálu více než 50 %.

Z porovnání ukazatelů za podniky se zahraniční účastí s celkovými ukazateli za domácí ekonomiku vyplývá, že podniky s účastí zahraničního kapitálu zaměstnávají cca 18 % z celkového počtu pracovníků v civilním sektoru národního hospodářství, ale mají vyšší podíl na celkové hrubé přidané hodnotě (téměř 23 procent) a na vývozu a dovozu zboží a služeb (38 %, resp. 39 %).

Téměř 66 % z celkového objemu přímých investic je soustředěno do velkých podniků nad 250 zaměstnanců, cca 13 % do středních podniků s 51 – 250 zaměstnanci a zbývajících 21 % bylo alokováno v malých podnicích do 50 zaměstnanců. Z analýzy umístění zahraničního kapitálu v odvětvích výroby a služeb vyplývá, že v sektoru výroby směřuje 78 % kapitálu do velkých podniků nad 250 zaměstnanců. V oblasti služeb je zahraniční kapitál rozčleněn rovnoměrněji, ale i zde převažují velké podniky, soustřeďující cca 57 % zahraničních investic.

45

2.2. VLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA OBCHODNÍ BILANCI A PŘIDANOU HODNOTU

PZI by měly v delším časovém horizontu zvyšovat výkonnost ekonomiky, což by se mělo projevit v růstu přidané hodnoty a prostřednictvím lepší konkurenceschopnosti tuzemských podniků tak přispět ke snížení deficitu zahraničního obchodu. Z hlediska exportní výkonnosti českého hospodářství je důležitá odvětvová struktura PZI, protože ne všechny PZI jsou příslibem budoucího růstu exportů. Pro vývoj salda zahraničního obchodu je relevantní rovněž posilování konkurenceschopnosti domácích výrobců, kteří se střetávají se zahraničními producenty na domácím trhu.

Nejvíce PZI plynulo do odvětví obchodu a oprav, pohostinství a ubytování, do odvětví peněžnictví a pojišťovnictví, do odvětví dopravy a telekomunikací a do odvětví elektřiny, plynu a vody. Výše uvedená odvětví nepatří mezi exportní odvětví, mají však vliv na zkvalitňování služeb poskytovaných v ekonomice. Krátkodobě jsou většinou tyto investice spojeny se zhoršením bilance zahraničního obchodu, neboť zahraniční investoři vybavení související s investicí pořizují ve své domovské zemi.

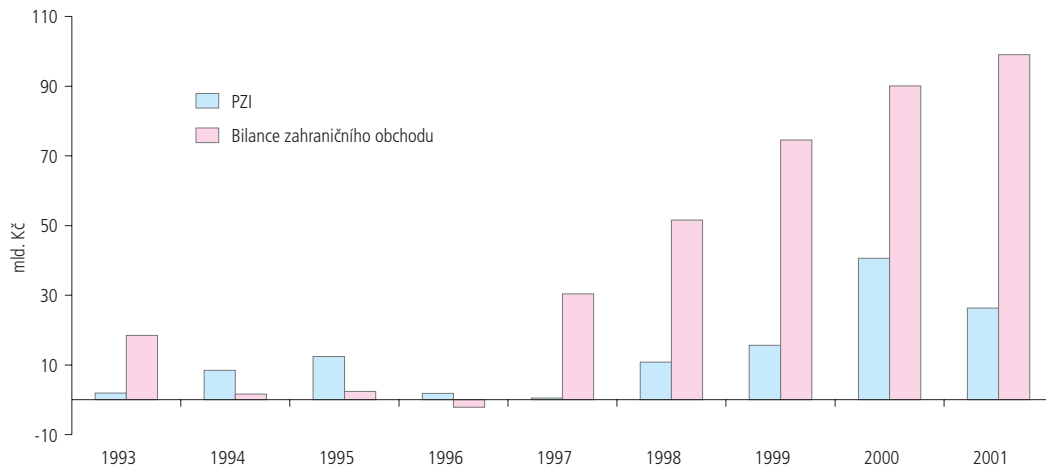
Mnohem větší význam z pohledu zvyšování exportní výkonnosti mají PZI do odvětví zpracovatelského průmyslu. Ten se podílí na celkovém objemu od roku 1993 34 %, ale právě zde v posledních letech byl zaznamenán zvýšený příliv. Zpracovatelský průmysl se v roce 2000 podílel na celkové hrubé přidané hodnotě přibližně 30 %. Na prvním místě v přílivu PZI do zpracovatelského průmyslu s přibližně 80 mld. Kč skončilo odvětví stroje, přístroje a zařízení následované odvětvím výroby potravin, nápojů a zpracování tabáku.

2.2.1. Příliv přímých zahraničních investic a vývoj obchodní bilance

Příliv přímých zahraničních investic je obecně spojen s očekáváním zvýšení exportní výkonnosti, a tedy i zlepšení salda obchodní bilance.

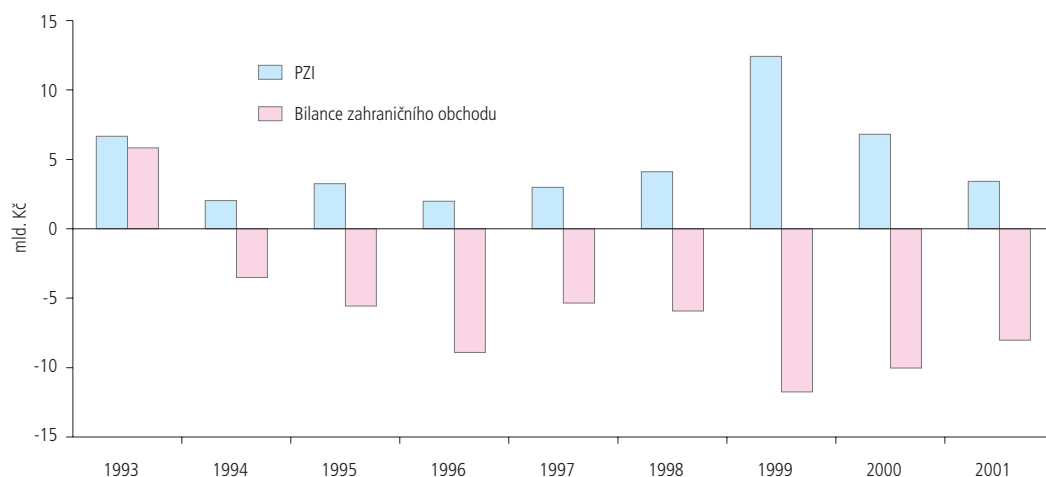
Vývoj bilance zahraničního obchodu v některých zbožových skupinách členěných podle standardní klasifikace produkce vývozu a dovozu ve srovnání s přílivem PZI do jednotlivých odvětví naplňuje očekávání pouze v některých odvětvích. Omezení je samozřejmě dáno krátkostí časových řad, která je navíc komplikována předpokládaným zpožděním mezi přílivem kapitálu a zaznamenanými výsledky.

PZI DO ODVĚTVY STROJŮ A PŘÍSTROJŮ A BILANCE ZAHR.OBCHODU MOT.VOZIDLA, DOPRAVNÍ ZAŘÍZENÍ, EL. STROJE A PŘÍSTROJE

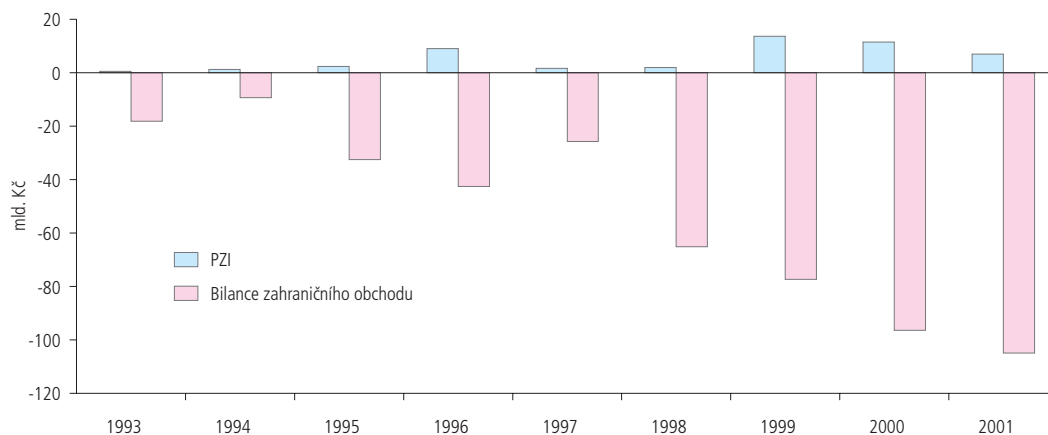
Přibližně 27 % na celkovém vývozu a 17 % na celkovém dovozu se v roce 2001 podílela zbožová skupina motorová vozidla, ostatní dopravní zařízení a elektrické stroje a přístroje. Aktivum zahraničního obchodu v této skupině od roku 1997 soustavně narůstalo. Vývoj bilance zahraničního obchodu zde vykazuje souvislost s přílivem PZI do odvětví stroje a přístroje, což potvrzuje i analýza závislosti na značné hladině významnosti. PZI mohou představovat výrazný faktor růstu exportní výkonnosti v tomto zpracovatelském odvětví. U této skupiny výrobků také došlo ke zlepšení jejich směrných relací, zvláště ve skupině stroje a elektrická zařízení. Na rozdíl od hodnot dovozů, které zaznamenávaly stabilní přírůstky, hodnoty vývozu od roku 1997 strmě rostou.

PZI A BILANCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU V ODVĚTVÍ POTRAVIN, NÁPOJŮ A ZPRACOVÁNÍ TABÁKU

Bilance zahraničního obchodu ve zbožové skupině potraviny, nápoje a zpracování tabáku je od roku 1994 deficitní. Tento deficit dosáhl svého maxima v roce 1999 a od té doby mírně klesá. V roce 1999 současně dosáhl svého maxima příliv PZI do tohoto odvětví. Mezi vývojem PZI a bilancí zahraničního obchodu v tomto odvětví zpracovatelského průmyslu není patrná výraznější pozitivní závislost. Na celkovém vývozu i dovozu se podílí zhruba 3 %. Výkyvy salda v této skupině jsou ovlivňovány vývozem, neboť dovoz poměrně stabilně roste.

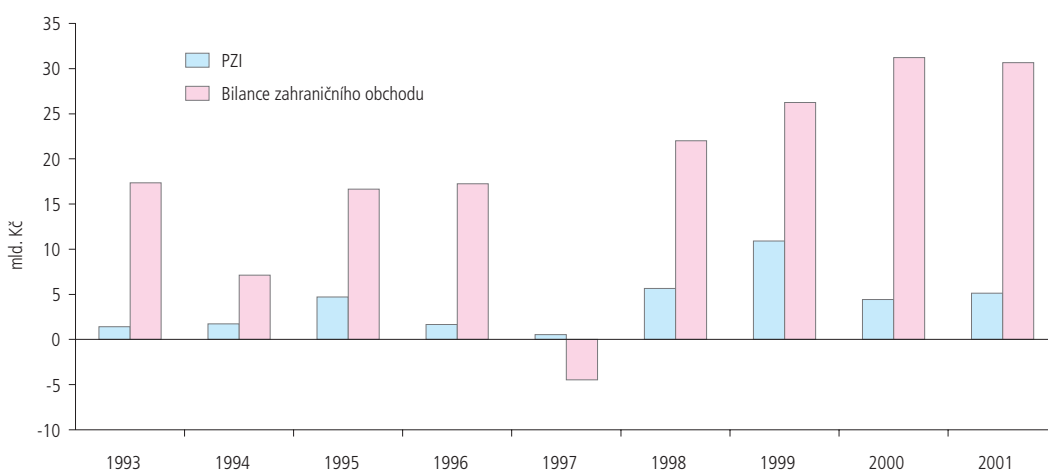
PZI DO ODVĚTVÍ ZPRACOVÁNÍ ROPY, CHEMICKÉ A PRYŽOVÉ VÝROBKY A BILANCE ZAHR.OBCHODU PRODUKTY CHEMICKÉHO PRŮMYSLU

47

K výraznému zhoršování zahraničního obchodu docházelo po celá 90. léta ve skupině produktů chemického průmyslu. Výraznější příliv PZI v tomto odvětví byl zaznamenán v roce 1999 a částečně i v následujících letech, ale zatím nedošlo ke strukturálním změnám ovlivňujícím výkonnost tohoto odvětví. Chemické produkty se podílejí 12 % na celkovém exportu a 18 % na celkovém importu. Vývoz rostl po celé období jen mírně a dynamika dovozu se zvýšila zejména v posledních dvou letech. Deficit bilance zahraničního obchodu výrobků chemického průmyslu se prohlubuje, i když dochází ke zlepšování směnných relací.

PZI A BILANCE ZAHRANIČNÍHO OBCHODU V ODVĚTVÍ OSTATNÍ NEKOVOVÉ MINERÁLNÍ VÝROBKY

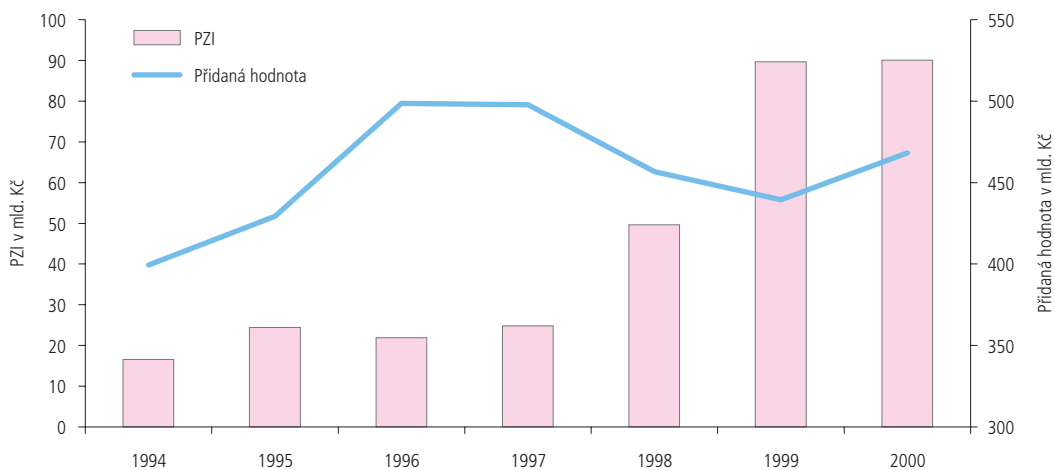
Pozitivně se vyvíjí bilance zahraničního obchodu ve skupině ostatní nekovové minerální výrobky. V tomto odvětví je patrná závislost bilance zahraničního obchodu na objemu zahraničních investic. Pouze v roce 1997 došlo k propadu bilance zahraničního obchodu do deficitu, ale po razantním přílivu PZI v roce 1999 dochází ke zvyšování přebytku v této skupině zboží. Na celkovém dovozu se podílí 2 % a na celkovém vývozu 5 %. Zatímco dynamika růstu hodnot dovozu je poměrně stabilní, došlo zejména od roku 1998 ke zrychlení na straně vývozu.

Vývoj obchodní bilance nedokumentuje jednoznačně zlepšování zahraniční konkurenceschopnosti ve sledovaných sektorech ve vazbě na příliv PZI. Pozitivní vztah mezi přílivem PZI a vývojem salda obchodní bilance je patrný především ve strojírenství. Do oblasti strojírenství přiteklo 33 % zdrojů směřujících do zpracovatelského průmyslu. Mezi objemově nejvýznamnější složky českého exportu patří stroje a dopravní prostředky. Zvláště aktivum obchodní bilance ve složce motorová a jiná vozidla zaznamenalo v posledních pěti letech značný nárůst, který lze připsat vlivu PZI. Rovněž kladně se ve vývoji aktiva obchodní bilance projevil příliv PZI do odvětví ostatních nekovových minerálních výrobků. V ostatních odvětvích nebyl pozitivní vliv PZI patrný. V chemickém průmyslu i přes určitý nárůst PZI nedošlo k restrukturalizaci a pokračuje prohlubování deficitu ve skupině chemických výrobků. Výrazný příliv PZI zaznamenalo také odvětví výroby potravin, nápojů a zpracování tabáku, nejedná se však o výrazně exportní odvětví a jeho obchodní bilance je deficitní.

2.2.2. Příliv přímých zahraničních investic a vývoj přidané hodnoty

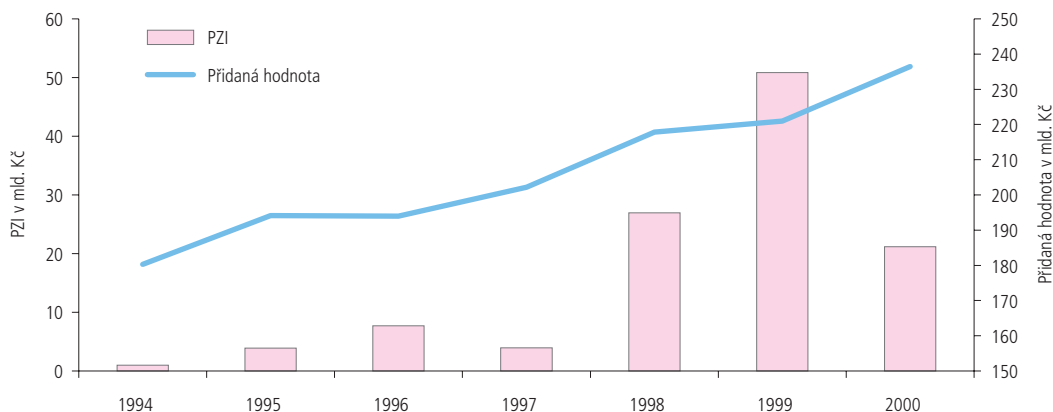
Přidaná hodnota je rovněž ukazatelem, který může dokumentovat růst ekonomické výkonnosti na základě vstupu zahraničního investora. I v tomto případě nejsou výsledky ve všech oblastech jednoznačné při sledování vývoje odvětví jako celku.

PŘIDANÁ HODNOTA A PZI V ODVĚTVÍ PRŮMYSLU

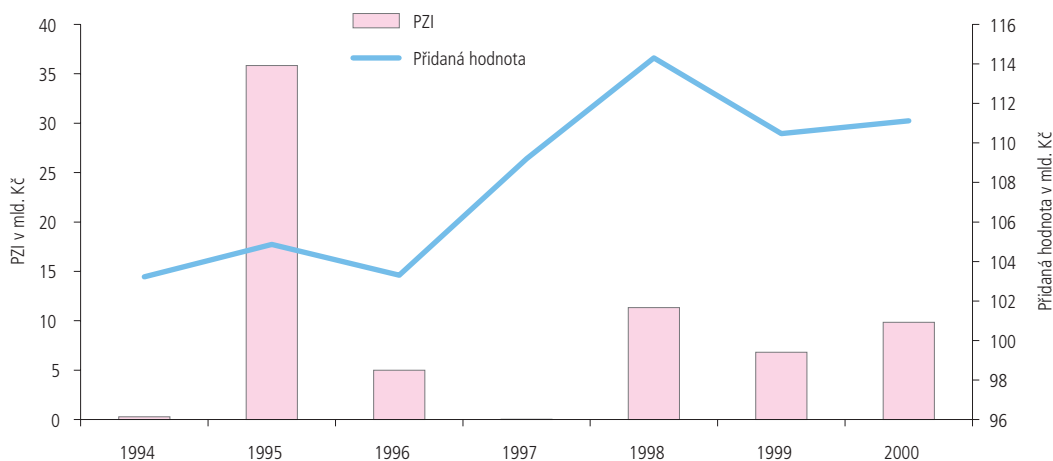
Průmysl se podílí přibližně 33 % na celkovém produktu a vývoj přidané hodnoty v průmyslu je pravděpodobně spojen silněji s ekonomickým cyklem než s toky investic. Proto po hospodářském poklesu na konci devadesátých let došlo k opětovnému růstu přidané hodnoty v průmyslu. Nepodařilo se však nalézt významnější analytické závislosti.

PŘIDANÁ HODNOTA A PZI V ODVĚTVĚ OBCHODU, OPRAV, POHOSTINSTVÍ A UBYTOVÁNÍ

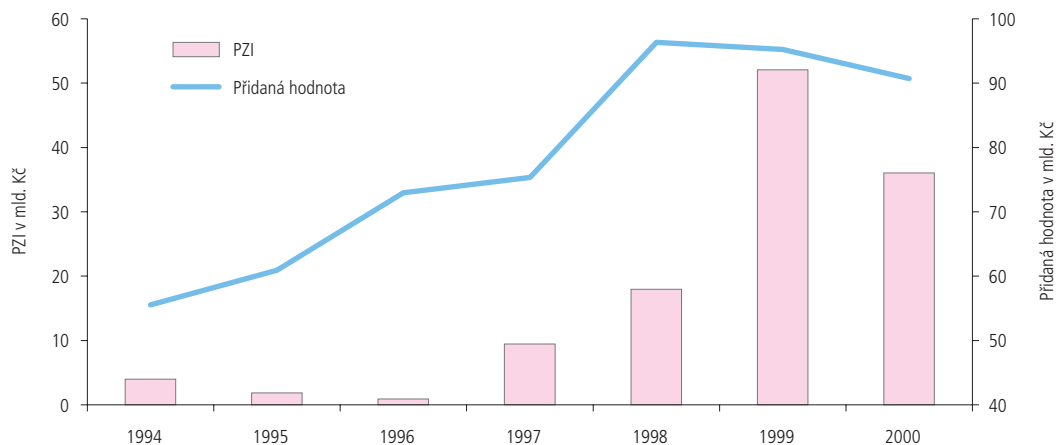
Odvětví obchodu, oprav, pohostinství a ubytování se podílí na celkovém produktu přibližně 15 procenty. Během celých devadesátých docházelo k dynamickému růstu v tomto odvětví, který velmi dobře koresponduje s přílivem PZI. Zároveň je však nutné brát ohled na dřívější poddimenzování sektoru služeb, což se projevilo v růstu přidané hodnoty i na začátku sledovaného období, ještě před akcelerací přílivu kapitálu.

PŘIDANÁ HODNOTA A PZI V ODVĚTVĚ DOPRAVA A TELEKOMUNIKACE

Doprava a telekomunikace se na celkovém produktu podílí přibližně osmi procenty. V roce 1995 došlo k jednorázovému značnému přílivu PZI do tohoto odvětví, který byl později doprovázen růstem přidané hodnoty.

PŘIDANÁ HODNOTA A PZI V ODVĚTVĚ PENĚŽNICTVÍ A POJIŠŤOVNICTVÍ

50

Nárůst přidané hodnoty započal již před přílivem PZI, což lze dát do souvislosti s celkovým poddimenzováním peněžnictví a pojišťovnictví. Razantní vstup zahraničních investorů zrychlil nárůst přidané hodnoty zejména v letech 1997 až 1999. Závislost na objemu PZI se potvrzuje na značné hladině významnosti. Peněžnictví a pojišťovnictví se podílí přibližně pěti procenty na HDP.

Pozitivní vztah mezi přílivem PZI a vývojem přidané hodnoty je trochu silnější než u obchodní bilance. Tento výsledek je přirozený, neboť nárůst výkonnosti by se měl projevit ve všech odvětvích, kam míří zahraniční kapitál, zatímco pozitivní vliv na saldo obchodní bilance se projevuje především v exportně orientovaných sektorech. Pozitivní vliv PZI se výrazně prosazuje v odvětví obchod, opravy, pohostinství a ubytování a dále v peněžnictví a pojišťovnictví. V ostatních sledovaných odvětvích není vzájemná vazba tak zřetelná.

3. PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE V TRANZITIVNÍCH ZEMÍCH

V tranzitivních zemích jsou to právě přímé zahraniční investice (PZI), které hrají důležitou úlohu při restrukturalizaci národního hospodářství. PZI představují do určité míry specifickou část mezinárodních kapitálových pohybů, nejde pouze o transfer zdrojů, ale také přenesení způsobu řízení na nově vzniklý podnik z mateřské společnosti. PZI tím přispívají k celkovému zlepšení podnikatelského klimatu v tranzitivních zemích.

PZI NA OBYVATELE V TRANZITIVNÍCH ZEMÍCH STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY									v USD
	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	CELKEM
Česko	63	84	248	138	126	361	615	447	2082
Maďarsko	228	112	436	224	214	202	196	170	1782
Polsko	45	49	95	116	127	165	188	233	1018
Slovensko	31	47	38	61	41	127	68	384	797
Slovinsko	57	64	89	97	189	125	91	91	803
Bulharsko	5	12	11	13	61	65	100	123	390
Rumunsko	4	15	18	12	54	90	46	44	283
Estonsko	107	143	136	102	183	400	212	291	1574
Litva	17	83	71	153	211	146	144	171	996
Lotyšsko	8	8	20	41	96	250	131	103	657
Chorvatsko	26	25	24	114	119	209	327	203	1047
Makedonie		10	5	6	8	59	16	83	187
Bosna a Hercegovina						27	24	32	83
Jugoslávie					70	11	13	0	94
Rusko	8	5	14	17	33	19	23	19	138
Ukrajina	4	3	5	10	12	15	10	12	71

Zdroj: WIIV

Příliv přímých zahraničních investic do jednotlivých zemí s tranzitivní ekonomikou byl realizován v různé intenzitě a nerovnoměrně rozložen v čase. Obecně byl spojen s ekonomicko-politickým klimatem v daném teritoriu např. s jednotlivými fázemi privatizačního procesu v daných zemích, různou intenzitou zapojení zahraničních subjektů, systémem investičních podmínek, politickou situací v daném teritoriu apod.

Nejnižší objem přímých zahraničních investic v přepočtu na obyvatele obsadily Rusko, Ukrajina a státy bývalé Jugoslávie, vyjma Chorvatska a Slovinska. Jediným příjemcem PZI s více než 2000 dolary na obyvatele je Česká republika, která zaznamenala společně s Estonskem a Chorvatskem nejvyšší příliv PZI zvláště v posledních letech. Tyto státy a dále Maďarsko a Polsko patří mezi země, kde objem PZI na obyvatele překročil 1000 dolarů. Vstup zahraničního kapitálu do těchto zemí byl výrazně vyšší než ve zbytku regionu.

Česká republika: Příliv přímých zahraničních investic podle sektorů a zemí v letech 1993 - 2001

(v mil. Kč)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998 *	1999 *	2000 *	2001 * 1)
Odvětví bez zpracovatelského průmyslu									
Zemědělství, lesnictví a rybolov	58	29	212	0	222	258	219	323	825
Dobývání nerostů	408	604	610	190	0	549	8619	2970	986
Elektřina, plyn, voda	699	2502	1062	4345	11899	7647	11528	7951	9 885
Stavebnictví	1893	3106	1805	3286	1206	1549	503	3877	935
Obchod a opravy, pohostinství a ubytování	1165	1007	3901	7684	3935	26943	50826	21185	23 683
Doprava a telekomunikace	87	288	35828	4996	32	11326	6806	9838	32 086
Peněžnictví a pojišťovnictví	4107	3998	1831	896	9456	17973	52078	36033	51 446
Nemovitosti a služby pro podniky	0	0	0	0	1333	10971	14566	28905	11 978
Školství	0	0	0	0	0	0	0	28	4
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	0	0	0	0	222	678	128	640	2
Ostatní služby	0	0	0	0	0	645	4059	1561	649
Celkem	8418	11534	45249	21397	28305	78538	149331	113312	132 480
Zpracovatelský průmysl									
Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	6671	2042	3238	1982	2983	4098	12428	6801	3 422
Textil, oděvy, výroba koženého zboží	29	29	53	625	476	3194	1602	2621	3 408
Děvařský a kokařský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	0	0	0	2199	3237	2743	7202	1985	5 346
Rafinérské zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	553	1266	2389	9069	1618	1904	13646	11507	6 927
Ostatní nekovové minerální výrobky	1427	1726	4697	1656	539	5647	10905	4435	5 137
Kovy, kovové výrobky	0	0	0	0	2507	10261	6384	9662	3 074
Stroje, přístroje a zařízení (elektrické, zdravotnické, kancelářské, dopravní)	1952	8399	12367	1846	508	10842	15626	40610	26 288
Zpracování druhotných surovin a ostatní výroba	0	0	0	0	1079	2743	1689	1489	919
Celkem	10632	13461	22744	17378	12947	41431	69481	79109	54 521
Země									
Západní Evropa									
Belgie	932	949	663	1548	1777	1517	47802	2041	1 816
Dánsko	58	144	318	299	95	807	1478	3972	8 837
Francie	990	2215	4459	543	3237	4582	8037	8969	52 125
Německo	2389	12023	15048	6761	12407	30912	44968	51024	52 304
Velká Británie	0	1093	1407	2281	6219	11197	3605	6085	2 436
Itálie	350	345	27	2444	-1142	871	1625	1392	-26
Nizozemí	874	173	19533	7033	4252	27040	39126	39983	31 083
Rakousko	1602	2301	2309	5648	3015	13391	28831	28478	11 230
Švédsko	350	546	584	1521	2824	-2259	4384	5696	788
Švýcarsko	408	1122	18020	1493	1491	3614	12243	8813	5 256
Kanada	583	0	0	0	0	-161	375	5970	798
USA	7428	1122	2680	6870	3141	17263	20095	11675	9 145
Japonsko	0	144	0	1059	349	742	167	1787	724
Ostatní	3088	2819	2946	1276	3586	10454	6078	16536	10 485
Celkem	19050	24994	67993	38775	41251	119969	218812	192421	187 001

* Do roku 1997 zahrnují údaje pouze přímé zahraniční investice do základního jmění, od roku 1998 jsou součástí i reinvestované zisky a ostatní kapitál.

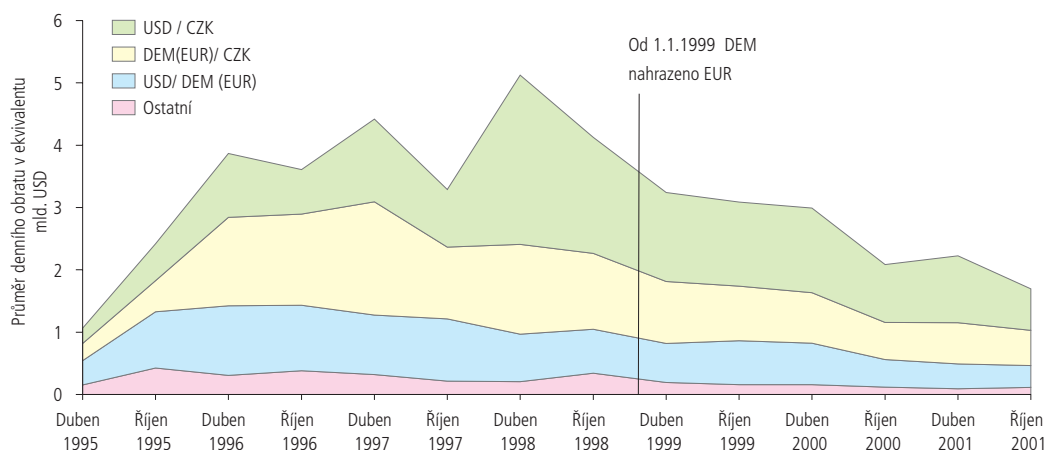
1) předběžné údaje

MEZIBANKOVNÍ DEVIZOVÝ TRH

Průměrný denní objem obchodování na mezibankovním devizovém trhu se podle výsledků šetření z října 2001 snížil oproti předchozímu zjišťování v dubnu 2001 o 0,5 mld. USD.

ROZDĚLENÍ OBRATU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

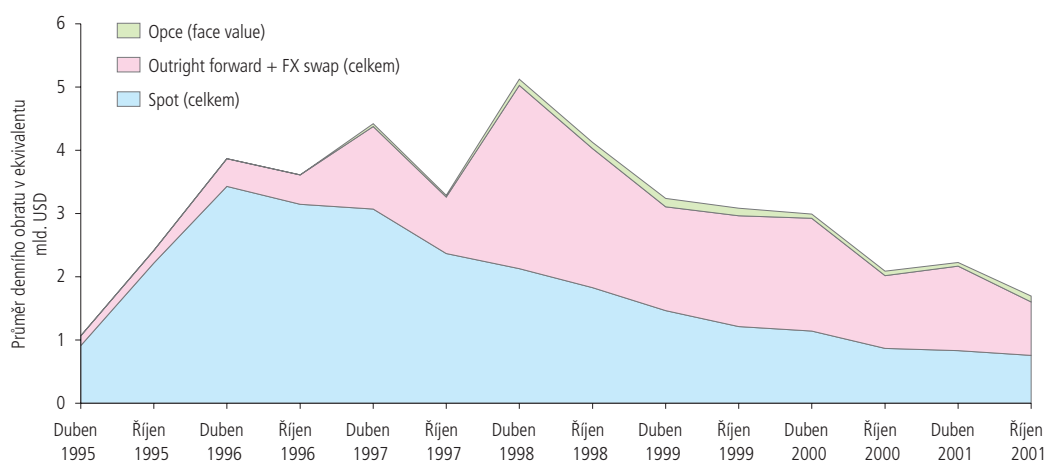
podle dvojic měn

Ve struktuře operací se průměrný denní obrat třech sledovaných dvojic měn snížil, jen nepatrně se zvýšily obchody v ostatních nespécifikovaných měnách (0,02 mld. USD). Nejvýraznější pokles zaznamenaly obchody USD/CZK, a to o 0,4 mld. USD, přesto si podílem 39,2 % udržely největší váhu ve struktuře. Obchody EUR/CZK poklesly o 0,1 mld. USD, ale jejich podíl se zvýšil na 33,4 % celkového objemu. Obrat USD/EUR se snížil o 0,05 mld. USD a zvýšil svůj podíl na 20,7 % celkového objemu operací.

ROZDĚLENÍ OBRATU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

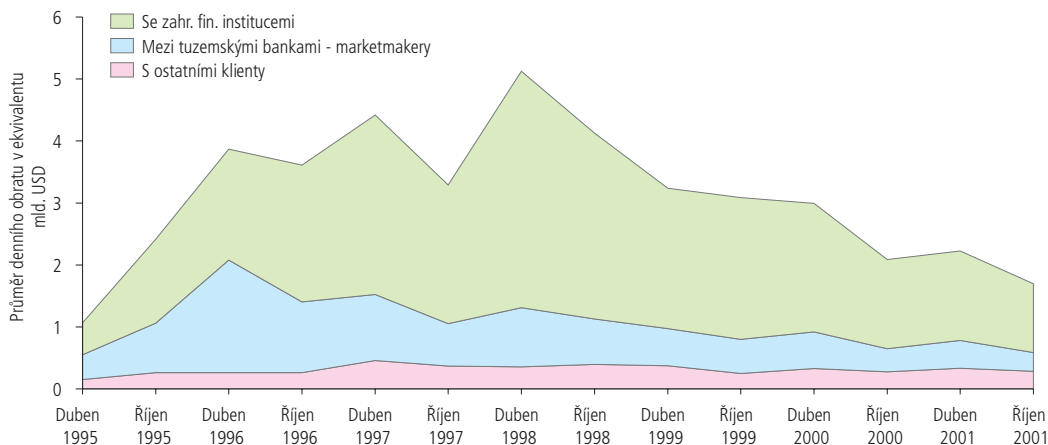
podle typu instrumentu

Ve struktuře operací podle typu instrumentu se výrazně snížil objem forwardových obchodů a swapů, a to o 0,5 mld. USD, přesto si udržely svůj většinový podíl ve výši 49,8 %. Podíl spotových operací se přes pokles objemu o 0,1 mld. USD zvýšil na 43,6 %.

ROZDĚLENÍ OBRATU NA ČESKÉM DEVIZOVÉM TRHU

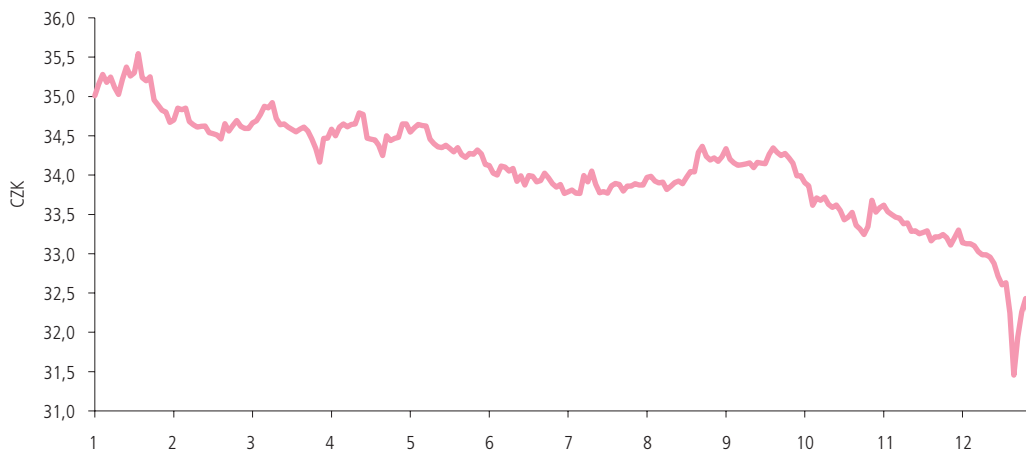
podle charakteru protistrany

Ve struktuře operací podle charakteru protistrany se oproti předchozímu šetření nejvýrazněji snížily obchody se zahraničními finančními institucemi. Přes pokles průměrného denního obrátu o 0,3 mld. USD se zvýšil podíl o 0,5 procentního bodu na 65,3 %. Obchodování mezi tuzemskými bankami-marketmakery se od posledního šetření snížilo o 0,15 mld. USD a podíl ve struktuře klesl ze 20,7 % na 18,1 %.

VÝVOJ KURZU KORUNY VŮČI EUR

rok 2001

VÝVOJ NOMINÁLNÍHO KURZU KORUNY

Vývoj kurzu EUR/CZK, ale i obecně k ostatním měnám, byl v průběhu roku 2001 především určován přílivem kapitálu, který eliminoval vliv ostatních faktorů. Koruna průběžně posilovala a s výjimkou dubnové a srpnové korekce se tak dostala z úrovně EUR/CZK 35,250 na prosincovou úroveň 32,000, což představuje výrazné meziroční posílení o 10,8 %. Vedle přílivu v rámci přímých zahraničních investic, a to především v druhé polovině roku, měla svůj vliv i situace týkající se konverzí privatizačních příjmů, která byla schopna eliminovat i tak výrazný dopad na ekonomiky, především tzv. emerging markets, jakým byla situace po zářijovém útoku v USA. Díky tomu pak

v prosinci dosáhl kurz historicky nejsilnější hodnoty EUR/CZK 31,400. Nicméně k následné stabilizaci přispěla dohoda mezi vládou a ČNB o konverzi privatizačních příjmů. Vývoj makroekonomických ukazatelů se v kurzu odrazil jen výjimečně, rovněž monetární opatření či devizové intervence nebyly v podstatě schopny posilující trend ovlivnit.

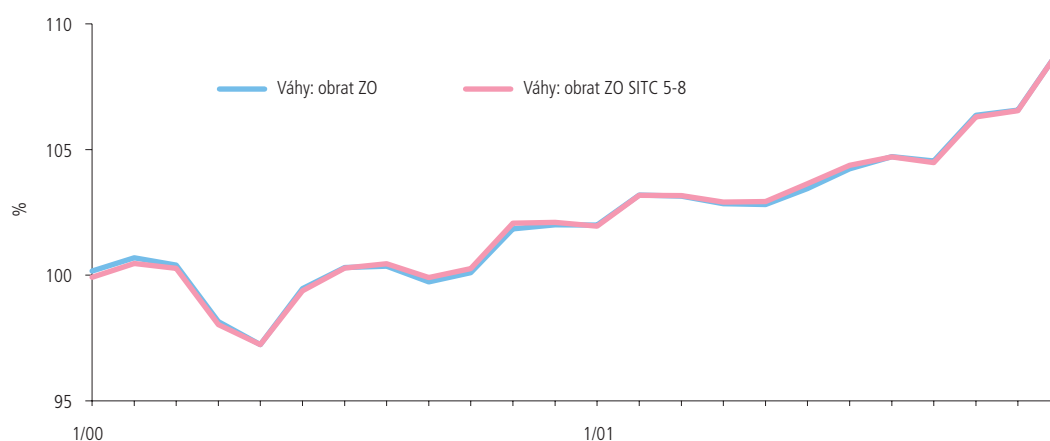
NOMINÁLNÍ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

Nominální efektivní kurz (NEER) vyjádřený indexem uvádí zhodnocení (index nad 100) či znehodnocení (index pod 100) národní měny vůči koši vybraných měn za určité období oproti základnímu období (rok 2000). Index NEER byl propočten ve dvou variantách metodou váženého geometrického průměru nominálních směnných kurzů se zohledněním váhových podílů 23 zemí, jejichž podíl na zahraničním obchodě ČR zaujímá cca 90 %. V I. variantě jsou použity váhové podíly celkového exportu a importu vybraných zemí, ve II. variantě jsou použity váhové podíly exportu a importu těchto zemí v komoditních skupinách (5-8) podle klasifikace SITC. NEER je počítán v časové řadě jako měsíční a jako roční průměr na bázi roku 2000 za 12 měnových oblastí. Exporty a importy zemí eurozóny jsou ve výpočtu zohledněny jedním váhovým podílem s použitím kurzu koruny vůči EUR.

55

NOMINÁLNÍ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY - MĚSÍČNÍ ÚDAJE

(rok 2000 = 100)

Index nominálního efektivního kurzu koruny posílil meziročně o 4,32 % (I. varianta) a 4,36 % (II. varianta). Převážná část apreciačního růstu připadá na 4. čtvrtletí, kdy v prosinci meziroční posílení indexu činilo 6,9 bodů. Důvodem posílení kurzu je zhodnocení koruny vůči téměř všem měnám v indexu, kromě polského zlotého.

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY V % ROK 2000 = 100	2001											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
váhy: obrat ZO	101,99	103,19	103,15	102,84	102,81	103,44	104,23	104,72	104,55	106,36	106,57	109,00
váhy: obrat ZO SITC 5-8	101,95	103,18	103,17	102,91	102,93	103,64	104,38	104,71	104,48	106,30	106,55	108,98*

apreciace > 100; depreciace < 100;

*Předběžné údaje

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

Reálný efektivní kurz (REER) je jedním z indikátorů vývoje mezinárodní konkurenceschopnosti země a obecně se jím rozumí různé míry relativních cen nebo nákladů

vyjádřené v určité měně. Z tohoto pohledu index REER nad 100 signalizuje tendenci ke snižování konkurenceschopnosti země proti základnímu období, pokles indexu REER pod 100 znamená zvyšování konkurenceschopnosti země oproti základnímu období.

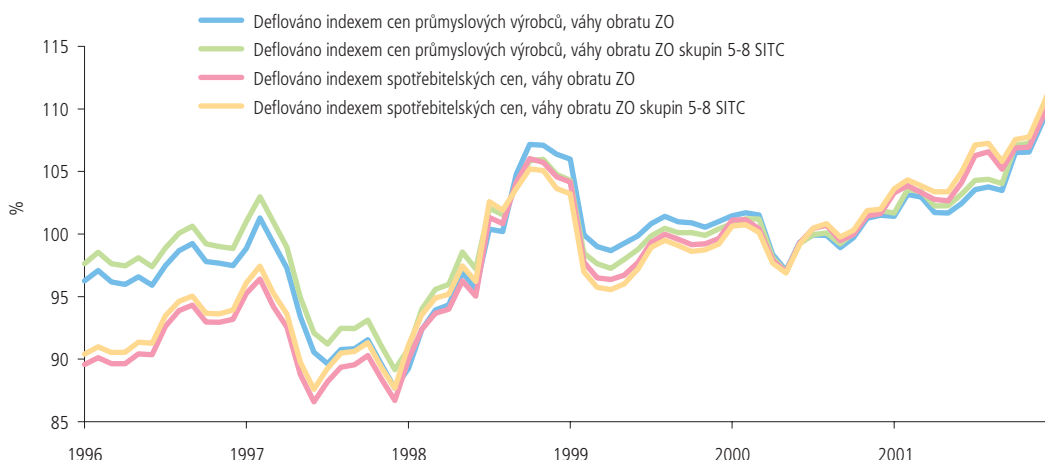
Pro výpočet REER byla vybrána metoda váženého geometrického průměru poměru indexu nominálního kurzu a cenového diferenciálu (poměr cenových indexů zahraničních k tuzemským), přičemž vahami jsou podíly největších obchodních partnerů na obratu zahraničního obchodu. Z charakteru výpočtu reálného efektivního kurzu vyplývá, že trend jeho vývoje je závislý na vývoji nominálního kurzu koruny vůči zvoleným měnám a je korigován cenovým diferenciálem.

Při konstrukci reálného efektivního kurzu koruny byly použity spotřebitelské ceny a ceny průmyslových výrobců 23 zemí. Země eurozóny jsou pro výpočty uváděny jako jedna oblast. Struktura zemí a jejich váhové podíly jsou shodné s metodikou výpočtu nominálního efektivního kurzu koruny. V I. variantě se váhy vztahují k celému obratu zahraničního obchodu, ve II. variantě se váhové podíly vztahují pouze na obrat v komoditních skupinách 5 – 8 podle klasifikace SITC.

56

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY

rok 1995 = 100

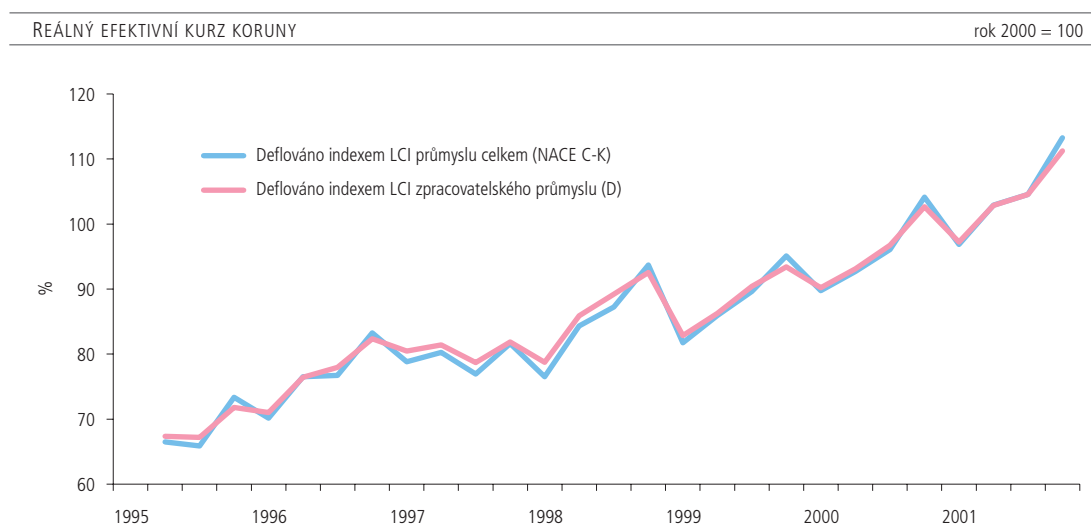

Vývoj REER v roce 2001 odpovídal celkovému trendu vývoje nominálního kurzu, vliv cenového diferenciálu byl méně významný. Podle meziročních údajů aprecioval REER v cenách průmyslových výrobců (tj. celkové meziroční snížení konkurenceschopnosti) o 3,75 % v I. variantě propočtu a o 4,33 % ve II. Ve spotřebitelských cenách byla aprece REER výraznější, v I. variantě o 5,06 %, ve vybraných skupinách SITC o 5,74 %. Z analýzy meziročních dat vyplývá, že posilování kurzu koruny významně ovlivnilo vývoj REER. Samotný vliv spotřebitelských cen podpořil apreciaci REER, naopak ceny výrobců působily depreciačně. Současně lze konstatovat, že větší vliv na vývoj REER měl kurz koruny vůči euru než k měnám ostatních vybraných zemí.

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY V % ROK 2000 = 100	2001											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>váhy: obrát zahraničního obchodu</i>												
v cenách průmyslových výrobců	101,41	103,16	102,96	101,72	101,67	102,44	103,55	103,77	103,49	106,50	106,55	108,93
ve spotřebitelských cenách	103,28	103,87	103,31	102,76	102,66	104,08	106,27	106,57	105,19	106,88	106,94	109,29
<i>váhy: obrát ZO skupin 5-8 SITC</i>												
v cenách průmyslových výrobců	101,69	103,55	103,42	102,25	102,26	103,18	104,30	104,37	104,02	107,10	107,25	109,67
ve spotřebitelských cenách	103,61	104,33	103,85	103,38	103,37	104,94	107,12	107,25	105,81	107,56	107,74	110,17

Vývoj REER v jednotlivých měsících roku 2001 vykazoval shodné trendy v obou variantách výpočtu, a to jak ve spotřebitelských cenách, tak i v cenách průmyslových výrobců (viz graf). V porovnání s trendem vývoje nominálního kurzu koruny je rovněž patrná významná shoda. Pouze v těch měsících, kdy koruna posilovala jen mírně nebo měsíční průměrný kurz oslabil, projevil se na vývoji REER poněkud silnější vliv cenového diferenciálu. Z analýzy měsíčních údajů rovněž vyplynulo, že větší vliv na apreciaci REER měl diferenciál ve spotřebitelských cenách než v cenách průmyslových výrobců.

REÁLNÝ KURZ KORUNY DEFLOVANÝ INDEXEM NÁKLADŮ PRÁCE (LCI)

REÁLNÝ EFEKTIVNÍ KURZ KORUNY V % ROK 2000 = 100	2000				2001			
	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q	I. Q	II. Q	III. Q	IV. Q
Měřený indexem úplných nákladů práce (LCI) vůči zemím EU-15								
LCI průmyslu celkem (NACE C-K)	89,8	92,7	96,1	104,2	96,8	102,9	104,6	113,3
LCI zpracovatelského průmyslu (D)	90,2	93,1	96,7	102,7	97,2	102,9	104,5	111,2

Index LCI vychází ze vzorce: hodinové náklady práce = celkové náklady práce/celkový počet odpracovaných hodin.

Pokrývá oblast průmyslu a tržních služeb definovanou odvětvovou klasifikací OKEČ C-K a je dále členěn na 7 odvětvových skupin. Náklady práce zahrnují mzdy, včetně náhrad za neodpracovanou dobu, povinné sociální příspěvky a ostatní náklady, nezávislé na výši mzdy.

Reálný kurz koruny, deflovaný úrovní nákladů práce je propočítáván jako podíl bazického indexu kurzu EUR/CZK, kde rok 2000=100 a poměru indexů LCI v zemích

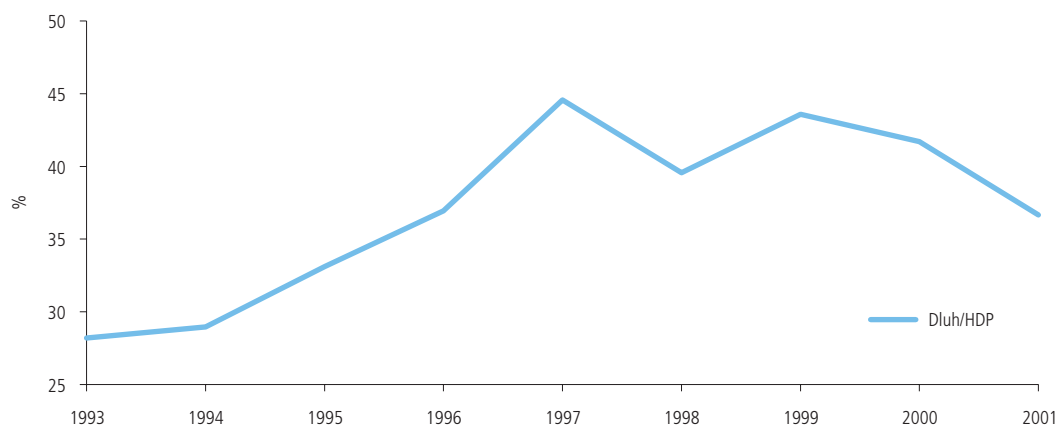
EU-15 a České republiky. Jako deflátor byl zvolen poměr indexů LCI v oblasti průmyslu celkem a tržních služeb (klasifikace OKEČ C – K) a odvětvového indexu za zpracovatelský průmysl. Pro indexy LCI je základem rovněž rok 2000. Růst indexu představuje apreciaci reálného kurzu koruny vůči EUR.

Apreciaci reálného kurzu zapříčinil růst indexu nákladů práce. Tento index v oblasti průmyslu celkem (NACE C-K) vykazuje v roce 2001 oproti roku 2000 v ČR nárůst o 7,9 %, zatímco v zemích EU ve stejném období pouze o 3,1 %. Stejný trend vykazuje i poměr 4. čtvrtletí roku 2001 ke 4. čtvrtletí roku 2000, kdy nárůst indexu v ČR činil 6,7 % a v zemích EU pouze 3,1 %. Vývoj reálného kurzu koruny deflovaný LCI odpovídá nárůstu mezd v závěru roku (nárůst jednak z důvodu výplaty pohyblivých složek mezd, jednak i z většího podílu vyplaceného odstupného v závislosti na větším počtu ukončených pracovních poměrů) a poklesu výše vyplacených mezd z důvodu vyšší nezaměstnanosti na počátku roku.

POMĚROVÉ UKAZATELE ZAHRANIČNÍHO DLUHU

1) poměr zahraničního dluhu k HDP

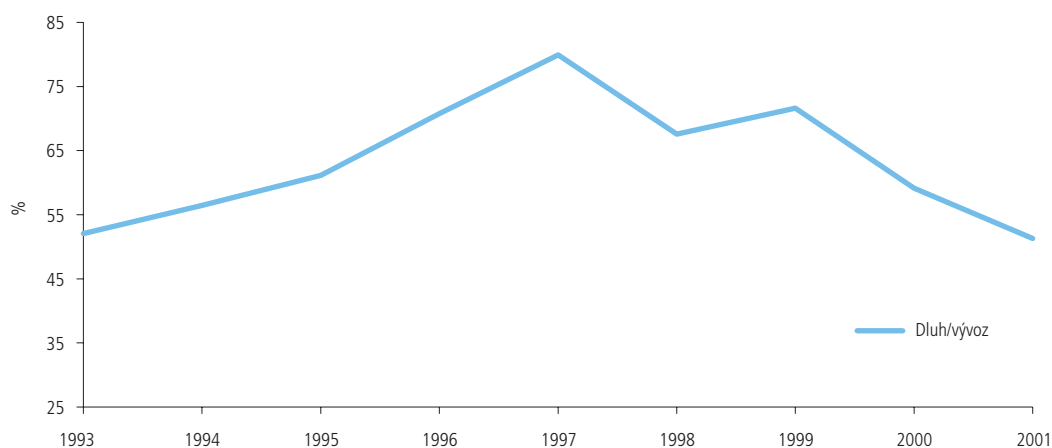
ZAHRANIČNÍ DLUH / HDP

Závislost tvorby HDP na zahraničních zdrojích financování se v roce 2001 dále snižovala. V předchozích letech zahraniční dluh převyšoval úroveň 40 % HDP. V roce 2001 došlo k jeho poklesu na cca 37 %.

2) poměr zahraničního dluhu k vývozu

ZAHRANIČNÍ DLUH / VÝVOZ

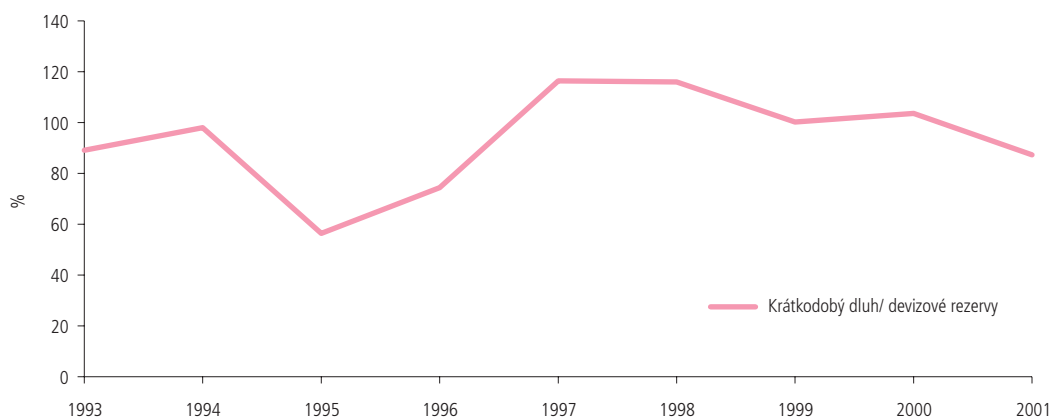

V roce 2001 pokračovala tendence růstu krytí zahraničního dluhu exportem zboží a služeb. Ke splacení zahraničního dluhu by postačovala polovina ročního exportu z České republiky.

3) poměr krátkodobého dluhu k devizovým rezervám ČNB

Ve vývoji indikátoru je patrný růst míry krytí krátkodobého dluhu devizovými rezervami ČNB. Ke konci roku devizové rezervy ČNB objem zahraničních krátkodobých závazků převýšily.

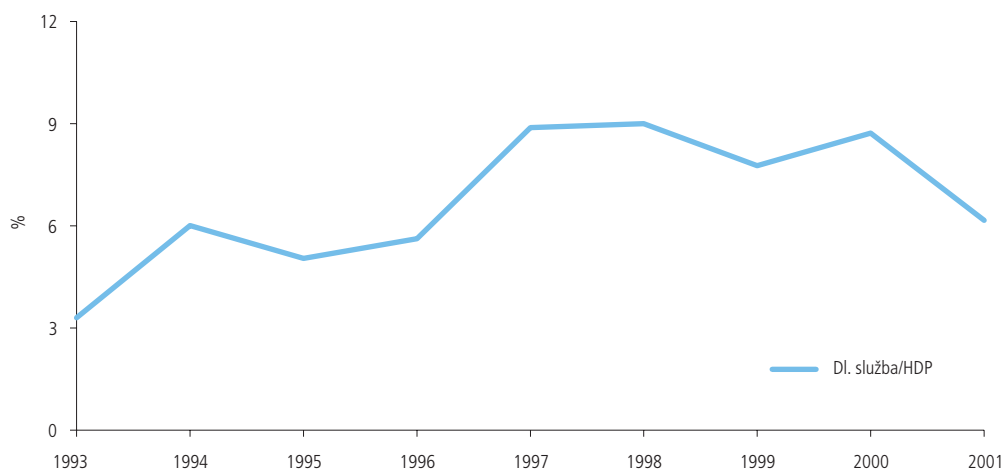
KRÁTKODOBÝ DLUH/ REZERVY ČNB

Poznámka: krátkodobý dluh vč. dluhové služby ze středně- a dlouhodobého dluhu za příslušný rok

4) poměr dluhové služby k HDP

DLUHOVÁ SLUŽBA / HDP

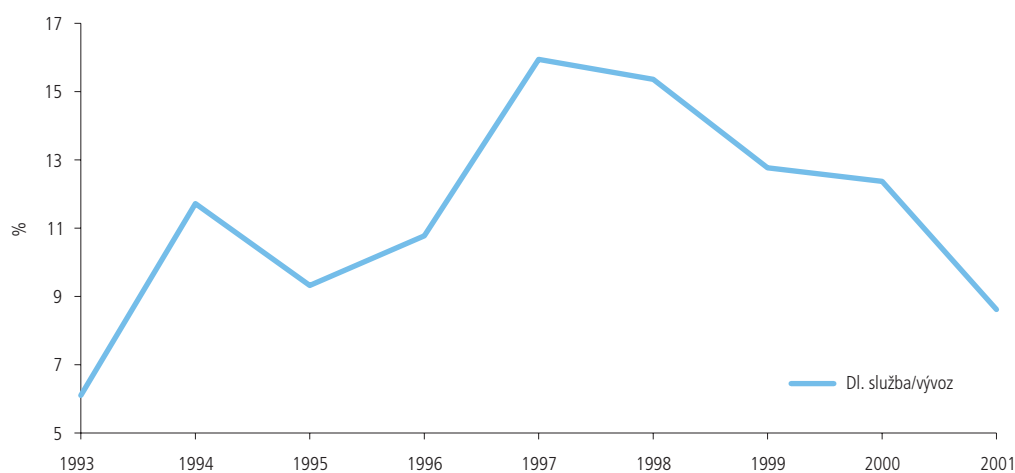

Dluhová služba ze střednědobých a dlouhodobých závazků poklesla v roce 2001 na cca 6 % HDP. Příznivá tendence ve vývoji indikátoru je důsledkem růstu nominální výše HDP při meziročním poklesu splátek.

5) poměr dluhové služby k exportu

Pokles indikátoru ukazuje na stále vyšší schopnost ekonomiky splácet dluhovou službu příjmy z exportu zboží a služeb. V roce 2001 postačovalo k pokrytí dluhové služby 8,6 % ročního exportu. Tato výše je vzhledem k mezinárodním standardům příznivá.

DLUHOVÁ SLUŽBA /VÝVOZ

Závěr:

Významnou meziroční změnou ve vývojových trendech u výše uvedených indikátorů je pokles rozsahu zahraniční zadluženosti pod úroveň 40 % HDP vlivem pokračujícího růstu HDP a splacení části krátkodobých závazků v závěru roku. Rovněž u ostatních dluhových a likviditních charakteristik je patrný příznivý trend. Vývoj indikátorů ukazuje v roce 2001 na stabilizovanou situaci v oblasti vnějšího zadlužení a platební likvidity země.

PLATEBNÍ BILANCE za leden až prosinec 2001
(předběžné údaje - 20.3.2002)

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
A. BĚŽNÝ ÚČET	-100 950,7	-2 961,9	-2 654,0
Obchodní bilance	-118 985,0	-3 491,0	-3 128,1
vývoz	1 268 522,0	37 218,6	33 348,8
dovoz	1 387 507,0	40 709,6	36 476,9
Bilance služeb	53 953,9	1 583,0	1 418,4
příjmy	264 856,6	7 770,9	6 962,9
doprava	57 492,3	1 686,8	1 511,4
cestovní ruch	113 300,0	3 324,2	2 978,6
ostatní služby	94 064,3	2 759,9	2 472,9
výdaje	210 902,7	6 187,9	5 544,5
doprava	30 570,5	896,9	803,7
cestovní ruch	52 000,0	1 525,7	1 367,0
ostatní služby	128 332,2	3 765,3	3 373,8
Bilance výnosů	-48 422,3	-1 420,7	-1 273,0
výnosy	82 135,6	2 409,9	2 159,3
náklady	130 557,9	3 830,6	3 432,3
Běžné převody	12 502,7	366,8	328,7
příjmy	26 160,9	767,5	687,8
výdaje	13 658,2	400,7	359,1
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-330,7	-9,7	-8,7
příjmy	90,4	2,7	2,4
výdaje	421,1	12,4	11,1
<i>Celkem A a B</i>	<i>-101 281,4</i>	<i>-2 971,6</i>	<i>-2 662,7</i>
C. FINANČNÍ ÚČET	153 310,4	4 498,2	4 030,5
Přímé investice	183 343,8	5 379,4	4 820,0
v zahraničí	-3 657,5	-107,3	-96,2
základní jmění a reinvestovaný zisk	-3 508,6	-102,9	-92,3
ostatní kapitál	-148,9	-4,4	-3,9
zahraniční v tuzemsku	187 001,3	5 486,7	4 916,2
základní jmění a reinvestovaný zisk	183 839,8	5 393,9	4 833,1
ostatní kapitál	3 161,5	92,8	83,1
Portfoliové investice	34 857,3	1 022,7	916,4
aktiva	4 405,6	129,3	115,8
majetkové cenné papíry a účasti	9 447,8	277,2	248,4
dluhové cenné papíry	-5 042,2	-147,9	-132,6
pasíva	30 451,7	893,4	800,6
majetkové cenné papíry a účasti	23 203,6	680,8	610,0
dluhové cenné papíry	7 248,1	212,6	190,6
Finanční deriváty	-3 220,3	-94,5	-84,6
aktiva	-9 407,6	-276,0	-247,3
pasíva	6 187,3	181,5	162,7
Ostatní investice	-61 670,4	-1 809,4	-1 621,3
aktiva	-48 850,5	-1 433,3	-1 284,3
dlouhodobá	1 349,8	39,6	35,5
ČNB			
obchodní banky	-4 125,8	-121,1	-108,5
vláda	6 928,9	203,3	182,2
ostatní sektory	-1 453,3	-42,6	-38,2
krátkodobá	-50 200,3	-1 472,9	-1 319,8
obchodní banky	-45 523,2	-1 335,7	-1 196,8
vláda	-87,1	-2,5	-2,3
ostatní sektory	-4 590,0	-134,7	-120,7
pasíva	-12 819,9	-376,1	-337,0
dlouhodobá	1 921,7	56,4	50,5
ČNB	-22,0	-0,6	-0,6
obchodní banky	-7 222,2	-211,9	-189,9
vláda	-5 000,8	-146,7	-131,5
ostatní sektory	14 166,7	415,6	372,5
krátkodobá	-14 741,6	-432,5	-387,5
ČNB	59,7	1,8	1,6
obchodní banky	-35 688,6	-1 047,1	-938,2
vláda			
ostatní sektory	20 887,3	612,8	549,1
<i>Celkem A, B a C</i>	<i>52 029,0</i>	<i>1 526,6</i>	<i>1 367,8</i>
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURZOVÉ ROZDÍLY	15 124,0	443,7	397,6
<i>Celkem A, B, C a D</i>	<i>67 153,0</i>	<i>1 970,3</i>	<i>1 765,4</i>
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-67 153,0	-1 970,3	-1 765,4

Kč/EUR 34,083

Kč/USD 38,038

Poznámka: Definitivní údaje budou publikovány ve vazbě na zveřejnění definitivních údajů ČSÚ o obchodní bilanci.

PLATEBNÍ BILANCE za leden až prosinec 2001
(předběžné údaje - 20.3.2002)

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
A. BĚŽNÝ ÚČET	-100 950,7	-2 961,9	-2 654,0
Obchodní bilance	-118 985,0	-3 491,0	-3 128,1
Vývoz	1 268 522,0	37 218,6	33 348,8
Dovoz	1 387 507,0	40 709,6	36 476,9
Bilance služeb	53 953,9	1 583,0	1 418,4
Příjmy	264 856,6	7 770,9	6 962,9
Doprava	57 492,3	1 686,8	1 511,4
Potrubní tranzit	9 139,6	268,1	240,3
Ostatní	48 352,7	1 418,7	1 271,1
Cestovní ruch	113 300,0	3 324,2	2 978,6
Ostatní služby obchodní a neobchodní povahy	94 064,3	2 759,9	2 472,9
Poštovní služby	529,4	15,5	13,9
Telekomunikační a radiokomunikační služby	7 486,8	219,7	196,8
Stavební a montážní práce	5 989,0	175,7	157,4
Životní a penzijní pojištění	4,6	0,1	0,1
Pojištění zboží	3,3	0,1	0,1
Ostatní pojištění	31,3	0,9	0,8
Zajištění	228,1	6,7	6,0
Pomocné služby při pojištění	9,6	0,3	0,3
Finanční služby	7 438,8	218,3	195,6
Služby výpočetní techniky	4 471,3	131,2	117,5
Informační služby	201,4	5,9	5,3
Autorské honoráře, licenční poplatky apod.	1 391,5	40,8	36,6
Ziskové operace se zbožím	1 393,2	40,9	36,6
Zprostředkovatelské služby	5 228,0	153,4	137,4
Pronájem strojů a zařízení	1 550,0	45,5	40,7
Právní služby	8 552,6	250,9	224,8
Účetnické a auditorské služby	113,3	3,3	3,0
Poradenství v podnikání a řízení, public relations	771,6	22,6	20,3
Reklamní, propagační služby apod.	2 516,5	73,8	66,2
Výzkum a vývoj	1 729,5	50,8	45,5
Technické služby	3 426,5	100,5	90,1
Služby v oblasti zemědělství	89,5	2,6	2,4
Služby v oblasti těžebního průmyslu	709,8	20,8	18,7
Služby v oblasti odpadového hospodářství	70,4	2,1	1,8
Opravy	993,6	29,2	26,1
Nájemné	2 732,7	80,2	71,8
Ostatní služby obchodní povahy	27 487,7	806,5	722,6
Zastoupení českých firem v zahraničí	209,1	6,1	5,5
Zastoupení zahraničních firem v ČR	352,7	10,4	9,3
Audiovizuální služby	862,6	25,3	22,7
Pronájem nehmotných statků	676,3	19,9	17,8
Služby v oblasti kultury, zábavy, sportu apod.	3 712,0	108,9	97,6
Služby v oblasti zdravotnictví	894,6	26,3	23,5
Diplomatické a konzulární zastoupení ČR v zahraničí	26,6	0,8	0,7
Zahraniční diplomatické a konzulární zastoupení v ČR	2 144,8	62,9	56,4
Vládní příjmy (mírové síly OSN, NATO apod.)	14,0	0,4	0,4
Ostatní vládní příjmy	21,6	0,6	0,6
Výdaje	210 902,7	6 187,9	5 544,5
Doprava	30 570,5	896,9	803,7
Potrubní tranzit	3 913,5	114,8	102,9
Ostatní	26 657,0	782,1	700,8
Cestovní ruch	52 000,0	1 525,7	1 367,0
Ostatní služby obchodní a neobchodní povahy	128 332,2	3 765,3	3 373,8
Poštovní služby	623,8	18,3	16,4
Telekomunikační a radiokomunikační služby	2 038,8	59,8	53,6
Stavební a montážní práce	6 407,0	188,0	168,4
Životní a penzijní pojištění			
Pojištění zboží			
Ostatní pojištění			
Zajištění	2 945,8	86,4	77,4
Pomocné služby při pojištění	13,9	0,4	0,4
Finanční služby	9 981,2	292,8	262,4
Služby výpočetní techniky	3 869,3	113,5	101,7
Informační služby	177,3	5,2	4,7
Autorské honoráře, licenční poplatky apod.	3 534,5	103,7	92,9
Ziskové operace se zbožím	4 033,9	118,4	106,1
Zprostředkovatelské služby	6 809,9	199,8	179,0
Pronájem strojů a zařízení	1 372,5	40,3	36,1
Právní služby	8 869,3	260,2	233,2
Účetnické a auditorské služby	251,8	7,4	6,6
Poradenství v podnikání a řízení, public relations	1 882,4	55,2	49,5
Reklamní, propagační služby apod.	2 686,4	78,8	70,6
Výzkum a vývoj	7 065,5	207,3	185,8
Technické služby	4 563,1	133,9	120,0
Služby v oblasti zemědělství	49,8	1,5	1,3
Služby v oblasti těžebního průmyslu	746,8	21,9	19,6

	v mil. Kč	v mil. EUR	v mil. USD
Služby v oblasti odpadového hospodářství	170,5	5,0	4,5
Opravy	665,0	19,5	17,5
Nájemné	2 597,2	76,2	68,3
Ostatní služby obchodní povahy	47 526,5	1 394,4	1 249,4
Zastoupení českých firem v zahraničí	957,4	28,1	25,2
Zastoupení zahraničních firem v ČR	278,0	8,2	7,3
Audiovizuální služby	685,6	20,1	18,0
Pronájem nehmotných statků	868,3	25,5	22,8
Služby v oblasti kultury, zábavy, sportu apod.	3 168,1	93,0	83,3
Služby v oblasti zdravotnictví	431,9	12,7	11,4
Diplomatické a konzulární zastoupení ČR v zahraničí	1 814,8	53,2	47,7
Zahraníční diplomatické a konzulární zastoupení v ČR	943,4	27,7	24,8
Vládní příjmy (mírové síly OSN, NATO apod.)	278,7	8,2	7,3
Ostatní vládní příjmy	23,8	0,7	0,6
Bilance výnosů	-48 422,3	-1 420,7	-1 273,0
Výnosy	82 135,6	2 409,9	2 159,3
Přijaté úroky, výnosy z rezerv ČNB	72 020,6	2 113,1	1 893,4
Příjmy z práce v zahraničí	9 400,0	275,8	247,1
Ostatní (dividendy apod.)	715,0	21,0	18,8
Náklady	130 557,9	3 830,6	3 432,3
Placené úroky	62 869,0	1 844,6	1 652,8
Náklady na práci cizinců v ČR	16 200,0	475,3	425,9
Ostatní (reinvestované zisky, dividendy a další výnosy z tuzemských cenných papírů)	51 488,9	1 510,7	1 353,6
Běžné převody	12 502,7	366,8	328,7
Příjmy	26 160,9	767,5	687,8
Výdaje	13 658,2	400,7	359,1
B. KAPITÁLOVÝ ÚČET	-330,7	-9,7	-8,7
Příjmy	90,4	2,7	2,4
Výdaje	421,1	12,4	11,1
C. FINANČNÍ ÚČET	153 310,4	4 498,2	4 030,5
Přímé investice	183 343,8	5 379,4	4 820,0
V zahraničí	-3 657,5	-107,3	-96,2
Základní jmění a reinvestovaný zisk	-3 508,6	-102,9	-92,3
Ostatní kapitál	-148,9	-4,4	-3,9
Zahraníční v tuzemsku	187 001,3	5 486,7	4 916,2
Základní jmění a reinvestovaný zisk	183 839,8	5 393,9	4 833,1
Ostatní kapitál	3 161,5	92,8	83,1
Portfoliové investice	34 857,3	1 022,7	916,4
Aktiva	4 405,6	129,3	115,8
Majetkové cenné papíry a účasti	9 447,8	277,2	248,4
Dluhové cenné papíry	-5 042,2	-147,9	-132,6
Pasiva	30 451,7	893,4	800,6
Majetkové cenné papíry a účasti	23 203,6	680,8	610,0
Dluhové cenné papíry	7 248,1	212,6	190,6
Finanční deriváty	-3 220,3	-94,5	-84,6
Aktiva	-9 407,6	-276,0	-247,3
Pasiva	6 187,3	181,5	162,7
Ostatní investice	-61 670,4	-1 809,4	-1 621,3
Aktiva	-48 850,5	-1 433,3	-1 284,3
Dlouhodobá	1 349,8	39,6	35,5
ČNB			
Obchodní banky	-4 125,8	-121,1	-108,5
Vláda	6 928,9	203,3	182,2
Ostatní sektory	-1 453,3	-42,6	-38,2
Krátkodobá	-50 200,3	-1 472,9	-1 319,8
Obchodní banky	-45 523,2	-1 335,7	-1 196,8
Vláda	-87,1	-2,5	-2,3
Ostatní sektory	-4 590,0	-134,7	-120,7
Pasiva	-12 819,9	-376,1	-337,0
Dlouhodobá	1 921,7	56,4	50,5
ČNB	-22,0	-0,6	-0,6
Obchodní banky	-7 222,2	-211,9	-189,9
Vláda	-5 000,8	-146,7	-131,5
Ostatní sektory	14 166,7	415,6	372,5
Krátkodobá	-14 741,6	-432,5	-387,5
ČNB	59,7	1,8	1,6
Obchodní banky	-35 688,6	-1 047,1	-938,2
Vláda			
Ostatní sektory	20 887,3	612,8	549,1
D. SALDO CHYB A OPOMENUTÍ, KURSOVÉ ROZDÍLY	15 124,0	443,7	397,6
E. ZMĚNA DEVIZOVÝCH REZERV (-nárůst)	-67 153,0	-1 970,3	-1 765,4

Kč/EUR 34,083

Kč/USD 38,038

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

v mil. Kč	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
AKTIVA	537 699,2	574 184,6	782 003,5	837 143,2	1 031 410,7	1 087 507,3	1 347 954,9	1 448 400,7	1 536 670,9
Přímé investice v zahraničí	5 432,9	8 426,9	9 190,1	13 609,2	18 989,4	24 003,5	25 114,9	27 899,3	30 174,0
základní jmění 2)	5 432,9	8 426,9	9 190,1	13 609,2	18 385,1	21 901,2	22 415,9	24 797,5	27 075,0
ostatní kapitál 3)					604,3	2 102,3	2 699,0	3 101,8	3 099,0
Portfoliové investice	8 258,0	12 138,0	20 076,9	37 511,2	35 738,9	35 872,4	104 345,3	180 431,3	185 138,6
majetkové cenné papíry a účasti	7 911,1	9 370,5	18 422,0	20 450,3	14 442,0	13 415,5	66 318,2	92 222,9	68 675,5
díluhové cenné papíry	346,9	2 767,5	1 654,9	17 060,9	21 296,9	22 456,9	38 027,1	88 208,4	116 463,1
Finanční deriváty 4)								6 347,2	15 754,8
Ostatní investice	408 028,1	378 497,8	379 698,8	446 138,8	638 157,7	650 948,4	757 065,5	736 903,7	781 145,7
dlouhodobé	250 509,3	230 336,9	215 740,8	236 003,0	294 256,5	287 328,8	323 131,1	315 625,5	310 133,9
ČNB 5)	24 572,5	24 573,3	26 172,3	26 122,8	26 122,4	26 122,4		329,1	307,3
obchodní banky 6)	1 852,3	1 763,0	5 116,6	25 181,3	37 088,8	64 041,6	89 900,1	75 537,9	79 663,7
vláda 7) 8)	188 278,5	176 094,6	159 260,9	162 103,1	205 142,0	176 213,4	210 221,3	220 777,8	210 694,9
ostatní sektory	35 806,0	27 906,0	25 191,0	22 595,8	25 903,3	20 951,4	23 009,7	18 980,7	19 468,0
krátkodobé	157 518,8	148 160,9	163 958,0	210 135,8	343 901,2	363 619,6	433 934,4	421 278,2	471 011,8
ČNB 9)	4,7	4,7	4,7	4,7	0,1	0,1		52,9	51,2
obchodní banky 6)	83 133,2	80 820,2	87 176,3	128 481,1	250 670,9	272 219,5	336 117,2	314 115,3	359 638,5
z toho zlato a devizy 10) 11)	70 727,5	71 232,8	76 126,9	95 432,8	172 301,6	175 753,2	218 995,8	228 961,7	257 138,6
vláda	5 501,9								87,1
ostatní sektory	68 879,0	67 336,0	76 777,0	81 650,0	93 230,2	91 400,0	97 817,2	107 110,0	111 235,0
Rezervy ČNB 12)	115 980,2	175 121,9	373 037,7	339 884,0	338 524,7	376 683,0	461 429,2	496 819,2	524 457,8
zlato 10)	2 466,4	2 309,3	2 234,6	2 290,3	1 521,9	369,1	677,0	4 640,4	4 469,9
zvláštní práva čerpání	247,3		4,7					7,7	31,0
rezervní pozice u MMF								116,0	5 478,3
devizy	113 266,5	172 812,6	370 798,4	337 593,7	337 002,8	376 313,9	460 752,2	491 001,2	514 188,0
ostatní rezervní aktiva								1 053,9	290,6
PASÍVA	423 237,7	507 337,9	723 101,9	906 073,2	1 138 248,1	1 204 984,0	1 458 893,3	1 640 270,0	1 784 507,6
Přímé investice v České republice	102 539,1	127 533,5	195 526,3	234 301,1	319 820,3	429 167,8	631 505,3	818 411,6	970 450,9
základní jmění 2) 13)	102 539,1	127 533,5	195 526,3	234 301,1	284 674,7	364 816,5	538 379,3	702 217,8	857 595,9
ostatní kapitál 3)					35 145,6	64 351,3	93 126,0	116 193,8	112 855,0
Portfoliové investice	58 583,9	81 617,5	124 933,6	144 807,4	169 032,7	166 128,1	165 579,2	164 592,0	180 346,2
majetkové cenné papíry a účasti	32 985,2	37 335,6	70 280,4	92 867,8	104 862,3	113 247,2	98 011,8	115 670,6	128 740,1
díluhové cenné papíry	25 598,7	44 281,9	54 653,2	51 939,6	64 170,4	52 880,9	67 567,4	48 921,4	51 606,1
Finanční deriváty 4)								5 307,9	11 495,2
Ostatní investice	262 114,7	298 186,9	402 642,0	526 964,7	649 395,1	609 688,1	661 808,8	651 958,5	622 215,3
dlouhodobé	192 426,3	207 289,7	279 388,9	374 814,7	426 270,1	358 510,5	379 172,2	352 323,4	339 013,2
ČNB	33 697,4	1 695,7	2 491,5	2 272,7	2 188,3	1 883,3	197,1	180,4	133,4
obchodní banky 6)	16 175,5	26 040,1	90 299,3	143 454,2	143 120,2	124 286,3	118 368,9	84 607,4	73 688,6
vláda 7)	82 304,9	76 602,9	52 934,9	43 934,7	37 754,7	23 814,8	20 852,9	19 699,2	9 476,2
ostatní sektory	60 248,5	102 951,0	133 663,2	185 153,1	243 206,9	208 526,1	239 753,3	247 836,4	255 715,0
krátkodobé	69 688,4	90 897,2	123 253,1	152 150,0	223 125,0	251 177,6	282 636,6	299 635,1	283 202,1
ČNB	4 581,0	37,9	115,0	55,3	45,5	39,5	25,8	8,8	68,5
obchodní banky 6)	22 249,3	41 339,9	69 502,9	101 543,5	168 927,1	193 373,0	229 988,7	226 176,2	190 487,6
vláda		5 013,4	1 104,1	314,8	287,5	103,2			
ostatní sektory	42 858,1	44 506,0	52 531,1	50 236,4	53 864,9	57 661,9	52 622,1	73 450,1	92 646,0
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	114 461,5	66 846,7	58 901,6	-68 930,0	-106 837,4	-117 476,7	-110 938,4	-191 869,3	-247 836,7

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navýšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

pohledávka ve vztahu k SNS v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů v XTR a USD, zatímco v dalších obdobích účty vedeny obrátově

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahrnované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. unci (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členěny podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stavy přímých investic údaje o výši základního jmění z bilancí společností se zahraniční majetkovou účastí

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

v mil. EUR	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
AKTIVA	16 012,9	16 803,8	22 960,9	24 688,6	26 984,7	31 053,0	37 308,5	41 276,8	48 051,0
Přímé investice v zahraničí	161,8	246,6	269,8	401,3	496,8	685,4	695,1	795,1	943,5
základní jmění 2)	161,8	246,6	269,8	401,3	481,0	625,4	620,4	706,7	846,6
ostatní kapitál 3)					15,8	60,0	74,7	88,4	96,9
Portfoliové investice	245,9	355,2	589,5	1 106,3	935,0	1 024,3	2 888,1	5 142,0	5 789,2
majetkové cenné papíry a účasti	235,6	274,2	540,9	603,1	377,8	383,1	1 835,6	2 628,2	2 147,5
dluhové cenné papíry	10,3	81,0	48,6	503,2	557,2	641,2	1 052,5	2 513,8	3 641,7
Finanční deriváty 4)								180,9	492,6
Ostatní investice	12 151,3	11 077,0	11 148,6	13 157,3	16 696,1	18 587,4	20 954,0	21 000,4	24 426,1
dlouhodobé	7 460,3	6 741,0	6 334,6	6 960,1	7 698,6	8 204,5	8 943,6	8 994,8	9 697,8
ČNB 5)	731,8	719,2	768,5	770,4	683,4	745,9		9,4	9,6
obchodní banky 6)	55,2	51,6	150,2	742,6	970,4	1 828,7	2 488,3	2 152,7	2 491,1
vláda 7) 8)	5 607,0	5 153,5	4 676,2	4 780,7	5 367,1	5 031,6	5 818,5	6 291,8	6 588,3
ostatní sektory	1 066,3	816,7	739,7	666,4	677,7	598,3	636,8	540,9	608,8
krátkodobé	4 691,0	4 336,0	4 814,0	6 197,2	8 997,5	10 382,9	12 010,4	12 000,6	14 728,3
ČNB 9)	0,1	0,1	0,1	0,1				1,5	1,6
obchodní banky 6)	2 475,8	2 365,3	2 559,6	3 789,1	6 558,3	7 773,0	9 303,0	8 951,7	11 245,7
z toho zlato a devizy 10) 11)	2 106,3	2 084,7	2 235,2	2 814,5	4 507,9	5 018,5	6 061,3	6 525,0	8 040,6
vláda	163,8								2,7
ostatní sektory	2 051,3	1 970,6	2 254,3	2 408,0	2 439,2	2 609,9	2 707,4	3 052,4	3 478,3
Rezervy ČNB 12)	3 453,9	5 125,0	10 953,0	10 023,7	8 856,8	10 755,9	12 771,3	14 158,4	16 399,6
zlato 10)	73,4	67,6	65,6	67,5	39,8	10,5	18,7	132,3	139,8
zvláštní práva čerpání	7,4		0,1					0,2	1,0
rezervní pozice u MMF								3,3	171,3
devizy	3 373,1	5 057,4	10 887,3	9 956,2	8 817,0	10 745,4	12 752,6	13 992,6	16 078,4
ostatní rezervní aktiva								30,0	9,1
PASÍVA	12 604,2	14 847,4	21 231,5	26 721,5	29 779,9	34 407,5	40 379,0	46 744,7	55 800,7
Přímé investice v České republice	3 053,7	3 732,3	5 741,0	6 909,9	8 367,4	12 254,6	17 478,7	23 323,2	30 345,5
základní jmění 2) 13)	3 053,7	3 732,3	5 741,0	6 909,9	7 447,9	10 417,1	14 901,2	20 011,9	26 816,6
ostatní kapitál 3)					919,5	1 837,5	2 577,5	3 311,3	3 528,9
Portfoliové investice	1 744,6	2 388,5	3 668,2	4 270,6	4 422,4	4 743,7	4 582,8	4 690,6	5 639,3
majetkové cenné papíry a účasti	982,3	1 092,6	2 063,5	2 738,8	2 743,5	3 233,7	2 712,7	3 296,4	4 025,6
dluhové cenné papíry	762,3	1 295,9	1 604,7	1 531,8	1 678,9	1 510,0	1 870,1	1 394,2	1 613,7
Finanční deriváty 4)								151,3	359,5
Ostatní investice	7 805,9	8 726,6	11 822,3	15 541,0	16 990,1	17 409,2	18 317,5	18 579,6	19 456,4
dlouhodobé	5 730,6	6 066,4	8 203,3	11 053,9	11 152,4	10 237,0	10 494,7	10 040,5	10 600,8
ČNB	1 003,6	49,6	73,2	67,0	57,3	53,8	5,5	5,1	4,2
obchodní banky 6)	481,7	762,1	2 651,3	4 230,7	3 744,4	3 548,9	3 276,2	2 411,1	2 304,2
vláda 7)	2 451,1	2 241,8	1 554,2	1 295,7	987,7	680,0	577,2	561,4	296,3
ostatní sektory	1 794,2	3 012,9	3 924,6	5 460,5	6 363,0	5 954,3	6 635,8	7 062,9	7 996,1
krátkodobé	2 075,3	2 660,2	3 619,0	4 487,1	5 837,7	7 172,2	7 822,8	8 539,1	8 855,6
ČNB	136,4	1,1	3,4	1,6	1,2	1,1	0,7	0,3	2,1
obchodní banky 6)	662,6	1 209,9	2 040,7	2 994,7	4 419,7	5 521,7	6 365,6	6 445,6	5 956,5
vláda	146,7	146,7	32,4	9,3	7,5	2,9			
ostatní sektory	1 276,3	1 302,5	1 542,5	1 481,5	1 409,3	1 646,5	1 456,5	2 093,2	2 897,0
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	3 408,7	1 956,4	1 729,4	-2 032,9	-2 795,2	-3 354,5	-3 070,5	-5 467,9	-7 749,7

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navyšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

pohledávka ve vztahu k SNS v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů v XTR a USD, zatímco v dalších obdobích účty vedeny obrátově

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahmované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. uncí (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členěny podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stavy přímých investic údaje o výši základního jmění z bilanci společnosti se zahraniční majetkovou účastí

INVESTIČNÍ POZICE VŮČI ZAHRANIČÍ

v mil. USD	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
AKTIVA	17 950,3	20 470,7	29 396,4	30 628,7	29 778,6	36 426,3	37 465,0	38 304,3	42 380,4
Přímé investice v zahraničí	181,4	300,4	345,5	497,9	548,2	804,0	698,0	737,8	832,2
základní jmění 2)	181,4	300,4	345,5	497,9	530,8	733,6	623,0	655,8	746,7
ostatní kapitál 3)					17,4	70,4	75,0	82,0	85,5
Portfoliové investice	275,7	432,8	754,7	1 372,4	1 031,9	1 201,6	2 900,2	4 771,7	5 106,0
majetkové cenné papíry a účasti	264,1	334,1	692,5	748,2	417,0	449,4	1 843,3	2 438,9	1 894,0
dluhové cenné papíry	11,6	98,7	62,2	624,2	614,9	752,2	1 056,9	2 332,8	3 212,0
Finanční deriváty 4)								167,8	434,5
Ostatní investice	13 621,4	13 494,1	14 273,3	16 323,0	18 424,7	21 803,6	21 041,9	19 488,1	21 543,5
dlouhodobé	8 362,9	8 211,9	8 109,9	8 634,7	8 495,7	9 624,1	8 981,1	8 347,0	8 553,3
ČNB 5)	820,3	876,1	983,8	955,8	754,2	875,0		8,7	8,5
obchodní banky 6)	61,8	62,8	192,3	921,3	1 070,8	2 145,1	2 498,7	1 997,7	2 197,1
vláda 7) 8)	6 285,4	6 278,1	5 986,8	5 930,9	5 922,8	5 902,3	5 842,9	5 838,7	5 810,8
ostatní sektory	1 195,4	994,9	947,0	826,7	747,9	701,7	639,5	501,9	536,9
krátkodobé	5 258,5	5 282,2	6 163,4	7 688,3	9 929,0	12 179,5	12 060,8	11 141,1	12 990,2
ČNB 9)	0,2	0,2	0,2	0,2				1,4	1,4
obchodní banky 6)	2 775,2	2 881,4	3 277,1	4 700,8	7 237,3	9 118,0	9 342,1	8 307,1	9 918,6
z toho zlato a devizy 10) 11)	2 361,1	2 539,6	2 861,7	3 491,6	4 974,6	5 886,9	6 086,8	6 055,1	7 091,7
vláda	183,7								2,4
ostatní sektory	2 299,4	2 400,6	2 886,1	2 987,3	2 691,7	3 061,5	2 718,7	2 832,6	3 067,8
Rezervy ČNB 12)	3 871,8	6 243,4	14 022,9	12 435,4	9 773,8	12 617,1	12 824,9	13 138,9	14 464,2
zlato 10)	82,3	82,3	84,0	83,8	43,9	12,4	18,8	122,7	123,3
zvláštní práva čerpání	8,3		0,2					0,2	0,8
rezervní pozice u MMF								3,1	151,1
devizy	3 781,2	6 161,1	13 938,7	12 351,6	9 729,9	12 604,7	12 806,1	12 985,0	14 181,0
ostatní rezervní aktiva								27,9	8,0
PASÍVA	14 129,1	18 087,6	27 182,2	33 150,7	32 863,2	40 361,2	40 548,4	43 378,5	49 215,6
Přímé investice v České republice	3 423,1	4 546,8	7 350,0	8 572,4	9 233,8	14 375,0	17 552,0	21 643,7	26 764,4
základní jmění 2) 13)	3 423,1	4 546,8	7 350,0	8 572,4	8 219,1	12 219,6	14 963,7	18 570,8	23 651,9
ostatní kapitál 3)					1 014,7	2 155,4	2 588,3	3 072,9	3 112,5
Portfoliové investice	1 955,7	2 909,8	4 696,4	5 298,1	4 880,3	5 564,5	4 602,1	4 352,8	4 973,8
majetkové cenné papíry a účasti	1 101,1	1 331,1	2 641,9	3 397,8	3 027,6	3 793,2	2 724,1	3 059,0	3 550,6
dluhové cenné papíry	854,6	1 578,7	2 054,5	1 900,3	1 852,7	1 771,3	1 878,0	1 293,8	1 423,2
Finanční deriváty 4)								140,4	317,1
Ostatní investice	8 750,3	10 631,0	15 135,8	19 280,2	18 749,1	20 421,7	18 394,3	17 241,6	17 160,3
dlouhodobé	6 423,8	7 390,3	10 502,6	13 713,5	12 307,1	12 008,4	10 538,7	9 317,5	9 349,8
ČNB	1 124,9	60,5	93,7	83,2	63,2	63,1	5,5	4,8	3,7
obchodní banky 6)	540,0	928,4	3 394,5	5 248,6	4 132,1	4 163,0	3 289,9	2 237,5	2 032,3
vláda 7)	2 747,6	2 731,0	1 989,9	1 607,5	1 090,0	797,7	579,6	521,0	261,3
ostatní sektory	2 011,3	3 670,4	5 024,5	6 774,2	7 021,8	6 984,6	6 663,7	6 554,2	7 052,5
krátkodobé	2 326,5	3 240,7	4 633,2	5 566,7	6 442,0	8 413,3	7 855,6	7 924,1	7 810,5
ČNB	152,9	1,4	4,3	2,0	1,3	1,3	0,7	0,2	1,9
obchodní banky 6)	742,8	1 473,9	2 612,7	3 715,2	4 877,2	6 477,1	6 392,3	5 981,4	5 253,5
vláda	178,7		41,5	11,5	8,3	3,5			
ostatní sektory	1 430,8	1 586,7	1 974,7	1 838,0	1 555,2	1 931,4	1 462,6	1 942,5	2 555,1
SALDO INVESTIČNÍ POZICE	3 821,2	2 383,1	2 214,2	-2 522,0	-3 084,6	-3 934,9	-3 083,4	-5 074,2	-6 835,2

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) od 31.12.1997 stav základního jmění navýšován o reinvestované zisky

3) počínaje stavem k 31.12.1997 část úvěrů vyplývajících z úvěrového vztahu mezi přímým investorem a podnikem přesunuta z ostatních investic (ostatní sektory) pod přímé investice (ostatní kapitál)

4) od 31.3.2000 vykazovány finanční deriváty (z pozice bank)

5) koncem roku 1999 z aktiv ČNB vyvedena pohledávka za Národní bankou Slovenska

6) v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč (od 1.10.1995) v pozici bank zahrnuta i korunová aktiva a pasíva vůči nerezidentům (korunové vklady nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech obchodních bank již v údajích k 31.12.1994)

7) v průběhu ledna 1993 část pohledávek a závazků ve volně směnitelných měnách (CDZ) a nesměnitelných měnách převedena

z pozice ČSOB na MF ČR - v tabulce k 1.1.1993 tyto částky zahrnuty v pozici vlády;

pohledávka ve vztahu k SNS v údajích k 1.1.1993 vyjádřena saldem účtů v XTR a USD, zatímco v dalších obdobích účty vedeny obratově

8) vč. devizových podílů v mezinárodních neměnových organizacích (Světová banka, EBOR, MBHS, MIB) a korunového podílu ve Světové bance

9) od 31.3.2000 vykazováno zlato nezahranované do rezerv ČNB

10) ocenění zlata: 42,22 USD za troj. unci (do 31.12.1999), tržní (od 31.3.2000)

11) devizy - směnitelné měny

12) na základě požadavku MMF rezervy ČNB členěny podrobněji (od 31.3.2000)

13) od roku 1998 zahrnují stavy přímých investic údaje o výši základního jmění z bilancí společností se zahraniční majetkovou účastí

ZAHRA NIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. Kč	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	254 488,1	299 960,7	440 229,3	569 723,6	739 563,0	717 923,6	813 576,5	808 122,8	786 676,4
v tom:									
Dlouhodobá	194 525,0	218 944,5	306 034,4	405 143,6	495 058,5	446 484,3	497 872,1	464 323,8	461 217,5
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	58 836,1	22 845,3	22 268,0	11 178,4	11 548,4	10 952,2	12 527,6	180,4	133,4
obchodní banky 2)	16 175,5	27 620,1	95 433,3	150 780,1	158 503,7	133 376,5	128 703,3	95 737,1	88 401,4
vláda	59 486,9	61 832,4	51 836,4	46 669,6	42 630,7	32 953,5	32 303,5	29 753,5	30 839,2
ostatní sektory	60 026,5	106 646,7	136 496,7	196 515,5	282 375,7	269 202,1	324 337,7	338 652,8	341 843,5
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	82 425,2	119 023,6	207 604,7	285 698,8	335 055,5	248 712,0	257 410,0	228 709,6	235 115,5
vládní instituce	7 346,8	7 482,1	7 039,1	6 631,8	7 269,4	4 409,6	4 239,2	3 405,7	2 373,6
mnohostranné instituce	53 316,3	25 090,9	29 693,4	32 857,1	39 564,2	49 036,3	58 202,2	67 521,2	70 879,0
dodavatelé a přímí investoři	25 838,0	32 601,0	24 567,0	27 116,0	46 465,5	72 624,6	93 831,4	99 560,2	95 664,0
ostatní investoři	25 598,7	34 746,9	37 130,2	52 839,9	66 703,9	71 701,8	84 189,3	65 127,1	57 185,4
Krátkodobá	59 963,1	81 016,2	134 194,9	164 580,0	244 504,5	271 439,3	315 704,4	343 799,0	325 458,9
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	4 581,0	37,9	115,0	55,3	45,5	39,5	25,8	8,8	68,5
obchodní banky 2)	21 117,0	32 610,3	71 911,8	106 852,6	170 147,0	193 373,0	230 000,5	226 246,1	192 438,4
vláda	9 535,0	9 535,0	15 114,0	2 786,0	8 164,0	22,0	7,0	2 115,0	465,0
ostatní sektory	34 265,1	38 833,0	47 054,1	54 886,1	66 148,0	78 004,8	85 671,1	115 429,1	132 487,0
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	22 256,0	28 467,5	58 874,2	85 424,0	142 463,2	175 604,1	201 808,8	203 333,8	195 166,4
dodavatelé a přímí investoři	29 664,0	34 132,0	41 986,4	45 914,0	57 831,1	67 446,7	81 794,6	106 988,6	93 127,0
ostatní investoři	8 043,1	18 416,7	33 334,3	33 242,0	44 210,2	28 388,5	32 101,0	33 476,6	37 165,5
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	33 225,3	42 508,1	17 065,9	9 180,7	9 148,1	8 996,7	8 925,7	8 950,9	0,0
v tom:									
Dlouhodobá	23 500,0	23 092,1	10 484,7	8 865,9	8 860,6	8 893,5	8 925,7	8 950,9	
Krátkodobá 2)	9 725,3	19 416,0	6 581,2	314,8	287,5	103,2			
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRA NIČÍ CELKEM	287 713,4	342 468,8	457 295,2	578 904,3	748 711,1	726 920,3	822 502,2	817 073,7	786 676,4
v tom:									
Dlouhodobá	218 025,0	242 036,6	316 519,1	414 009,5	503 919,1	455 377,8	506 797,8	473 274,7	461 217,5
Krátkodobá	69 688,4	100 432,2	140 776,1	164 894,8	244 792,0	271 542,5	315 704,4	343 799,0	325 458,9
Dlouhodobá zadluženost celkem	218 025,0	242 036,6	316 519,1	414 009,5	503 919,1	455 377,8	506 797,8	473 274,7	461 217,5
v tom:									
- úvěry MMF	32 296,6								
- závazky vládního sektoru a garantované vládou a subjektů s majoritní účastí státu	135 573,3	146 969,8	153 224,7	173 488,0	231 624,2	241 734,0	254 398,0	245 389,0	213 542,6
- závazky subjektů s majoritní účastí soukr. kapitálu	50 155,1	95 066,8	163 294,4	240 521,5	272 294,9	213 643,8	252 399,8	227 885,7	247 674,9

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasíva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF č. 282/70 490/95 z 22.12.1995

ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. EUR	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	7 578,8	8 778,5	12 925,9	16 802,0	19 349,2	20 499,8	22 518,1	23 030,0	24 599,0
v tom:									
Dlouhodobá	5 793,1	6 407,5	8 985,7	11 948,3	12 952,2	12 749,0	13 780,1	13 232,3	14 422,1
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	1 752,2	668,6	653,8	329,7	302,2	312,7	346,8	5,1	4,2
obchodní banky 2)	481,7	808,3	2 802,1	4 446,7	4 146,9	3 808,5	3 562,2	2 728,3	2 764,3
vláda	1 771,6	1 809,5	1 522,0	1 376,4	1 115,3	940,9	894,1	847,9	964,3
ostatní sektory	1 787,6	3 121,1	4 007,8	5 795,5	7 387,8	7 686,9	8 977,0	9 651,0	10 689,3
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	2 454,7	3 483,3	6 095,6	8 425,7	8 766,0	7 101,8	7 124,6	6 517,8	7 351,9
vládní instituce	218,8	218,9	206,7	195,6	190,2	125,9	117,3	97,0	74,2
mnohostranné instituce	1 587,8	734,3	871,9	969,0	1 035,1	1 400,2	1 610,9	1 924,2	2 216,4
dodavatelé a přímí investoři	769,5	954,1	721,3	799,7	1 215,7	2 073,7	2 597,1	2 837,3	2 991,4
ostatní investoři	762,3	1 016,9	1 090,2	1 558,3	1 745,2	2 047,4	2 330,2	1 856,0	1 788,2
Krátkodobá	1 785,7	2 371,0	3 940,2	4 853,7	6 397,0	7 750,8	8 738,0	9 797,7	10 176,9
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	136,4	1,1	3,4	1,6	1,2	1,1	0,7	0,3	2,1
obchodní banky 2)	628,9	954,4	2 111,4	3 151,2	4 451,6	5 521,7	6 365,9	6 447,6	6 017,5
vláda		279,0	443,8	82,2	213,6	0,6	0,2	60,3	14,5
ostatní sektory	1 020,4	1 136,5	1 381,6	1 618,7	1 730,6	2 227,4	2 371,2	3 289,5	4 142,8
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	662,8	833,1	1 728,6	2 519,3	3 727,3	5 014,3	5 585,6	5 794,7	6 102,8
dodavatelé a přímí investoři	883,4	998,9	1 232,8	1 354,1	1 513,0	1 925,9	2 263,9	3 049,0	2 912,0
ostatní investoři	239,5	539,0	978,8	980,3	1 156,7	810,6	888,5	954,0	1 162,1
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	989,4	1 244,0	501,1	270,8	239,3	256,9	247,0	255,1	0,0
v tom:									
Dlouhodobá	699,8	675,8	307,8	261,5	231,8	254,0	247,0	255,1	
Krátkodobá 2)	289,6	568,2	193,3	9,3	7,5	2,9			
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM	8 568,2	10 022,5	13 427,0	17 072,8	19 588,5	20 756,7	22 765,1	23 285,1	24 599,0
v tom:									
Dlouhodobá	6 492,9	7 083,3	9 293,5	12 209,8	13 184,0	13 003,0	14 027,1	13 487,4	14 422,1
Krátkodobá	2 075,3	2 939,2	4 133,5	4 863,0	6 404,5	7 753,7	8 738,0	9 797,7	10 176,9
Dlouhodobá zadluženost celkem	6 492,9	7 083,3	9 293,5	12 209,8	13 184,0	13 003,0	14 027,1	13 487,4	14 422,1
v tom:									
- úvěry MMF	961,8								
- závazky vládního sektoru a garantované vládou a subjektů s majoritní účastí státu	4 037,4	4 301,1	4 498,9	5 116,4	6 060,0	6 902,5	7 041,2	6 993,1	6 677,4
- závazky subjektů s majoritní účastí soukr. kapitálu	1 493,7	2 782,2	4 794,6	7 093,4	7 124,0	6 100,5	6 985,9	6 494,3	7 744,7

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasiva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasivy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasivech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF čj. 282/70 490/95 z 22.12.1995

ZAHRANIČNÍ ZADLUŽENOST

v mil. USD	31.12.1993	31.12.1994	31.12.1995	31.12.1996	31.12.1997	31.12.1998	31.12.1999	31.12.2000 1)	31.12.2001 1)
ZADLUŽENOST VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH	8 495,7	10 694,2	16 548,8	20 844,6	21 352,4	24 047,0	22 612,5	21 371,6	21 696,0
v tom:									
Dlouhodobá	6 493,9	7 805,8	11 504,2	14 823,1	14 293,2	14 955,1	13 837,9	12 279,5	12 720,1
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	1 964,1	814,5	837,1	409,0	333,4	366,9	348,2	4,8	3,7
obchodní banky 2)	540,0	984,7	3 587,5	5 516,6	4 576,2	4 467,5	3 577,2	2 531,8	2 438,1
vláda	1 985,9	2 204,4	1 948,6	1 707,5	1 230,9	1 103,7	897,9	786,9	850,5
ostatní sektory	2 003,9	3 802,2	5 131,0	7 190,0	8 152,7	9 017,0	9 014,6	8 956,0	9 427,8
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	2 751,6	4 243,4	7 804,1	10 452,9	9 673,6	8 330,6	7 154,4	6 048,4	6 484,4
vládní instituce	245,3	266,7	264,6	242,6	209,9	147,7	117,8	90,1	65,5
mnohostranné instituce	1 779,9	894,6	1 116,3	1 202,2	1 142,2	1 642,5	1 617,7	1 785,7	1 954,8
dodavatelé a přímí investoři	862,5	1 162,3	923,5	992,1	1 341,6	2 432,6	2 608,0	2 633,0	2 638,3
ostatní investoři	854,6	1 238,8	1 395,7	1 933,3	1 925,9	2 401,7	2 340,0	1 722,3	1 577,1
Krátkodobá	2 001,8	2 888,4	5 044,6	6 021,5	7 059,2	9 091,9	8 774,6	9 092,1	8 975,9
<i>podle dlužníků</i>									
ČNB	152,9	1,4	4,3	2,0	1,3	1,3	0,7	0,2	1,9
obchodní banky 2)	705,0	1 162,6	2 703,3	3 909,5	4 912,4	6 477,1	6 392,6	5 983,3	5 307,3
vláda		339,9	568,2	101,9	235,7	0,7	0,2	55,9	12,8
ostatní sektory	1 143,9	1 384,5	1 768,8	2 008,1	1 909,8	2 612,8	2 381,1	3 052,7	3 653,9
<i>podle věřitelů</i>									
zahraniční banky	743,0	1 014,9	2 213,2	3 125,4	4 113,1	5 881,9	5 609,1	5 377,4	5 382,5
dodavatelé a přímí investoři	990,3	1 216,9	1 578,3	1 679,9	1 669,7	2 259,1	2 273,3	2 829,4	2 568,4
ostatní investoři	268,5	656,6	1 253,1	1 216,2	1 276,4	950,9	892,2	885,3	1 025,0
ZADLUŽENOST V NESMĚNITELNÝCH MĚNÁCH 3)	1 109,2	1 515,5	641,5	335,9	264,1	301,4	248,1	236,7	0,0
v tom:									
Dlouhodobá	784,5	823,3	394,1	324,4	255,8	297,9	248,1	236,7	
Krátkodobá 2)	324,7	692,2	247,4	11,5	8,3	3,5			
ZADLUŽENOST VŮČI ZAHRANIČÍ CELKEM	9 604,9	12 209,7	17 190,3	21 180,5	21 616,5	24 348,4	22 860,6	21 608,3	21 696,0
v tom:									
Dlouhodobá	7 278,4	8 629,1	11 898,3	15 147,5	14 549,0	15 253,0	14 086,0	12 516,2	12 720,1
Krátkodobá	2 326,5	3 580,6	5 292,0	6 033,0	7 067,5	9 095,4	8 774,6	9 092,1	8 975,9
Dlouhodobá zadluženost celkem	7 278,4	8 629,1	11 898,3	15 147,5	14 549,0	15 253,0	14 086,0	12 516,2	12 720,1
v tom:									
- úvěry MMF	1 078,2								
- závazky vládního sektoru a garantované vládou									
a subjektů s majoritní účastí státu	4 525,9	5 239,8	5 759,9	6 347,5	6 687,4	8 096,9	7 070,8	6 489,5	5 889,4
- závazky subjektů s majoritní účastí soukr. kapitálu	1 674,3	3 389,3	6 138,4	8 800,0	7 861,6	7 156,1	7 015,2	6 026,7	6 830,7

1) 31.12.2000 - zpřesněné údaje, 31.12.2001 - předběžné údaje

2) k 31.12.1995 krátkodobá a k 31.12.1996 i dlouhodobá korunová pasíva vůči nerezidentům zahrnuta pod pasívy obchodních bank ve směnitelných měnách, zatímco v údajích k 31.12.1994 prostředky na korunových účtech nerezidentů obsaženy v krátkodobých pasívech v nesměnitelných měnách a vůči Slovenské republice (metodická změna v souvislosti se zavedením směnitelnosti Kč od 1.10.1995)

3) zadluženost vůči Slovenské republice: v letech 1993 až 1995 v nesměnitelných měnách, od 1996 nevyrovnaný zůstatek salda vzájemných účtů po skončení clearingů veden v nesměnitelných měnách; ostatní závazky vůči Slovenské republice zahrnuty ve směnitelných měnách podle "opatření" MF č. 282/70 490/95 z 22.12.1995

**DLUHOVÁ SLUŽBA ČR Z DLOUHODOBÉ ZADLUŽENOSTI VE SMĚNITELNÝCH MĚNÁCH
V ČLENĚNÍ PODLE VĚŘITELŮ A DLUŽNÍKŮ K 31.12.2001**

v mil. Kč

		Zadlužení k 31.12.2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011-22
VĚŘITELÉ	jistina	461 218	126 084	83 000	64 476	52 739	36 063	24 895	25 395	23 773	9 795	14 998
	úroky	21 236	14 137	10 284	10 284	8 103	5 578	4 161	2 877	1 726	885	938
Zahraniční banky	jistina	232 777	63 129	51 939	38 359	21 159	17 811	12 357	7 769	10 897	5 162	4 195
	úroky		9 426	6 302	4 025	2 607	1 782	1 219	820	460	196	97
Vládní instituce	jistina	2 374	475	475	475	475	474					
	úroky		126	100	73	47	20					
Mnohostranné instituce	jistina	73 218	22 106	6 705	8 723	8 594	6 011	4 888	3 479	4 459	2 206	6047
	úroky		2 890	2 532	2 192	1 857	1 381	978	737	592	418	262
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	95 664	21 720	19 265	15 752	14 089	11 550	6 813	3 509	1 432	1 534	
	úroky*/		3 388	2 735	1 825	1 499	925	504	241	115	39	
Ostatní investoři	jistina	57 185	18 654	4 616	1 167	8 422	217	837	10 638	6 985	893	4 756
	úroky		5 406	2 468	2 169	2 093	1 470	1 460	1 079	559	232	579
DLUŽNÍCI	jistina	461 218	126 084	83 000	64 476	52 739	36 063	24 895	25 395	23 773	9 795	14 998
	úroky	21 236	14 137	10 284	10 284	8 103	5 578	4 161	2 877	1 726	885	938
ČNB	jistina	133	21	21	21	21	21	21	7			
	úroky		9	8	6	5	3	2	1			
Obchodní banky	jistina	88 402	47 474	10 124	7 068	4 406	269	1 237	10 926	5 197	1 081	620
	úroky		3 921	1 895	1 548	1 399	1 276	1 257	839	227	50	102
Vláda	jistina	30 840	7 856	4 682	2 410	2 245	1 907	835	83	6 479	785	3 558
	úroky		2 224	1 323	942	781	623	518	468	461	169	218
Ostatní sektory	jistina	341 843	70 733	68 173	54 977	46 067	33 866	22 802	14 379	12 097	7 929	10 820
	úroky		15 082	10 911	7 788	5 918	3 676	2 384	1 569	1 038	666	618
CELKEM	jistina	461 218	126 084	83 000	64 476	52 739	36 063	24 895	25 395	23 773	9 795	14 998
	úroky	21 236	14 137	10 284	10 284	8 103	5 578	4 161	2 877	1 726	885	938
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM			147 320	97 137	74 760	60 842	41 641	29 056	28 272	25 499	10 680	15 936

v mil. EUR

		Zadlužení k 31.12.2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011-22
VĚŘITELÉ	jistina	14 422	3 943	2 596	2 015	1 650	1 127	779	795	743	307	467
	úroky	665	441	321	321	253	174	131	90	53	28	29
Zahraniční banky	jistina	7 280	1 974	1 625	1 199	662	557	387	243	342	162	129
	úroky		296	197	126	82	55	38	25	14	6	3
Vládní instituce	jistina	74	15	15	15	15	14					
	úroky		4	3	2	1	1					
Mnohostranné instituce	jistina	2 289	691	210	272	269	188	153	109	139	69	189
	úroky		90	79	68	58	43	31	23	19	13	8
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	2 991	679	602	493	441	361	213	110	44	48	
	úroky*/		106	86	57	47	29	16	8	3	2	
Ostatní investoři	jistina	1 788	584	144	36	263	7	26	333	218	28	149
	úroky		169	76	68	65	46	46	34	17	7	18
DLUŽNÍCI	jistina	14 422	3 943	2 596	2 015	1 650	1 127	779	795	743	307	467
	úroky	665	441	321	321	253	174	131	90	53	28	29
ČNB	jistina	4	1	1		1		1				
	úroky							1				
Obchodní banky	jistina	2 764	1 484	317	221	138	8	39	342	163	34	18
	úroky		123	59	48	44	40	39	26	7	2	3
Vláda	jistina	964	246	146	75	70	60	26	3	203	25	110
	úroky		70	41	29	24	19	16	15	14	5	7
Ostatní sektory	jistina	10 690	2 212	2 132	1 719	1 441	1 059	713	450	377	248	339
	úroky		472	341	244	185	115	75	49	32	21	19
CELKEM	jistina	14 422	3 943	2 596	2 015	1 650	1 127	779	795	743	307	467
	úroky	665	441	321	321	253	174	131	90	53	28	29
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM			4 608	3 037	2 336	1 903	1 301	910	885	796	335	496

v mil. USD

		Zadlužení k 31.12.2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011-22
VĚŘITELÉ	jistina	12 720	3 478	2 289	1 778	1 456	995	688	700	655	269	412
	úroky	584	387	284	284	224	156	118	77	48	24	26
Zahraniční banky	jistina	6 421	1 741	1 433	1 057	583	490	342	214	300	143	118
	úroky		260	173	111	72	50	35	22	13	5	3
Vládní instituce	jistina	65	13	13	13	13	13					
	úroky		3	3	2	1	1					
Mnohostranné instituce	jistina	2 019	611	185	241	238	167	135	96	123	60	163
	úroky		80	70	60	51	38	28	19	16	12	7
Dodavatelé a přímí investoři	jistina	2 638	599	531	434	390	319	188	97	39	41	
	úroky*/		93	74	50	41	26	15	7	4	1	
Ostatní investoři	jistina	1 577	514	127	33	232	6	23	293	193	25	131
	úroky		148	67	61	59	41	40	29	15	6	16
DLUŽNÍCI	jistina	12 720	3 478	2 289	1 778	1 456	995	688	700	655	269	412
	úroky	584	387	284	284	224	156	118	77	48	24	26
ČNB	jistina	4	1	1		1		1				
	úroky							1				
Obchodní banky	jistina	2 438	1 310	279	194	122	8	35	301	143	30	16
	úroky		108	50	43	40	36	35	20	6	1	3
Vláda	jistina	850	217	130	67	62	52	23	2	178	20	99
	úroky		61	37	26	21	18	14	13	13	5	7
Ostatní sektory	jistina	9 428	1 950	1 879	1 517	1 271	935	629	397	334	219	297
	úroky		415	300	215	163	102	68	44	29	18	16
CELKEM	jistina	12 720	3 478	2 289	1 778	1 456	995	688	700	655	269	412
	úroky	584	387	284	284	224	156	118	77	48	24	26
DLUH. SLUŽBA ÚHRNEM			4 062	2 676	2 062	1 680	1 151	806	777	703	293	438

*/Úroky z dovozních úvěrů jsou zahrnuty ve splátkách jistiny.

PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRA NIČÍ

v teritoriální struktuře

Odliv v roce 2001				
Eurostat/OECD Code	Geografické a ekonomické zóny	Celkem v mil. Kč	Celkem v tis. USD	Celkem v tis. EUR
E1	EVROPA	2 013,3	52 929,1	59 071,0
D2	EU-15	240,2	6 313,6	7 046,3
	z toho:			
LU	Lucembursko	5,6	148,0	165,2
DE	Německo	180,0	4 730,9	5 279,8
GR	Řecko	1,0	26,6	29,7
ES	Španělsko	2,1	54,5	60,8
IT	Itálie	8,0	210,7	235,2
NL	Nizozemí	2,0	52,9	59,1
AT	Rakousko	39,3	1 032,4	1 152,2
GB	Velká Británie	2,2	57,6	64,3
A5	EFTA	0,5	11,9	13,2
	z toho:			
CH	Švýcarsko	0,5	11,9	13,2
E2	OSTATNÍ EVROPSKÉ ZEMĚ	1 772,7	46 603,6	52 011,5
	z toho:			
BG	Bulharsko	-1,7	-44,8	-50,0
BY	Bělorusko	43,7	1 148,5	1 281,7
HR	Chorvatsko	6,5	172,1	192,0
HU	Maďarsko	131,9	3 467,0	3 869,3
LV	Lotyšsko	0,1	3,1	3,5
PL	Polsko	520,8	13 690,8	15 279,5
RO	Rumunsko	1,6	43,0	48,0
RU	Rusko	30,6	804,0	897,3
SI	Slovinsko	50,6	1 330,8	1 485,2
SK	Slovensko	961,0	25 264,4	28 196,1
UA	Ukrajina	27,6	724,8	808,9
E7	AMERIKA	1 564,9	41 141,7	45 915,8
E8	SEVERNÍ AMERIKA	732,1	19 245,7	21 478,9
	z toho:			
CA	Kanada	4,4	116,3	129,8
US	USA	727,6	19 129,3	21 349,1
E9	STŘEDNÍ AMERIKA	790,0	20 769,2	23 179,3
	z toho:			
VG	Britské Panenské ostrovy	790,0	20 769,2	23 179,3
F1	JIŽNÍ AMERIKA	42,9	1 126,8	1 257,6
	z toho:			
BR	Brazílie	42,5	1 117,7	1 247,4
SR	Surinam	0,3	9,1	10,2
F2	ASIE	79,3	2 084,5	2 326,4
F6	OSTATNÍ ASIJSKÉ ZEMĚ	79,3	2 084,5	2 326,4
	z toho:			
CN	Čína	8,0	209,3	233,6
IN	Indie	77,7	2 042,2	2 279,1
KZ	Kazachstán	-6,4	-167,0	-186,4
A1	Celkem	3 657,6	96 155,3	107 313,2
U2	EUROZÓNA	238,0	6 256,0	6 982,0
A8	OECD	2 581,9	67 877,0	75 753,4
B1	NAFTA	732,1	19 245,7	21 478,9

/ * - předběžná data

PŘÍMÉ INVESTICE V ZAHRANIČÍ

v odvětvové struktuře

Odliv v roce 2001					
Eurostat/OECD Code	Sektory a odvětví	Celkem v mil. Kč	Celkem v tis. USD	Celkem v tis. EUR	OKEČ
	ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ, DOBÝVÁNÍ NEROSTŮ	1,5	39,6	44,2	
	z toho:				
595	Zemědělství, lesnictví a rybolov	0,8	20,7	23,1	1 - 5
1495	Dobývání nerostů	0,7	18,9	21,1	10 - 14
	VÝROBA	720,2	18 934,2	21 131,3	
	z toho:				
1605	Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	20,5	537,7	600,1	15 - 16
1805	Textil, kůže	59,1	1 553,8	1 734,1	17 - 18
2205	Dřevařský a korkařský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	57,5	1 510,8	1 686,1	20 - 22
2595	Rafinérské zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	187,2	4 921,3	5 492,4	23 - 25
2600	Ostatní nekovové minerální výrobky	0,9	22,4	25,0	26
2805	Kovy, kovové výrobky	-72,4	-1 903,1	-2 123,9	27 - 28
2900	Stroje a zařízení	68,7	1 805,8	2 015,4	29
3100	Elektrické stroje a přístroje jinde neuvedené	0,4	11,1	12,3	31
3300	Zdravotnické a optické přístroje a zařízení	1,1	27,8	31,0	33
3400	Motorová vozidla	78,1	2 052,8	2 291,0	34
3500	Dopravní zařízení	296,0	7 782,2	8 685,3	35
3600	Výroba nábytku a ostatní zpracovatelský průmysl	22,7	597,8	667,1	36
3700	Zpracování druhotných surovin	0,5	13,8	15,4	37
	SLUŽBY	2 935,8	77 181,6	86 137,7	
	z toho:				
4500	Stavebnictví	31,4	826,1	921,9	45
5295	Obchod a opravy	1 438,3	37 813,5	42 201,3	50 - 52
5500	Pohostinství a ubytování	38,8	1 021,1	1 139,6	55
6495	Doprava a telekomunikace	13,6	357,2	398,6	60 - 64
6895	Peněžnictví a pojišťovnictví	312,0	8 203,1	9 155,0	65 - 67
7395	Nemovitosti a služby pro podniky	716,2	18 829,2	21 014,2	70 - 74
9995	Ostatní služby	385,4	10 131,4	11 307,1	75 - 99
9999	CELKEM	3 657,6	96 155,3	107 313,2	

/ * - předběžná data

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE DO ČR

v teritoriální struktuře

Přiliv v roce 2001				
Eurostat/OECD Code	Geografické a ekonomické zóny	Celkem v mil. Kč	Celkem v tis. USD	Celkem v tis. EUR
E1	EVROPA	172 977,9	4 547 503,5	5 075 196,9
D2	EU-15	164 014,2	4 311 852,2	4 812 200,6
	z toho:			
BE	Belgie	1 816,2	47 746,7	53 287,2
LU	Lucembursko	2 699,9	70 977,7	79 214,0
DK	Dánsko	8 826,5	232 045,3	258 971,9
DE	Německo	52 304,3	1 375 053,4	1 534 614,9
GR	Řecko	1,4	37,5	41,8
ES	Španělsko	390,7	10 271,4	11 463,3
PT	Portugalsko	3,9	102,9	114,8
FR	Francie	52 094,7	1 369 543,8	1 528 466,0
IE	Irsko	93,9	2 469,7	2 756,3
IT	Itálie	3,7	97,4	108,7
NL	Nizozemí	31 083,3	817 164,5	911 988,5
AT	Rakousko	11 230,2	295 237,0	329 496,3
FI	Finsko	241,3	6 342,6	7 078,6
SE	Švédsko	788,0	20 715,1	23 118,9
GB	Velká Británie	2 436,2	64 047,4	71 479,4
A5	EFTA	6 786,8	178 422,6	199 126,8
	z toho:			
CH	Švýcarsko	5 255,8	138 171,7	154 205,1
LI	Lichtenštejnsko	194,2	5 104,2	5 696,5
NO	Norsko	1 336,9	35 146,7	39 225,1
E2	OSTATNÍ EVROPSKÉ ZEMĚ	2 176,9	57 228,7	63 869,5
	z toho:			
BA	Bosna a Hercegovina	1,3	33,5	37,4
BY	Bělorusko	3,5	91,5	102,2
CY	Kypř	469,7	12 349,3	13 782,3
GG	Guernsey	16,8	442,4	493,7
HR	Chorvatsko	0,2	5,3	5,9
HU	Maďarsko	143,3	3 767,9	4 205,1
IM	Ostrov Man	615,3	16 176,6	18 053,7
MD	Moldávie	0,6	15,8	17,6
MT	Malta	482,0	12 670,6	14 140,8
PL	Polsko	58,8	1 546,8	1 726,2
RU	Rusko	8,3	217,6	242,9
SI	Slovinsko	5,5	143,6	160,2
SK	Slovensko	255,9	6 728,3	7 509,1
TR	Turecko	30,7	805,9	899,4
UA	Ukrajina	37,8	994,8	1 110,2
YU	Jugoslávie	47,1	1 239,0	1 382,8
E4	AFRIKA	23,7	623,8	696,2
	z toho:			
CV	Kapverdské ostrovy	2,5	67,0	74,8
EG	Egypt	0,2	5,3	5,9
SC	Seychely	21,0	551,6	615,6
E7	AMERIKA	11 556,4	303 812,8	339 067,3
E8	SEVERNÍ AMERIKA	9 942,6	261 384,8	291 715,9
	z toho:			
CA	Kanada	798,0	20 977,8	23 412,1
US	USA	9 144,6	240 406,9	268 303,8
E9	STŘEDNÍ AMERIKA	1 613,7	42 422,8	47 345,5
	z toho:			
KY	Kajmanské ostrovy	623,9	16 402,6	18 306,0
MX	Mexiko	0,2	5,4	6,1
PA	Panama	62,1	1 633,7	1 823,3
VG	Britské Panenské ostrovy	927,4	24 381,0	27 210,2
F1	JÍŽNÍ AMERIKA	0,2	5,3	5,9
	z toho:			
BR	Brazílie	0,2	5,3	5,9
F2	ASIE	2 412,5	63 423,3	70 783,0
F3	BLÍŽKÝ A STŘEDNÍ VÝCHOD	47,9	1 258,0	1 404,0
	z toho:			
IL	Izrael	7,9	206,5	230,4
JO	Jordánsko	40,0	1 051,6	1 173,6
F6	OSTATNÍ ASIJSKÉ ZEMĚ	2 364,6	62 165,3	69 378,9
	z toho:			
CN	Čína	1 270,4	33 397,4	37 272,8
IN	Indie	2,4	63,7	71,1
JP	Japonsko	724,4	19 044,2	21 254,1
MN	Mongolsko	0,5	13,1	14,7
MO	Macao	241,0	6 335,8	7 071,0
SG	Singapur	115,1	3 026,4	3 377,6
VN	Vietnam	10,8	284,6	317,6
F7	OCEANIE A POLÁRNÍ OBLASTI	30,7	807,8	901,5
	z toho:			
NU	Niue	26,6	700,5	781,8
AU	Austrálie	4,1	107,3	119,7
A1	Celkem	187 001,3	4 916 171,2	5 486 644,9
U2	EUROZÓNA	151 953,5	3 994 781,6	4 458 337,0
A8	OECD	181 761,2	4 778 410,4	5 332 898,4
B1	NAFTA	9 942,8	261 390,2	291 722,0

PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE DO ČR

v odvětvové struktuře

Příliv v roce 2001					
Eurostat/OECD Code	Sektory a odvětví	Celkem v mil. Kč	Celkem v tis. USD	Celkem v tis. EUR	OKEČ
	ZEMĚDĚLSTVÍ, LESNICTVÍ, DOBÝVÁNÍ NEROSTŮ	1 810,9	47 608,1	53 132,6	
	z toho:				
595	Zemědělství, lesnictví a rybolov	825,4	21 699,5	24 217,5	1 - 5
1495	Dobývání nerostů	985,5	25 908,6	28 915,0	10 - 14
	VÝROBA	54 521,0	1 433 329,2	1 599 653,1	
	z toho:				
1605	Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	3 421,9	89 960,1	100 399,0	15 - 16
1805	Textil, oděvy	3 333,4	87 632,2	97 801,0	17 - 18
1900	Činění a úprava usní, výroba koženého zboží a obuvi	74,2	1 950,2	2 176,5	19
2205	Dřevařský a korkařský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	5 346,4	140 553,7	156 863,6	20 - 22
2595	Rafinérské zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	6 927,5	182 119,5	203 252,7	23 - 25
2600	Ostatní nekovové minerální výrobky	5 136,8	135 043,0	150 713,4	26
2805	Kovy, kovové výrobky	3 073,8	80 808,4	90 185,4	27 - 28
2900	Stroje a zařízení	2 168,2	57 001,4	63 615,9	29
3100	Elektrické stroje a přístroje jinde neuvedené	3 397,2	89 310,3	99 673,9	31
3295	Kancelářské stroje a počítače, radiová, televizní a spojovací zařízení	8 402,3	220 891,9	246 524,2	30, 32
3300	Zdravotnické a optické přístroje a zařízení	1 291,0	33 939,0	37 877,2	33
3400	Motorová vozidla	5 995,3	157 613,4	175 902,9	34
3500	Dopravní zařízení	5 034,0	132 342,7	147 699,7	35
3600	Výroba nábytku a ostatní zpracovatelský průmysl	881,1	23 163,5	25 851,4	36
3700	Zpracování druhotných surovin	38,0	1 000,0	1 116,1	37
	SLUŽBY	130 669,4	3 435 233,8	3 833 859,3	
	z toho:				
4195	Elektřina, plyn, voda	9 885,3	259 879,7	290 036,2	40 - 41
4500	Stavebnictví	934,6	24 569,2	27 420,2	45
5295	Obchod a opravy	22 186,9	583 283,1	650 967,4	50 - 52
5500	Pohostinství a ubytování	1 496,4	39 340,1	43 905,2	55
6495	Doprava a telekomunikace	32 086,2	843 530,7	941 414,2	60 - 64
6895	Peněžnictví a pojišťovnictví	51 445,8	1 352 485,0	1 509 427,7	65 - 67
7395	Nemovitosti a služby pro podniky	11 978,4	314 907,3	351 449,2	70 - 74
9995	Ostatní služby	655,7	17 238,8	19 239,2	75 - 99
9999	CELKEM	187 001,3	4 916 171,2	5 486 644,9	

/ * - předběžná data

PORTFOLIOVÉ INVESTICE NEREZIDENTŮ DO KORUNOVÝCH INSTRUMENTŮ

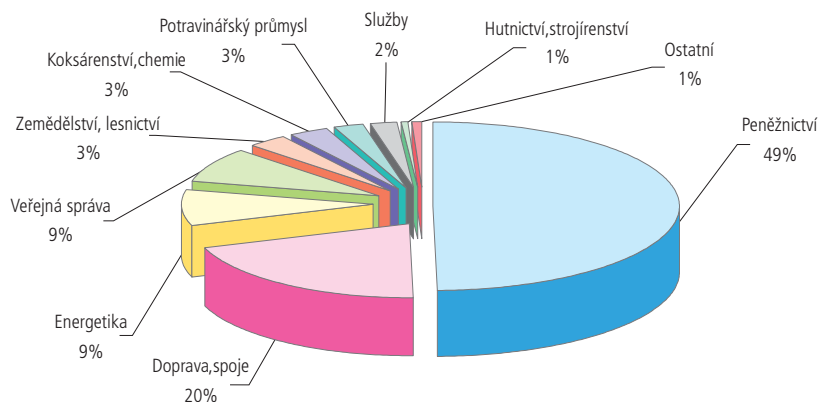
členěné podle odvětví, teritoria a druhu cenného papíru k 31.12.2001

v mld. Kč

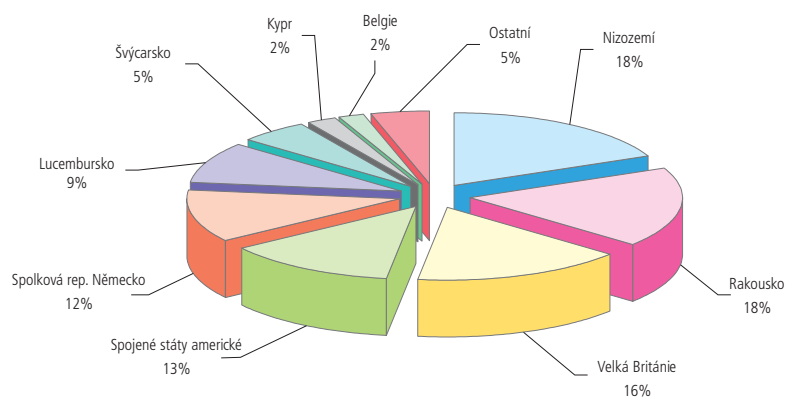
ODVĚTVOVÁ STRUKTURA	Tržní hodnota cenného papíru	TERITORIÁLNÍ STRUKTURA	Tržní hodnota cenného papíru	PODLE DRUHU CP	Tržní hodnota cenného papíru
peněžnictví	76,3	Nizozemí	28,3	akcie	128,7
doprava, spoje	30,8	Rakousko	27,3	bondy	11,5
energetika	13,6	Velká Británie	24,7	státní dluhopisy	13,5
veřejná správa	13,3	Spojené státy americké	20,1		
zemědělství, lesnictví	5,2	Spolková rep. Německo	18,0		
koksárenství, chemie	5,1	Lucembursko	14,1		
potravinařský průmysl	3,9	Švýcarsko	8,2		
služby	3,2	Kypr	3,1		
hutnictví, strojírenství	0,9	Belgie	3,0		
ostatní	1,4	ostatní	6,9		
CELKEM	153,7	CELKEM	153,7	CELKEM	153,7

76

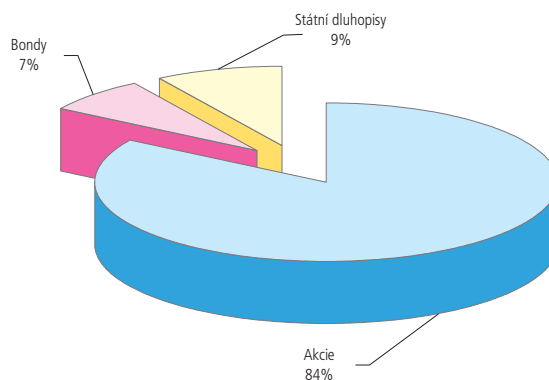
PODLE ODVĚTVÍ

PODLE ZEMÍ

PODLE DRUHU CP

STAV PORTFOLIOVÝCH INVESTIC REZIDENTŮ DO ZAHRANIČÍ k 31.12.2001

členění podle teritoria a druhu cenného papíru

Eurostat/OECD Code	Geografické a ekonomické zóny	v mil. Kč			celkem
		majetkové CP	dluhopisy dlouhodobé	dluhopisy krátkodobé	
E1	EVROPA	20 796	84 301	6 811	111 908
D2	EU-15	17 832	68 035	5 967	91 834
	z toho:				
AT	Rakousko	1 383	3 925	3 308	8 616
BE	Belgie	32	4 169	0	4 201
DE	Německo	2 647	19 068	85	21 800
DK	Dánsko	22	166	65	253
ES	Španělsko	167	2 652	0	2 819
FI	Finsko	322	926	0	1 248
FR	Francie	1 252	4 944	4	6 200
GB	Velká Británie	1 319	4 957	241	6 517
GR	Řecko	3	350	0	353
IE	Irsko	334	621	311	1 266
IT	Itálie	888	1 093	0	1 981
LU	Lucembursko	6 094	5 954	39	12 087
NL	Holandsko	3 255	9 787	1 582	14 624
PT	Portugalsko	22	0	0	22
SE	Švédsko	83	549	0	632
4A	Instituce a orgány Evropské unie	9	8 874	332	9 215
A5	EFTA	389	1 062	0	1 451
	z toho:				
IS	Island	0	1 062	0	1 062
CH	Švýcarsko	389	0	0	389
E2	OSTATNÍ EVROPSKÉ ZEMĚ	2 575	15 204	844	18 623
	z toho:				
GI	Gibraltar	0	638	0	638
HR	Chorvatsko	0	600	389	989
HU	Maďarsko	450	6 775	319	7 544
PL	Polsko	198	5 450	126	5 774
RO	Rumunsko	0	3	0	3
RU	Rusko	288	197	0	485
SI	Slovinsko	10	0	0	10
SK	Slovensko	1 620	1 539	10	3 169
UA	Ukrajina	9	2	0	11
E7	AMERIKA	47 836	20 380	1 172	69 388
E8	SEVERNÍ AMERIKA	4 930	15 785	1 172	21 887
	z toho:				
CA	Kanada	30	872	0	902
US	USA	4 900	14 913	1 172	20 985
E9	STŘEDNÍ AMERIKA	42 906	4 592	0	47 498
	z toho:				
AN	Nizozemské Antily	0	373	0	373
BM	Bermudy	2	0	0	2
KY	Kajmanské ostrovy	42 880	4 130	0	47 010
MX	Mexiko	24	89	0	113
F1	JÍŽNÍ AMERIKA	0	3	0	3
	z toho:				
BR	Brazílie	0	3	0	3
F2	ASIE	6	42	21	69
F6	OSTATNÍ ASIJSKÉ ZEMĚ	6	42	21	69
	z toho:				
IL	Israel	1	0	0	1
JP	Japonsko	5	42	21	68
F7	AUSTRÁLIE A OCEÁNIE	38	3 710	26	3 774
	z toho:				
AU	Austrálie	0	3 699	26	3 725
FM	Mikronéské federativní státy	38	11	0	49
A1	Celkem	68 676	108 433	8 030	185 139

/ * - předběžná data

vydává:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

kontakt:

ODBOR KOMUNIKACE

Tel.: 02/2441 3494
Fax: 02/2441 2179

Grafika, sazba, produkce: JEROME, s. r. o.